

IZVJEŠTAJ

O JAVNOJ RASPRAVI O NACRTU ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

U skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 07-1961 od 6. jula 2017. godine, Ministarstvo ekonomije je organizovalo javnu raspravu o Nacrtu zakona o privrednim društvima i pozvalo zainteresovanu javnost da učestvuje u davanju predloga, sugestija i komentara na predloženi tekst. Tekst Nacrta je 12. jula 2017. godine objavljen u dnevnom listu Pobjeda i postavljen na sajt Ministarstva ekonomije. Javna rasprava je zvanično zaključena 30. septembra, ali su i komentari dobijeni nakon zaključenja, tokom rada na Izvještaju, razmatrani i uključeni u Izvještaj.

Tokom javne rasprave, 25. septembra 2017. godine održan je i Okrugli sto u Privrednoj komori Crne Gore, na kojem su saopštene mnoge korisne primjedbe i sugestije koje su poslužile za korekciju i unaprjeđenje teksta Nacrta zakona.

Slijedi pregled društava, organizacija i institucija sa komentarima i sugestijama na Nacrt zakon i komentar predlagača Nacrta zakona o privrednim društvima. Redosled je dat abecednim redom.

BUSINESS CENTER ČELEBIĆ - PODGORICA

Primjedbe	Komentari
<p>Nakon člana 129 dodaje se član 130 koji glasi:</p> <p>“Pravo prodaje akcija manjinskih akcionara</p> <p>Član 130</p> <p>(1) Ako akcionar i sa njim povezana lica stekne najmanje 90% akcija sa pravom glasa emitenta, u roku od tri mjeseca od tog sticanja ima pravo na prenos akcija sa pravom glasa u svojini manjinskih akcionara po cijeni po kojoj je akcionar ili sa njim povezano lice stekao akcije emitenta ili po prosječnoj cijeni po kojoj su se akcije emitenta trgovale u poslednjih 6 mjeseci, koja god da je veća.</p> <p>(2) Ako se akcionar koristi pravom iz st. 1 ovog člana, dužan je da otkupi sve preostale akcije iste klase u vlasništvu manjinskih akcionara i da isplatu cijene za otkupljene akcije izvrši u novcu.</p> <p>(3) Akcionar iz stava 1 ovog člana dužan je da dostavi CDA zahtjev za prinudnu prodaju akcija manjinskih akcionara, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana sticanja najmanje 90% akcija sa pravom glasa emitenta, uz navođenje uslova za kupovinu akcija manjinskih akcionara.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Ova materija ne spada u predmet regulisanja Zakona o privrednim društvima. U pravu Crne Gore, kao i u uporednom pravu, pitanja koja se odnose na preuzimanje akcionarskih društava, regulisana su posebnim zakonom, kao i pravilima regulatora tržišta kapitala.</p> <p>Dodatno: U ovom slučaju se radi o predlogu prinudne prodaje akcija, što reguliše Direktiva o preuzimanju.</p>

(4) CDA o zahtjevu akcionara za prinudnu prodaju akcija manjinskih akcionara obavještava Komisiju u roku od dva radna dana od dana podnošenja zahtjeva.

(5) Akcionar je dužan da, najkasnije danom podnošenja zahtjeva iz stava 4 ovog člana, obavijesti akcionare o podnijetom zahtjevu za prinudnu prodaju akcija, objavljivanjem obavještenja u najmanje dva štampana medija koja se distribuiraju na cijeloj teritoriji Crne Gore.

(6) Akcionar je dužan da, danom podnošenja zahtjeva iz stava 4 ovog člana, na poseban račun kod CDA izdvoji novčana sredstva ili dostavi bankarsku garanciju izdatu u korist manjinskih akcionara na iznos potreban za plaćanje svih akcija manjinskih akcionara. Bankarskom garancijom se banka - garant obavezuje da na prvi poziv CDA, bez prigovora, uplati na račun CDA iznos garantovanih sredstava.

(7) Akcionar, sa njim povezana lica i emitent ne mogu izdavati bankarsku garanciju. Ukoliko je taj akcionar banka, dužna je da ugovor o bankarskoj garanciji zaključi sa drugom bankom.

(8) Ako akcionar i sa njim povezana lica steknu najmanje 90% akcija sa pravom glasa emitenta, manjinski akcionari imaju pravo da, u roku od tri mjeseca od tog sticanja podnesu zahtjev u pisanoj formi za prodaju svojih akcija sa pravom glasa akcionaru, a akcionar je dužan da te akcije otkupi po cijeni iz stave 1 ovog člana.

(9) Ako akcionar ne izvrši obavezu iz stava 8 ovog člana, manjinski akcionar ima pravo da tužbom Privrednom sudu zahtijeva ispunjenje te obaveze.”

Član 14 (dostavljanje)

Stav 1 – dostavljanje društvu vrši se na adresu njegovog sjedište ili na posebnu adresu za dostavljanje pošte, koja mora biti registrovana u skladu sa ovim zakonom, ukoliko postoji.

Stav 2 – društvo mora da posjeduje adresu za prijem elektronske pošte, koja mora da bude registrovana u skladu sa ovim zakonom, pri

Nema primjedbe.

<p>čemu se urednost dostavljanja društvu dokumenata u elektronskoj formi utvrđuje u skladu sa propisima koji uređuju elektronsko poslovanje.</p> <p>Smatramo da je dostavljanje dokumenata elektronskom poštom odlično rješenje, s tim da je za njegovu primjenu krucijalno da se Zakon o elektronskom potpisu primjenjuje u svom punom kapacitetu.</p>	
<p>Član 52 (imovina i neto imovina) predviđa:</p> <p>Stav 1 - da imovinu društva u smislu ovog zakona čini pravo svojine i druga prava koje društvo ima na ulozima ili je steklo poslovanjem.</p> <p>Stav 2 – neto imovina (kapital) društva u smislu ovog zakona jeste razlika između vrijednosti imovine i obaveza.</p> <p>Kategorija neto vrijednosti je računovodstvenog karaktera i definiše je Zakon o računovodstvu tako ta pominjanje iste u zakonu o privrednim društvima čini komplikaciju u njenom definisanju i određivanju u imovini društva.</p> <p>Predlažemo da se ista izbriše iz nacрта zakona.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>U pitanju je kategorija, tj. pojam utvrđen relevantnim propisima (direktivama) Evropske unije, te je u tom smislu postojala obaveza izričitog određenja i upotrebe u daljem tekstu.</p>
<p>Član 131 (organi društva kod jednodomnog upravljanja) predviđa:</p> <p>Stav 1 – kod jednodomnog upravljanja, organi društva su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Skupština, 2) Odbor direktora, 3) Izvršni direktor. <p>Član 132 (organi društva kod dvodomnog upravljanja) predviđa:</p> <p>Stav 1 – kod dvodomnog upravljanja, organi društva su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Skupština, 2) Nadzorni odbor, 3) Upravni odbor. <p>Polazeći od činjenice da 90% privrednih društava u Crnoj Gori čine društva sa ograničenom odgovornošću, te da najveći broj</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>U odnosu na organe društva sa ograničenom odgovornošću zakonom je predviđeno da su organi društva sa ograničenom odgovornošću skupština i izvršni direktor, s tim da statutom društva može biti ustanovljena i struktura organa akcionarskog društva. Dakle, dispozitivnom normom je ostavljeno diskreciono pravo da se utvrdi struktura organa akcionarskog društva. Dodatno, postojanje skupštine članova u društvu sa ograničenom odgovornošću ni na koji način ne otežava poslovanje društva niti ga čini komplikovanijim, skupljim i zatrpanim dodatnim administriranjem, jer su u zakonu unijete odredbe koje omogućavaju održavanje telefonskih sjednica, glasanje pisanim putem kao i odlučivanje bez</p>

<p>istih su privredna društva čiji je osnivač jedno fizičko ili pravno lice, uvođenje skupštine i odbora direktora kod jednodomnog sistema upravljanja u društvima čini samo poslovanje komplikovanijim, skupljim i zatrpanim dodatnim administriranjem.</p> <p>Predlažemo da za sva društva koja imaju jednog osnivača upravljачku strukturu jednodomnog sistema sačinjava osnivač (sa ovlašćenima koja pripadaju skupštini) i izvršni direktor.</p>	<p>održavanja sjednice, što doprinosi smanjenju troškova.</p> <p>U slučaju društva sa ograničenom odgovornošću, koja imaju status društva od javnog interesa, kao i društva koja u smislu propisa kojima se regulišu računovodstvo i revizija spadaju u kategoriju velikih pravnih lica, utvrđena je obaveza postojanja strukture organa upravljanja akcionarskih društava.</p> <p>Osnovni razlog za navedeno rješenje nalazi se posebnoj značaju koju ove kategorije društava imaju za širu društvenu zajednicu, odakle i potreba minimalnog povećanja nivoa kontrole kroz uvođenje nezavisnih direktora u organe upravljanja.</p>
<p>Član 158 (Broj članova i sastav odbora direktora)</p> <p>Stav 4 – odbor direktora mora imati najmanje jednu trećinu nezavisnih direktora.</p> <p>Član 159 (nezavisni članovi odbora direktora)</p> <p>Stav 1 – nezavisni član odbora direktora je lice koje nije krvni srodnik u pravoj liniji, krvni srodnik u pobočnoj liniji, zaključno sa drugim stepenom srodstva, supružnik i vanbračni partner ostalih članova organa upravljanja društva, odnosno akcionara koji imaju značajno ili većinsko učešće u osnovnom kapitalu, te koje u periodu od najmanje dvije godine prije izbora nije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Bilo član organa upravljanja, osim organa u čiji sastav se bira prokurista, lice zaposleno u društvu ili u drugom društvu koje je povezano sa društvom u smislu ovog zakona, 2) Bilo vlasnik više od 10% osnovnog kapitala, lice zaposleno ili na drugi način angažovano u drugom društvu koje je od društva ostvarilo više od 10% godišnjeg prihoda u tom periodu, 3) Primilo ili potraživalo u tom periodu od društva, ili od lica koja su povezana sa društvom u smislu ovog zakona, nadoknadu 	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Uvođenje nezavisnih direktora u pravni sistem u Crnoj Gori je u skladu sa preporukama Evropske komisije, a ima kao osnovni cilj unaprjeđenje sistema korporativnog upravljanja, ali ne kod malih, tj. „društava koja počivaju na porodičnim osnovama“, jer se nezavisni direktori vežu samo za kategoriju društava od javnog interesa i velikih pravnih lica.</p>

čija je ukupna vrijednost veća od 10% njegovih godišnjih prihoda,

4) Bilo vlasnik više od 20% osnovnog kapitala društva koje je povezano sa društvom u smislu ovog zakona.

Stav 2 – ako nezavisni direktor tokom trajanja mandata prestane da ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana, smatra se da mu je prestao mandat direktora danom prestanka ispunjenosti tih uslova.

Uzimajući u obzir da je jedan od razloga donošenja novog zakona o privrednim društvima unifikacija nacionalnih kompanijskih prava država članica Evropske unije te da se isto u osnovi odnosi i primjenjuje na tržišta sa ogromnom populacijom, pojedini instituti a prevashodno nezavisni članova odbora direktora, i način njihovog izbora predstavljaće barijeru u funkcionisanju privrednih društava kod nas.

Ističemo da veliki broj privrednih društava kod nas (DOO) počivaju na porodičnim osnovama, relativno malom broju zaposlenih, a samo tržište radne snage karakteriše plitka ponuda profilisanog kadra, što čini da ispunjavanje svih uslova kod pronalaženja i izbora nezavisnog člana odbora direktora čini ovaj postupak izuzetno teškim ako ne i nemogućim.

Istog smo stanovišta po pitanju definisanja nezavisnih članova nadzornog odbora (član 182) iz razloga što kriterijumi za izbor istih su uređeni navedenom odredbom člana 159.

Predlažemo da se članovi koji definišu obavezu izbora nezavisnih članova odbora direktora (nadzornog odbora) i uslove njihovog izbora izbacе iz nacрта zakona o privrednim društvima.

Član 291 (Suvlasništvo na udjelima)

Stav 1 – udio može pripadati jednom licu ili većem broju lica.

Stav 2 – suvlasnici udjela se u odnosu prema društvu smatraju jednim članom i

Djelimično se prihvata.

Umjesto instituta suvlasništva na udjelu, uveden je institut zajedničkog vlasništva na udjelu, što je potrebna regulatorna razrada kada se ima u vidu činjenica da, za razliku od

<p>neograničeno solidarno odgovaraju društvu za sve obaveze u vezi sa tim udjelima.</p> <p>Stav 3 – suvlasnici udjela u društvu sa ograničenom odgovornošću svoja prava glasa i druga prava ostvaruju preko jednog zajedničkog punomoćnika, ako osnivačkim aktom ili statutom društva nije drukčije određeno.</p> <p>Stav 4 – pravne radnje i obavještenja koje društvo preduzme, odnosno uputi zajedničkom punomoćniku iz stava 3 ovog člana imaju dejstvo prema svim suvlasnicima udjela.</p> <p>Stav 5 – do dana dostavljanja društvu obavještenja o imenovanju zajedničkog punomoćnika iz stava 3 ovog člana, udio suvlasnika neće se računati za potrebe glasanja i utvrđivanja kvoruma na skupštini članova društva, a pravne radnje koje društvo preduzme prema jednom suvlasniku imaće dejstvo prema svim suvlasnicima.</p> <p>Smatramo da sama ideja suvlasništva na udjelima nije dobra, te da je sam član konfuzan i nedovoljno razrađen. Naime sam institut suvlasništva pretpostavlja potpuni konsenzus suvlasnika po svim pitanjima kojima se odlučuje u društvu. Na primjer u slučajevima kada je za odlučivanje po pojedinim pitanjima potrebna kvalifikovana većina a suvlasnici na udjelu nemaju isti stav (a njihov udio je značajan u društvu) dolazi do situacije da imamo blokadu u odlučivanju. Samo pitanje uređenja njihovih prava stavom 3 ovog člana predviđa mogućnost definisanja istih statutom ili osnivačkim aktom, ali u pravnom prometu prema trećima daje dozu nesigurnosti u održivosti odluka donesenih na nivou vlasnika udjela i stalnom preispitivanju istih.</p> <p>Predlažemo da se navedeni član 291 (suvlasništvo na udjelima) detaljnije uredi.</p>	<p>susvojine, odnosno suvlasnika, kod zajedničke svojine, odnosno zajedničara nijesu procentualno određeni vlasnički udjeli nad imovinom koja je predmet zajedničkog vlasništva.</p>
<p>Član 332 (Registarski organ)</p> <p>Stav 1 – upis u CRPS vrši Poreska uprava u upravnom postupku, na osnovu registracione prijave uz koju se prilaže dokumentacija</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Iako predlog ima utemeljenje, u ovom momentu nije realno osnivanje samostalne agencije za registraciju privrednih subjekata,</p>

<p>utvrđena ovim zakonom ili po službenoj dužnosti.</p> <p>Stav 2 – CRPS vodi Poreska uprava u Podgorici.</p> <p>Predlažemo smo zbog značaja koji sa sobom nosi pitanje registracije privrednih društava i promjena u vezi sa istim navedene poslove treba da vodi samostalna agencija za registraciju privrednih subjekata, koja će prevashodno kadrovski biti potkovana i dati sigurnost u vršenju navedenih poslova.</p>	<p>prije svega zbog niza tehničkih pitanja koje je prethodno neophodno riješiti da bi se stvorili uslovi za osnivanje samostalne agencije.</p>
<p>Član 334 (Dostavljanje registracione prijave i prateće dokumentacije)</p> <p>Stav 8 – obrasci za upis i bliže uputstvo o vođenju CRPS utvrđuju se propisom organa državne uprave nadležnom za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo).</p> <p>Predlažemo da pitanje obrazaca i uputstava za rad CRPS treba da budu definisani pravilnikom koji će na jasan i precizan način utvrditi proceduru i sva dokumenta potrebna za sprovođenje evidencije registracije, odnosno statusnih promjena privrednih društava, čime bi postigli unifikaciju i jedinstvenost u postupanju pred CRPS-om.</p> <p>Takođe predlažemo da se na sajtu CRPS ažurno vode sve promjene koje se registruju kod navedenog organa sa obavezom skeniranja i dostupnosti aktuelnih statuta i osnivačkih akata, čime bi se postigao viši stepen pravne sigurnosti u pravnim prometima privrednih društava.</p>	<p>Nije jasna primjedba.</p> <p>U pitanju je materija koja se uređuje podzakonskim aktima.</p>

CDA (CENTRALNA DEPOZITARNA AGENCIJA)

Primjedbe	Komentari
<p>Član 129 mijenja se i glasi:</p> <p>Pravo nesaglasnih akcionara na otkup akcija</p> <p style="text-align: center;">Član 129</p> <p>(1) Svaki akcionar, vlasnik obične ili povlašćene akcije, može tražiti od društva da mu otkupi akcije, ako je na skupštini akcionara glasao protiv u slučajevima:</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Sa ciljem zaštite zloupotrebe prilikom korišćenja prava nesaglasnih akcionara na otkup akcija, u stavu 4 je unijeto rješenja da radi ostvarivanja svog prava, akcionar može pokrenuti postupak kod nadležnog suda u roku od 30 dana od dana uplate sredstava od strane društva ili od dana docnje u isplati u</p>

- 1) promjene ugovora o osnivanju, odnosno statuta društva kojim se ugrožavaju njegova prava;
- 2) podjele akcionarskog društva, kada raspodjela akcija društava koja nastaju podjelom nije izvršena proporcionalno vlasničkoj strukturi društva koje se dijeli;
- 3) kada se u postupku restrukturiranja, u skladu sa ovim zakonom, kumulativno vrši srazmjerna zamjena akcija i novčana nadoknada za poništene akcije;
- 4) kada je skupština ograničila ili ukinula prioritetno pravo akcionara da upiše akcije ili stekne zamjenjive obveznice;
- 5) donošenja odluke o raspolaganju (kupovini, prodaji, zakupu, zamjeni, sticanju ili drugom raspolaganju) od strane društva imovinom velike vrijednosti.

(2) Pravo iz stava 1 ovog člana akcionar može ostvariti ako do dana održavanja sjednice skupštine akcionara dostavi društvu pisano obavještenje o namjeri da koristi to pravo ukoliko skupština donese odluku sa kojom nije saglasan i podnese pisani zahtjev za otkup akcija društvu u roku od 30 dana od dana održavanja skupštine akcionara.

(3) Vrijednost akcija iz stava 1 određuje se na osnovu Potvrde Komisije za HOV o prosječnoj tržišnoj vrijednosti akcija društva u periodu od 60 dana prije održavanja Skupštine na kojoj je odlučivano o pitanjima iz stava 1 ovog člana. Komisija za HOV izdaje Potvrdu na zahtjev društva, a na osnovu podataka iz CDA i kastodi učesnika, vodeći računa da se iz obračuna isključe sve tržišne transakcije akcijama društva koje su u navedenom periodu zaključene u ime i za račun samih nesaglasnih akcionara, a po spisku koji dostavlja Društvo. Ukoliko u navedenom periodu nije bilo trgovanja akcijama Društva ili se ne može utvrditi prosječna tržišna vrijednost jer su sve trgovine obavljene od strane samih

slučajevima kada: 1. smatra da uplaćeni iznos vrijednosti akcija ne odgovara prosječnoj tržišnoj cijeni koje su akcije društva imale u poslednjih šest mjeseci prije dana u kojem je donijeta odluka iz stava 1 ovog člana; 2. smatra da uplaćeni iznos vrijednosti akcija ne odgovara srazmjernom dijelu neto vrijednosti imovine društva na dan kada je donijeta odluka iz stava 1 ovog člana; 3. kada društvo u roku iz stava 3 ovog člana ne izvrši plaćanje nadoknade čiji je iznos nesporan; 4. kada se prosječna tržišna cijena nije mogla utvrditi zbog odsustva prometa predmetnim akcijama.

Prosječnu tržišnu cijenu akcija, tržišnu cijenu akcija kao i neto vrijednost imovine društva iz člana 4, Sud utvrđuje na osnovu vještačenja nezavisnih ovlašćenih procjenitelja.

nesaglasnih akcionara, vrijednost akcija Društva se određuje na osnovu vještačenja nezavisnih ovlašćenih procjenitelja koje angažuje Društvo.

(4) Društvo je dužno da nesaglasnom akcionaru uplati vrijednost akcija u roku od 30 dana od dana isteka roka za podnošenje pisanog zahtjeva iz stava 2, a prema vrijednosti utvrđenoj na način opisan stavom 3 ovog člana.

(5) Ako akcionar smatra da uplaćeni iznos vrijednosti akcija iz stava 4 ovog člana ne odgovara vrijednosti akcija utvrđenoj po proceduri iz stava 3 ili ako društvo ne izvrši plaćanje nadoknade u roku iz stava 4 ovog člana, radi ostvarivanja svog prava iz stava 1 ovog člana, akcionar može pokrenuti postupak kod nadležnog suda u roku od 30 dana od dana uplate sredstava od strane društva ili od dana docnje u isplati.

(6) Odluka suda iz stava 5 ovog člana odnosi se i na druge akcionare koji su istim povodom ostvarili pravo na otkup akcija, ako je dosuđena vrijednost veća od vrijednosti koju im je društvo uplatilo.

Obrazloženje: Predloženim promjenama onemogućavaju se zloupotrebe prilikom korišćenja ovoga prava jer se jasno definiše način utvrđivanja vrijednosti akcija, kao i onemogućavaju manipulativni berzanski poslovi koji bi za cilj imali fingiranje cijene predmetnih akcija.

DOMAĆA TRGOVINA DOO – PODGORICA

Primjedbe	Komentari
<p>U členu 4 se kaže „u smislu ovog zakona, društvo od javnog interesa je akcionarsko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću koje je osnovano prema ovom zakonu i čije se hartije od vrijednosti kotiraju na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti u Crnoj Gori ili inostranstvu“.</p> <p>U citiranoj odredbi je potpuno nejasno kako DOO društvo može da emituje akcije? Shodno rečenom, predlažemo brisanje člana 4 iz nacрта.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Ponavljamo, svakako da ne emituje akcije, te da udjeli kod društva sa ograničenom odgovornošću nemaju svojstvo hartija od vrijednosti i u tom smislu ne mogu predstavljati tržišni materijal na berzi. Međutim ova društva mogu emitovati obveznice i druge serijske hartije od vrijednosti koje poznaje naš pravni</p>

	sistem i koje se pri tom mogu kotirati. Odatle ne stoji primjedba i obrazloženje uz istu.
<p>U članu 9 se kaže: „(1) Za obaveze koje se preuzmu u ime privrednog društva prije njegove registracije, odgovaraju neograničeno lica koja su ih preuzela u ime društva i osnivači; (2) U slučaju da je obaveze iz stava 1 preuzelo više lica, odgovaraju solidarno i neograničeno. (3) Ukoliko nakon registracije privredno društvo preuzme obaveze iz st. 1 i 2, lica koja su ih preuzela u ime društva i osnivači oslobađaju se odgovornosti“.</p> <p>Formulacija pomenutog člana je nejasna, jer kako fizičko lice može da odgovara za obavezu pravnog lica, koje još nije registrovano?! Predlažemo brisanje ovog člana.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>U ovom slučaju se radi se o davanju odgovora na pitanje u pogledu odgovornosti u slučaju kada osnivači i treća lica prije osnivanja društva zakluče ugovore za potrebe osnivanja društva. S tim u vezi, sama će norma biti precizirana, ali je koncept neograničene i solidarne odgovornosti osnivača i drugih lica za obaveze koje preuzimaju u i za potrebe okončanja postupka osnivanja društva nesporan. Tim prije što se navedenim rješenjem tekst Nacrta direktno usklađuje sa kompanijskim pravom EU, odnosno tekstom nekadašnje Prve kompanijske direktive, koji je sada sastavni dio drugih, jednako bitnih regulatornih instrumenta ove regionalne organizacije.</p>
<p>U članu 158 se kaže: „(1) Odbor direktora ima najmanje tri člana; (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, odbor direktora društva od javnog interesa ima najmanje pet članova; (3) Broj članova odbora direktora utvrđuje se statutom društva i mora biti neparan; (4) Odbor direktora mora imati najmanje jednu trećinu nezavisnih direktora; (5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, odbor direktora društva od javnog interesa mora imati najmanje dvije petine nezavisnih direktora.</p> <p>Predlažemo brisanje stavova 2, 4 i 5 citiranog člana.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Uvođenje nezavisnih direktora u pravni sistem u Crnoj Gori je u skladu sa preporukama Evropske komisije, a ima kao osnovni cilj unaprjeđenje sistema korporativnog upravljanja.</p>
<p>U članu 281 stav 1 se kaže „(1) Prilikom početne registracije društva sa ograničenom odgovornošću, društvo dostavlja radi registracije u CRPS sljedeća dokumenta i podatke; a u tački 4 istog stava se kaže „Izjave članova organa upravljanja društva o tome koje državljanstvo posjeduju“.</p> <p>Citirana tačka 4 je po nama suvišna, tako da predlažemo brisanje iste.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>U članu 288 stav 1 se kaže „(1) Ako iz godišnjih finansijskih izvještaja proizilazi da je usljed gubitka neto imovina društva manja od vrijednosti osnovnog kapitala, društvo je u obavezi da, najkasnije u roku od 30 dana od posljednjeg dana roka za registraciju godišnjih finansijskih izvještaja sprovede postupak smanjenja osnovnog kapitala u skladu sa zakonom.“</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Citiranjem odredbom je tekst Nacrta usklađen sa kompanijskim direktivama Evropske unije.</p>

<p>Smatramo da je pomenuta norma nepotrebna, te je kao takvu treba brisati.</p>	
<p>U členu 388 se kaže „(1) Organi društva sa ograničenom odgovornošću su skupština i izvršni direktor, s tim da statutom društva s ograničenom odgovornošću može biti ustanovljena i struktura organa akcionarskog društva, u skladu sa ovim zakonom; (5) Društva sa ograničenom odgovornošću, koja u smislu propisa kojima se regulišu računovodstvo i revizija spadaju u kategoriju velikih društava, moraju imati strukturu organa upravljanja, odnosno strukturu članova organa upravljanja akcionarskih društava, u skladu sa ovim zakonom.“</p> <p>Predlažemo izmjene pomenutih odredbi, na način što će se u stavu 1 poslije riječi skupština, dodati „koja nije obavezan organ društva“, dok stav 5 treba brisati iz nacрта. Smatramo da se predloženim normama nepotrebno uvodi dodatna administracija u poslovanju DOO društva.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>U odnosu na organe društva sa ograničenom odgovornošću zakonom je predviđeno da su organi društva sa ograničenom odgovornošću skupština i izvršni direktor, s tim da statutom društva može biti ustanovljena i struktura organa akcionarskog društva. Dakle, dispozitivnom normom je ostavljeno diskreciono pravo da se utvrdi struktura organa akcionarskog društva.</p> <p>U slučaju društva sa ograničenom odgovornošću koja spadaju u kategoriju društava od javnog interesa, odnosno velikih pravnih lica utvrđena je obaveza postojanja strukture organa upravljanja akcionarskih društava. Osnovni razlog za navedeno rješenje nalazi se posebnoj značaju koju ove kategorije društava imaju.</p>
<p>U členu 310 se kaže „(1) Sjednice skupštine mogu se održavati korišćenjem konferencijske veze ili druge audio i vizuelne komunikacijske opreme, tako da sva lica koja učestvuju u radu sjednice mogu da međusobno istovremeno komuniciraju; (2) Smatra se da su lica koja na ovaj način učestvuju u radu sjednice lično prisutna; (3) Član društva može glasati i pisanim putem, osim ako je ugovorom o osnivanju, statutom ili poslovnikom skupštine drukčije utvrđeno i u tom slučaju, za potrebe izračunavanja kvoruma, smatra se da taj član društva prisustvuje sjednici. (4) Svaka odluka može se donijeti i bez sjednice, ako je potpišu svi članovi društva sa pravom glasa koji posjeduju udjele koji predstavljaju više od polovine kapitala društva“.</p> <p>Predlažemo brisanje pomenutog člana iz Nacрта.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Nije dato obrazloženje primjedbe.</p>

ISRCG (INSTITUT SERTIFIKOVANIH RAČUNOVOĐA CRNE GORE)

Opšte primjedbe	Komentari
<p>U svim članovima u kojima se pojavljuje izraz „finansijski izvještaji“ isti upodobiti sa izrazima „finansijski izvještaji“ i „finansijski iskazi“ kako je to definisano u Zakonu o računovodstvu.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p>
<p>U svim članovima koji se odnose na akcionarsko društvo treba brisati „ako postoji</p>	<p>Ne prihvata se.</p>

<p>u društvu“ posle riječi revizor, jer u akcionarskom društvu revizor je obavezan.</p>	<p>Predmetna sintagma je u tekstu vezana za postojanje sekretara u ovim društvima, a ne revizora.</p>
<p>Glava 8 – Posebne dužnosti prema društvu: Ove odredbe treba prepustiti unutrašnjim aktima/statutu društva i samo ih treba numerisati kao dispozitivne obaveze društva.</p>	<p>Ne prihvata se. Ovo su ključne odredbe u smislu obezbjeđenje zaštite interesa društva kao posebnog subjekta, ali i samih članova društva od nesavjesnih direktora, odnosno menadžera društva, ali i jednako tako i standardni vid unaprjeđenja korporativnog upravljanja u razvijenim državama, u kojima su ovi standardi još detaljnije i strožije razrađeni u pojedinim zakonskim tekstovima.</p>
<p>Pojedinačne primjedbe</p>	<p>Komentari</p>
<p>Član 27 - Punomoćnik po zaposlenju treba izbrisati. Obrazloženje: Ovu odredbu treba brisati i prepustiti je autonomiji društava.</p>	<p>Prihvata se. Punomoćnik po zaposlenju je detaljno i tradicionalno uređen odredbama Zakona o obligacionim odnosima, te nije apsolutno neophodna dodatna razrada u ZoPD. Odatle se primjedba prihvata.</p>
<p>Uvodi se nova GLAVA 7, sa čl. 32, 33, i 34 koja glasi: GLAVA VII Lica ovlašćena za finansijske iskaze Član 32 Sastavljanje i elektronsku predaju finansijskih iskaza može da vrši lice koje nije kažnjavano za krivična djela i ima profesionalni sertifikat u skladu sa CORS-om (Crnogorski obrazovni računovodstveni standard). Obrazloženje: Finansijski iskazi su najvažniji dokument za kontrolu poslovanja i poštovanja zakonske regulative za svaki privredni subjekat. Austrija, kao zemlja EU, je ovaj dio definisala kroz Federalni Zakon. Uvođenje odredbe da zvanja po CORS-u (Sl. listu CG br 44/07; 33/10 i 36/14) treba da bude osnov za dalja podzakonska akta. Ovakva definicija računovodstvene profesije je u saglasnosti sa poglavljem IV Direktive o uslugama. Član 33</p>	<p>Ne prihvata se. Navedena pitanja nijesu predmet regulisanja ovog zakona.</p>

<p>Profesionalna zvanja se vode u registru Nadležnog organa.</p> <p>Obrazloženje: Države iz regiona kao na primjer Makedonija ili zemlje EU: Danska, Holandija, Mađarska i mnoge druge države EU imaju obavezu vođenja registra profesionalnih računovođa, i samo ona lica koja su u javnom registru mogu da zastupaju privredna društva u predaji finansijskih iskaza. Austrija je to definisala Federalnim Zakonom iz 2014.g. (Bilanzbuchhaltungsgesetz 2014 – BiBuG 2014).</p> <p>Član 34</p> <p>(1) Lice ovlašćeno za sastavljanje i elektronsku predaju finansijskih iskaza ima obavezu da zaključi ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štetu koju bi svojim radom mogli nanijeti licu koje zastupaju.</p> <p>(2) Sumu osiguranja iz stava 1 ovog člana propisuje nadležni organ.</p> <p>Obrazloženje: Austrija kao i većina država EU je propisala obavezno osiguranje za odgovornost za eventualnu štetu koja je nanijeta klijentu u računovodstvu i reviziji. Kod nas je Zakonom o reviziji to propisano samo za revizore, pa smatramo da se privredna društva moraju zaštititi i od računovodstvenih grešaka kroz ovaj oblik osiguranja.</p>	
<p>Član 33 (Povezana lica) stav 3: Mijenja se i glasi:</p> <p>(3) Značajno učešće u osnovnom kapitalu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim djeluju zajedno, posjeduje više od 20% prava glasa u društvu.</p> <p>Obrazloženje: U skladu sa Direktivom 2013/34/EU, smatra se da neko društvo ima značajan uticaj nad drugim društvom, ako ima 20% ili više glasačkih prava akcionara ili članova u tom drugom društvu.</p>	Prihvata se.
<p>Član 119, stav 5:</p> <p>Riječ „knjigovodstvo“ se briše, a umjesto nje stoji riječ „računovodstvo“.</p>	Prihvata se.

<p>Član 119, stav 5:</p> <p>Izraz „revizija računovodstva” se briše, a umjesto nje stoji riječ “revizija finansijskih izvještaja”.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 171, stav 1, tačka 2:</p> <p>Mijenja se i glasi:</p> <p>2) daje predlog odboru direktora za imenovanje i razrješenje lica nadležnih za obavljanje funkcije unutrašnjeg nadzora u društvu i nadzire efektivnosti interne kontrole pravnog lica i interne revizije, i razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje kontrole.</p> <p>Obrazloženje: U skladu sa članom 31 Zakona o reviziji (Sl. list CG br. 01/17), definisano je da je Revizorski odbor nadležan za unutrašnju reviziju i internu kontrolu pravnog lica.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Uređenje pitanja revizorskog odbora biće izostavljeno u dijelu u kojem je ta pitanja uredio Zakon o reviziji.</p>
<p>Član 171, stav 1, tačka 3:</p> <p>Mijenja se i glasi:</p> <p>3) snosi kolektivnu odgovornost za sastavljanje i objavljivanje finansijskih izvještaja, u skladu sa Zakonom o računovodstvu.</p> <p>Obrazloženje: Prema revizorskim standardima, revizor/revizorsko društvo je odgovoran za ispitivanje da li su u pripremi finansijskih iskaza adekvatno primijenjeni Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI). U skladu sa članom 18 Zakona o računovodstvu (Sl. list CG br. 52/16), Revizorski odbor kao nadzorni organ snosi kolektivnu odgovornost za sastavljanje i objavljivanje finansijskih iskaza, izvještaja menadžmenta, konsolidovanih finansijskih iskaza, konsolidovanih izvještaja menadžmenta i izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.</p>	<p>Vidjeti obrazloženje iznad.</p>
<p>Član 171 stav 1 tačka 5:</p> <p>Mijenja se i glasi:</p> <p>5) sprovodi postupak izbora revizora društva i predlaže kandidata za revizora društva Skupštini akcionara ili nadležnom organu za upravljanje, po Statutu, sa pribavljenim</p>	<p>Vidjeti obrazloženje iznad.</p>

<p>mišljenjem o stručnosti revizora od nadležnog organa kojem je povjerena kontrola kvaliteta rada revizora ili nadležnog organa za školovanje revizora.</p> <p>Obrazloženje: Po članu 30 Zakona o reviziji (Sl. list CG br. 01/17), za izbor revizorskog društva je nadležna Skupština akcionara ili organ nadležan po Statutu. Komisija za reviziju nije mjerodavna da procjenjuje stručnost revizora, već se stručnost procjenjuje kroz ostvarenu obaveznu kontinuiranu edukaciju i kroz kontrolu kvaliteta rada revizora, koju sprovodi Savjet za javni nadzor revizora, prema Zakonu o reviziji, a kontinuiranu i inicijalnu edukaciju sertifikovanih računovođa/revizora sprovodi pravno lice, tj. Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore, kojem je obavljanje ovih poslova povjereno Uredbom Vlade Crne Gore.</p>	
<p>Član 173 stav 1 tačka 2:</p> <p>Mijenja se i glasi:</p> <p>2) daje predlog o iznosu i strukturi nadoknade za svakog člana organa upravljanja, kao i predlog iznosa nadoknade za uslugu revizije finansijskih iskaza na tenderu, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ili u skladu sa poslovnom politikom.</p> <p>Obrazloženje: Po Međunarodnim standardima revizije (MSR) i po Etičkom kodeksu, ne određuje se nadoknada za revizora, jer se na taj način uslovljava njegova nezavisnost, već je potrebno preformulisati da se određuje nadoknada za oglašavanje potrebe za uslugom revizije putem tendera. To može biti u nadležnosti Zakona o javnim nabavkama, ukoliko je pravno lice obveznik ovog zakona.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Izmjenama će ovo pitanje biti podvedeno pod formulaciju „vršenja drugih poslova u vezi sa politikom nadoknada“.</p>
<p>Član 173 stav 1:</p> <p>Uvodi se nova tačka 5 koja glasi:</p> <p>5) daje Skupštini akcionara ili drugom nadležnom organu po statutu predlog iznosa naknada po strukturi za članove Komisije za reviziju.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Vidjeti obrazloženje prethodne primjedbe.</p>

<p>Obrazloženje: Po članu 30 Zakona o reviziji, nadležnost Skupštine akcionara je imenovanje Komisije za reviziju, pa je samim tim uobičajeno da Skupština određuje iznos naknade. Takođe, Komisija za reviziju mora da bude nezavisna po relevantnim revizorskim direktivama EU, u odnosu na Odbor direktora, pa nije logično da Odbor direktora određuje iznos naknade ovoj Komisiji, jer na taj način može da uslovljava rad članova ove Komisije. Pošto je Komisija za reviziju kolektivno odgovorna, po članu 18 Zakona o računovodstvu, za sastavljanje i objavljivanje finansijskih iskaza, onda svaki član Komisije mora imati pravo na nadoknadu.</p>	
<p>Član 173 stav 2: Umjesto izraza „od 1 do 3“, treba da stoji „od 1 do 5“.</p>	<p>Ne prihvata se.</p>
<p>Član 204 stav 1: Mijenja se i glasi: Finansijski iskazi akcionarskih društva obavezno su predmet revizije. Revizija finansijskog iskaza vrši se u skladu sa zakonima koji uređuju računovodstvo i reviziju. Obrazloženje: U skladu sa Međunarodnim standardima revizije, revizor treba da započne proces revizije prije kraja tekuće godine za koju se bira revizor. Izvještaj revizora se izdaje nakon objavljivanja finansijskih iskaza a prije održavanja skupština akcionara.</p>	<p>Ne prihvata se. Zakonom o reviziji je u članu 29 uređeno pitanje obaveznosti revizije.</p>
<p>Član 313: Nakon stava 2, uvodi se novi stav 3 koji glasi: (3) Izvršni direktor može pismenim putem da otkáže ugovor o radu i do izbora novog direktora odgovornost se prenosi na osnivača. Obrazloženje: U našoj radnoj praksi veliki broj stranih investitora osniva pravna lica u Crnoj Gori, zaposli za izvršne direktore crnogorske državljanke i kod „određenih zakonskih problema“ postaju nedostupni, odsele se iz države, pa problem kod odjave zaposlenog ima i sam Izvršni direktor (koji ne može da se zaposli negdje drugo i ne može da se izvrši</p>	<p>Ne prihvata se. Ovo pitanje je uređeno članom 178 i 179 Zakona, koji se shodno primjenjuju.</p>

prijava kod novog poslodavca, pa je prinuđen da radi „na crno“), ali i Poreska uprava i Inspekcija rada.	
--	--

KHOV (KOMISIJA ZA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI)

Opšte primjedbe	Komentari
U tekstu Nacrta zakona o privrednim društvima potrebno je ujednačiti terminologiju u smislu da se termin “tržište hartija od vrijednosti” zamijeni terminom “tržište kapitala”.	
Predlažemo da je neophodno definisati ili pojasniti sljedeće pojmove: <ul style="list-style-type: none"> • Klasa • Kontrolni akcionar • Povlačenje akcija 	
Pojedinačne primjedbe	Komentari
Šta podrazumijeva u članu 240 stav 1 tačka 3 dio rečenice “niti mogu biti osnov za plaćanje akcionarima osim u slučaju smanjenja kapitala”.	Prihvata se. Briše se dio “niti mogu biti osnov za plaćanje akcionarima osim u slučaju smanjenja kapitala”, s obzirom da nije apsolutno neophodno u smislu usklađivanja sa odredbama ranije Druge kompanijske Direktive.
U članu 53 stav 1 definicija osnovnog (registrovanog) kapitala je uska, jer osnovni kapital uključuje i nenovčani dio.	„Novčana vrijednosti upisanih uloga članova“, je formulacija koja obuhvata i one nenovčane, u stvarima i pravima.
U članu 110 stav 5 poslije riječi „ili” riječ „član” zamijeniti riječju „akcionar”.	Prihvata se.
U članu 113 stav 3 riječi "ugovoru o osnivanju" zamijeniti riječima "osnivačkom aktu".	Prihvata se.
U članu 117 u stavu 1 dodati "naziv i sjedište društva".	Ne prihvata se. Ti podaci se unose u osnivački akt, odnosno statut.
U članu 118 stav 1 tač. 1 i 3 riječi "ugovor o osnivanju" zamijeniti riječima "osnivački akt".	Prihvata se.
U članu 118 stav 4 riječ "članovi" zamijeniti riječju "akcionari".	Prihvata se.
U članu 118 stav 5 nejasno je na koju odluku se odnosi.	Prihvata. U pitanju je odluka iz prethodnog stava 4, što će biti i izričito utvrđeno.

U članu 121 stav 1 dodati novu tačku koja se odnosi na smanjenje i povećanje kapitala i druge promjene na kapitalu.	Ne prihvata se. Predloženo rješenje je obuhvaćeno članom 121 stav 1 tač 1, s obzirom da se smanjenjem ili povećanjem kapitala mijenjaju i odredbe statuta društva.
U članu 129 stav 2 poslije riječi "ako do" brisati riječ "dana".	Ne prihvata se. Odredba je jasna i nedvosmisleno se da tumačiti.
U članu 210 stav 1 riječ "izdavaoca" zamijeniti riječju "emitenta".	Prihvata se.
U članu 210 nakon stava 1 dodati stav 2 koji glasi "Sve promjene na kapitalu evidentiraju se kod Komisije za hartije od vrijednosti".	Ne prihvata se. Ovo pitanje u principu treba da bude riješeno Zakonom o tržištu kapitala, odnosno podzakonskim propisima. U smislu ovog zakona je bitno da se evidentiraju u CRPS.
U članu 211 iz naslova brisati riječ "računovodstvena", jer se ne propisuje istim.	Prihvata se.
U članu 211 stav 5 brisati (u Crnoj Gori ima značajan broj društava koja imaju nominalu nižu od 1 €).	Prihvata se.
U članu 212 stav 6 brisati riječi: "i o tome svi akcionari moraju biti obaviješteni u pisanoj formi".	Prihvata se. Odredba je zamijenjena
U članu 216 stav 3 riječ "preferencijalnih" zamijeniti riječju "povlašćenih".	Prihvata se.
U članu 223 stav 2 nakon riječi "klasa" dodati riječ "akcija".	Prihvata se.
U članu 227 stav 1 tačka 1 riječ "poništajem" zamijeniti riječju "poništenjem".	Prihvata se.
U članu 234 stav 1 poslije riječi akcije brisati tačku i dodati riječi "prilikom emisije novih akcija".	Ne prihvata se.
U članu 244 stav 1 izmijeniti, jer se akcije ne registruju u CRPS, nego u CDA, a CRPS se može obavijestiti kada se akcije registruju u CDA.	Ne prihvata se. Ovdje nije riječ o primarnoj registraciji promjene vlasništva, već o obavještavanju javnosti kroz registraciju u CRPS, koji je javni registar, o činjenici da društvo posjeduje sopstvene akcije, što se smatra posebno bitnom okolnošću.
U članu 248 dodati stav "Akcionarsko društvo isplatiće dividendu samo ako neto vrijednost aktive nije manja od vrijednosti osnivačkog kapitala i pod uslovom da isplata dividende	Ne prihvata se. Ova materija je uređena članom 247.

neće smanjiti neto vrijednost imovine ispod osnivačkog kapitala".	
U članovima 258 i 259 dodati stav koji glasi: "Aktionari koji su nezadovoljnu izvršenom raspodjelom mogu zahtijevati da se njihove akcije otkupe".	Ne prihvata se. Ovo je omogućeno u članu 129.
U članu 261 stav 1 tačka 4 nakon riječi "akcijama društva" dodati riječi "najranije 15 dana prije, a".	Ne prihvata se.

MARKETING CENTAR

Primjedbe	Komentar
<p>Član 20: Predložimo da se član 20 u potpunosti promijeni.</p> <p>Stav 1: „Firma ne može sadržati nazive Montenegro i Crna Gora, osim u izuzetnim slučajima. Posebno odobrenje upotrebe naziva Crna Gora i Montenegro u imenima pravnih lica izdaje Ministarstvo ekonomije“. Usvojiti podzakonski akt.</p> <p>Sporan je i drugi dio prvog stava "a logo društva grb, zastavu i druge državne simbole u skladu sa zakonom. "On je u direktnoj je koliziji sa zakonom o državnim simbolima, koji eksplicitno zabranjuje korišćenje državnih simbola u komercijalne svrhe. U izuzetnim slučajima može se odobriti kao dio loga (npr. Fudbalski savez Crne Gore ili Crnogorski olimpijski komitet koji predstavljaju državu na međunarodnim takmičenjima).</p> <p>Stav 2: „Logo firme ne može biti grb ili zastavu Crne Gore. Logo ne može sadržati u sebi državne simbole Crne Gore, izuzev u slučajima predviđenim zakonom.“</p> <p>Naziv društva - smatramo da firme i pojedinci trebaju razvijati sopstvene brendove, a da brend "Crna Gora", "Montenegro", "Černogorija", "Czarnogora", "Hei Shan" i slično trebaju prepustiti isključivo državi Crnoj Gori. Isto to bi trebalo da važi i za gradove. Brendovi naziva gradova moraju pripadati jedinicama lokalne samouprave.</p> <p>Način odobravanja precizirati - da li će se to vršiti preko Ministarstva ekonomije, preko opština/Prijestonice/Glavnog grada ili preko</p>	Ne prihvata se.

<p>nekeg drugog organa. Takođe, precizirati i mogućnost plaćanja novčanih naknada za njihovu upotrebu.</p> <p>Propisano je da se državni simboli stranih država isključivo upotrebljavaju na diplomatsko-konzularnim predstavništvima. Šta su „nadležni organi“ drugih država? Drugi stav je konfuzan i nije dovoljno precizan. Sve akcije odobravanja imena drugih država i njihovih simbola morali bi se vršiti preko Ministarstva vanjskih poslova. Šta su „drugi simboli“?</p> <p>Predložimo da se odredbe o imenima drugih država jednostavno izostave, jer se ne može to dovoljno obuhvatiti zakonom. Svakako, prihvaćeni međunarodni ugovori koji uređuju ovu oblast imaju primat nad našim zakonodavstvom.</p>	
--	--

MBA (MONTENEGRO BUSINESS ALLIANCE)

Opšte primjedbe	Komentari
<p>Nacrt zakona se umjesto “rekonstrukcije” važećeg zakona (što bi uključivalo otklanjanje aktuelnih pravnih i institucionalnih nedostataka i normativnih praznina, kao i odgovarajuću zakonodavnu nadogradnju imajući u vidu već 15-godišnje iskustvo i nužnu potrebu za odgovarajućim komparativnim usklađivanjem – EU proces), fokusirao na eklektički pristup. Naime, dobili smo tekst koji je hibrid aktuelnih rješenja uz preuzimanje niza normi i instituta koji su tipični za zemlje u okruženju i obimne propise evropskih država u domenu trgovačkog prava. Pritom, ovakav pristup suštinski izražava tendenciju da se kompanijsko pravo i u Crnoj Gori uredi u duhu opsežnijeg i znatno normiranijeg tretiranja statusa i rada privrednih društava.</p>	<p>Zakon je pisan u skladu sa potrebama usklađivanja kompanijskog prava sa pravom EU. Dodatno, u svim oblastima koje su regulisane vođenja je posebna pažnja da se ne naruši poslovni ambijent. Dakle, zadržana su rješenja koje je poslovna praksa prihvatila, kroz proces pripreme zakonskog teksta evidentirani su i normirani uočeni nedostaci. Opsežnije regulisanje pojedinih pravnih instituta bilo je vođeno sa dva najvažnija cilja – zaštita pravne sigurnosti i usaglašavanje sa pravom EU.</p>
<p>Priprema sistemskog zakona koji je od ključnog značaja za poslovanje i rad privrednih društava i crnogorsku poslovnu zajednicu morala bi već u prvoj-ekspertske fazi (prije javne rasprave) biti temeljnija, deliberativnija i prije svega imati u fokusu aktuelnu i naslijeđenu pravnu praksu, postojeća regulatorna rješenja i institucionalne</p>	<p>Uvažavajući dostignuti stepen privrednog razvoja i specifičnosti crnogorskog poslovnog ambijenta, autori Nacrta su u najvećem broju slučajeva prihvatili sistem minimalne harmonizacije sa pravilima kompanijskih direktiva. Navedeno znači da je usklađivanje, u najvećem broju slučajeva, vršeno samo u oblastima za koje postoji imperativna odredba</p>

<p>prepreke, kao i interese domaće poslovne zajednice, sa naglaskom na potrebu za crnogorskom komparativnom prednošću u oblasti kompanijskog prava a ne restriktivnom usklađenošću sa EU direktivama i tuđim trgovačkim zakonima.</p>	<p>obaveze unošenja pojedinih rješenja iz evropskog prava u pravo Crne Gore. Na ovaj način je postignuta ravnoteža između potrebe usklađivanja sa pravom EU (što je obaveza Crne Gore) i očuvanja atraktivnosti poslovnog ambijenta.</p>
<p>Pojedinačne primjedbe</p>	<p>Komentari</p>
<p>Član 2: Kada je u pitanju oblik društva odnosno drugi oblici privrednih djelatnosti, potrebno je razmisliti da se uvrsti socijalno preduzeće.</p> <p>Obrazloženje: Obzirom da nije donešen Zakon o socijalnim preduzećima kao ni Strategija o socijalnom preduzetništvu, uvođenjem socijalnih preduzeća u Zakon o privrednim društvima, stvorili bi se zakonski uslovi za poslovanje istih. Socijalno preduzetništvo sve više dobija na značaju, a uključivanjem u Zakon o privrednim društvima, podstakla bi se takva tendencija, što je u interesu razvoja ekonomije i društva u cjelini.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Ovo nije materija koja se u uporednom pravu i praksi uređuje kompanijskim zakonima.</p>
<p>Član 4 stav 1: Odredba je kategorijalno upitna. Naime, DOO je društvo čiji se kapital dijeli na uloge na osnovu kojih se stiču udjeli i koje samim tim ne posjeduje akcije što je obilježje AD. Samim tim, udjeli se ne kotiraju na berzi tako da DOO po ovoj definiciji ne može imati status društva od javnog interesa. Ujedno, suprotno je članu 266 kojim se definiše DOO.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Obrazloženje je već dato u prethodnim komentarima. Ponavljamo, svakako da udjeli kod društva sa ograničenom odgovornošću nemaju svojstvo hartija od vrijednosti i u tom smislu ne mogu predstavljati tržišni materijal na tržištu kapitala, ali mogu emitovati obveznice i druge serijske hartije od vrijednosti koje poznaje naš pravni sistem. Odatle ne stoji primjedba i obrazloženje uz istu.</p>
<p>Član 7: Obrazovanje podružnice – Jezička dilema. Primjereniji je izraz - osnivanje podružnice. Takođe u istom članu stav 2 tačka 3 gdje se navode podaci i između ostalog jedinstveni matični broj – otvoreno je pitanje saglasnosti ovakvog rješenja sa Zakonom o privatnosti (zaštita podataka o ličnosti) koji štiti i ograničava upotrebu JMBG.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Namjerno je izbjegnuto ponavljanje termina koji se u Nacrtu koristi kod osnivanja novih oblika obavljanja privredne djelatnosti, kako bi i u tom dijelu bilo nesporno da je podružnica samo organizacioni dio privrednog društva. Prihvatiće se kao zamjena za termin obrazovanje, termin „formiranje“.</p> <p>Do ovog trenutka slično zakonsko rješenje u aktuelnom Zakonu o privrednim društvima (iako se ne odnosi na podružnice) nije</p>

	osporeno sa stanovišta Zakona o zaštiti podataka.
<p>Član 7 – stav 4:</p> <p>Odlučiti se na jedan termin obrazovanje ili registracija podružnice, mada smo gore već naveli da je primjereniji izraz registracija ili osnivanje.</p> <p>Napomena: Podružnica – Članom 6 definisan je pojam Podružnica kao posebna organizaciona cjelina bez svojstva pravnog lica čija je poslovna adresa van sjedišta Društva. Predviđena je obavezna formalna procedura za donošenje Odluka o obrazovanju podružnica, koje čak moraju sadržati i imena lica koja su njihovi predstavnici, a podružnice se registruju u CRPS jednako kao i privredni subjekt. Predlažemo brisanje/izmjenu ovog dijela, budući da podružnice nemaju svojstvo pravnih lica, njihova formalna zahtjevna registracija (sa sve Odlukama i imenima predstavnika), bi bila bespotrebna formalna procedura i trošak registracije i čestih promjena registracije.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>U dijelu promjene termina „obrazovanje“ u termin „formiranje“.</p> <p>Registruje se nešto što je već obrazovano, tj. formirano, odatle se ne može govoriti samo o registraciji.</p> <p>Obrazovanje podružnice je fakultativnog karaktera, a društvo može poslovati i van sjedišta bez obrazovanja podružnice. Odatle je i procedura koja se pominje u obrazloženju primjedbe stvar odluke samog društva, nije nametnuta. Stoga, registraciju predstavnika, stalne adrese i druge „procedure“ u vezi sa formiranjem podružnice treba posmatrati kao dodatnu opciju, mogućnost više za društvo na planu upoznavanja poslovne i šire javnosti sa sopstvenom unutrašnjom strukturom. Drugim riječima, registracijom (objavljivanjem) ovih podataka, društvo može podići stepen odgovornosti lica koja predstavljaju podružnicu, obavijestiti javnost o tome radi postizanja većeg stepena pravne sigurnosti. Odatle se ove odredbe mogu posmatrati samo kao mogućnost više u pomenutom pravcu, a ne kao nametanje novih administrativnih procedura.</p>
<p>Član 8 stav 1:</p> <p>(Podružnica prestaje) ako ovlašćeni organ društva u skladu sa aktom o osnivanju ili statutom društva... - Brisati „aktom o osnivanju“. Primijeniti koncept jednog akta – statuta društva.</p>	Ne prihvata se.
<p>Član 10 stav 1:</p> <p>Između ostalog piše ...danom registracije vlasništva nad udjelom...; jednostavnija formulacija je "...danom registracije člana društva..."</p>	Ne prihvata se.
<p>Član 11 stav 3:</p> <p>U slučaju DOO, nezavisno od doktrinarnih tendencija i komparativne prakse, treba zadržati postojeće rješenje – da član društva do iznosa svog uloga odgovara za obaveze društva. Ovim rješenjem se dodatno štite</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Kako je podnosiocu primjedbe objašnjeno i usmenom dijelu javne rasprave, prema konceptu Nacrta, da bi na ime određenog lica- ulagača bio registrovan udio u društvu (DOO) shodno procijenjenoj vrijednosti unijetog</p>

<p>povjerioci, pogotovo ako imamo u vidu da je DOO dominantan oblik privrednog poslovanja u Crnoj Gori, kao i da je najveći broj poslovnih zloupotreba i kompanijskih manipulacija vezan za ova privredna društva. U uporedno-pravnom smislu to rješenje postoji i u našem okruženju (npr. BiH, član 309 Zakona o privrednim društvima FBiH).</p>	<p>uloga (novčanog ili nenovčanog), potrebno je da se prethodno taj ulog u cjelini unese u imovinu društva. Odatle, potcrtavamo još jednom, u trenutku upisa (procentualnog) vlasničkog udjela na ime novog člana društva (e.g. prilikom ulaska u društvo) imovina koju je ovaj unio kao ulog u društvo prelazi u vlasništvo društva kao posebnog subjekta, i.e. pravnog lica, što znači da se ista ne nalazi u vlasništvu člana već od samog trenutka sticanja svojstva člana. Zato član društva i ne može odgovarati do visine svog uloga, jer je od trenutka sticanja članstva taj ulog već dio imovine društva kojom društvo svakako odgovara za sopstvene obaveze preuzete u pravnom prometu i stečene na drugi način, u skladu sa zakonom.</p>
<p>Član 13 stav 1: Sjedište je mjesto u Crnoj Gori... - Da li se pod mjestom podrazumijeva isključivo opština ili ne, što je jedino logično. Rješenje je identično postojećem ali je u praksi ignorisano od strane CRPS koji svoja rješenja vezuje za opštine kao mjesto poslovanja.</p>	<p>Nije data primjedba, već komentar.</p>
<p>Član 14 stav 2: Ovo rješenje je sporno jer je upitno u ustavno-pravnom smislu. Naime, ne možete nikoga prisiliti da ima elektronsku adresu.</p>	<p>Djelimično se prihvata Smatramo da dato rješenje nije protivustavno, ali će u tekstu zakona posjedovanje elektronske adrese biti uređeno kao fakultativno.</p>
<p>Član 14 stav 3: Ovo rješenje već postoji u važećem zakonu, pri čemu je u praksi u potpunosti obesmišljeno. Osim CRPS---a sve druge državne institucije, banke i ustanove sa javnim ovlašćenjima (npr. notari) ne prihvataju akta koja nijesu pečatirana tako da se u ovom slučaju radi o de facto derogiranom pravu privrednih društava. Očigledno je da riječ o pravu bez pravnog dejstva, jer ga praksa ne prihvata pa samim tim treba odustati od ovog rješenja.</p>	<p>Ne prihvata se. Dosadašnje rješenje nije bilo dovoljno eksplicitno. Institucije i drugi subjekti koji zahtijevaju upotrebu sopstvenog pečata od strane privrednih društava usvajanjem ovog teksta zakona bi to radili direktno kršeći zakon. Tim prije što se u zakonima koji uređuju rad/poslovanje banaka, poresku administraciju i sl. takva obaveza ne nameće. Nadalje, smatramo da, ukoliko je određeni regulatorni pristup ispravan, treba insistirati na poštovanju zakonskih normi kojima se uvodi u pravni sistem, a ne odustajati od istog zbog „de facto“ derogacije.</p>
<p>Član 15 stav 1:</p>	<p>Nije jasna primjedba.</p>

Ova odredba je suvišna imajući u vidu komentar na član 14 stav 3.	
Član 16 stav 2: Ovo je nespretna formulacija. Naime, društva moraju imati pravo da obavljaju sve djelatnosti bez ograničenja ukoliko nijesu zakonom zabranjene.	Ne prihvata se. Ne radi se o restriktivnoj zakonskoj odredbi, s tim što je nesporno da su određene djelatnosti (e.g. bankarsko poslovanje, brokersko dilerski poslovi i sl.) od ranije rezervisane za pojedine forme privrednih društava, te se ovom odredbom samo razrađuje takav koncept radi izbjegavanja nedoumica kod sistemskog tumačenja propisa.
Član 18 stav 5: Umjesto „poslovne adrese podružnice“ treba da stoji „mjesto podružnice“.	Ne prihvata se. Zakon u članu 7 koristi termin poslovna adresa podružnice.
Član 19 stav 2: Učiniti jasnijim skraćeni naziv. Naime, skraćeni naziv treba isključivo da sadrži izabrani naziv društva sa oznakom forme društva i bez bilo kakvih dopunskih riječi.	Ne prihvata se. Naime, ne radi se o restriktivnoj odredbi.
Član 21 stav 1: Naglasiti da pristanak treba da bude u formi notarizovanog akta i da se kao takav prilaže CRPS-u.	Djelimično se prihvata. Biće navedeno da je neophodna izričita pisana saglasnost, što je, uz uređenu sudsku zaštitu, dovoljno.
Član 23 stav 5: Ovo rješenje je pravno i institucionalno sporno, jer Poreska uprava ne može posjedovati ovako radikalno ovlašćenje u okolnostima koje su proizvod konflikta između trećih lica.	Ne prihvata se. U ovom slučaju se ne radi o davanju radikalnih ovlašćenja Poreskoj upravi, već o obezbjeđivanju pune primjene ovog instituta u praksi, s tim da svako lice koje ima pravni interes ima pravo i na sudsku zaštitu svojih prava, ukoliko smatra da su ista povrijeđena.
Član 27 - Punomoćnik po zaposlenju: Ovu odredbu treba brisati i prepustiti je autonomiji društava.	Prihvata se. Ovaj institut je već regulisan odredbama ZOO, te nije neophodno da postoji i u ovom zakonu, bez obzira na određene specifičnosti kod privrednih društava.
Glava VIII – Posebne dužnosti prema društvu: Generalno, ove odredbe treba prepustiti unutrašnjim aktima/statutu društva i samo ih treba numerisati kao dispozitivne obaveze društva.	Ne prihvata se. Ovo su ključne odredbe u smislu obezbjeđenja zaštite interesa društva kao posebnog subjekta, ali i samih članova društva od nesavjesnih direktora, odnosno menadžera društva, ali i jednako tako i standardni vid unaprjeđenja korporativnog upravljanja u

	<p>razvijenim državama, u kojima su ovi standardi još detaljnije i strožije razrađeni u pojedinim zakonskim tekstovima</p>
<p>Član 32:</p> <p>Treba brisati. Iz pravne prirode društava se podrazumijeva da se radi o licima sa posebnim obavezama prema društvu.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Obrazloženje je već dato u odgovoru na prethodnu primjedbu.</p>
<p>Član 34 - Dužnost pažnje:</p> <p>Suvišna odredba. Pažnja dobrog privrednika je opšte prihvaćeni pravni standard i niko je u praksi ne može poricati.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Ovom odredbom se na sveobuhvatan način postiže osnovni cilj regulisanja cijele glave – zaštita interesa društva kao posebnog pravnog subjekta, a uz to se preciziraju i slučajevi podizanja nivoa dužnosti pažnje sa pažnje dobrog privrednika na još zahtjevniji nivo – pažnju dobrog stručnjaka.</p>
<p>Član 36 - Dužnost prijavljivanja ličnog interesa:</p> <p>Sve ove odredbe treba uprostiti i predati autonomiji društava. Ako su zainteresovana za rješavanje pitanja ličnog interesa neka to propišu statutom.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Pojam ličnog interesa kako je uređen ovim članom ne tiče se samo odnosa između članova društva da bi se uređivao statutom.</p>
<p>Član 37 – stav 2:</p> <p>Jezički precizirati odredbu, jer je ovako nedostatna i konfuzna.</p>	<p>Nejasna primjedba.</p>
<p>Član 56:</p> <p>Ovo rješenje može biti u koliziji sa odredbama o smanjenju osnovnog kapitala u slučajevima kada se smanjenje kapitala zbog opravdanih razloga sprovodi zbog povraćaja uloženog kapitala osnivačima društva. Brisati.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Pitanje, tj. mogućnost eventualne kolizije je uređeno stavom 2 člana 56.</p>
<p>Član 57 stav 1 tačka1:</p> <p>Brisati ovo rješenje ili ga učiniti restriktivnijim (u smislu računovodstvenih propisa i razumnih tržišnih cijena). U suprotnom, otvara se problem manipulativnih i lažnih procjena.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Stavom 2 isključena je mogućnost sporazumne procjene uloga lica, tj. članova koji ne odgovaraju za obaveze društva lično, cjelokupnom imovinom, dok je kod ortačkih i komanditnih društava (u pogledu komplementara) zaštita trećih lica postignuta samim režimom odgovornosti ortaka i komplementara.</p>
<p>Član 63 stav 3:</p> <p>Ovo je krajnje upitno rješenje. Zašto se menadžerska funkcija miješa sa preduzetničkom? Zbog čega bi poslovođa</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Umjesto postojećeg, uvode se novi uslovi za registraciju preduzetnika, po uzoru na uslove</p>

<p>morao da ispunjava uslove za preduzetnika? Zar neko mora da bude frizer po struci da bi rukovodio radom frizerskog salona? Dodatno, ispunjavanje uslova ne obuhvata samo obrazovnu ispravu već i dopunske uslove, što će u tumačenju ove odredbe proizvesti konfuziju. Brisati.</p>	<p>za obavljanje funkcije člana odbora direktora, odnosno izvršnog direktora društava kapitala.</p>
<p>Član 68 stav 2: Nejasno. Kakav prepis? Ortaci dostavljaju notarizovani i originalni osnivački ugovor.</p>	<p>Djelimično se prihvata. Misli se na dokaz o identitetu, što će biti precizirano.</p>
<p>Član 81 stav 2: Potrebno je taksativno nabrojati sve odluke koje traže jednoglasnost ili će u suprotnom ortakluk biti izložen nejasnoćama i konfliktnim situacijama.</p>	<p>Ne prihvata se. Ne mogu taksativno nabrojati sve konkretne odluke koje su obuhvaćene ovom normom, jer je poslovni život nepredvidljiv, pa je osporeni pristup opravdan.</p>
<p>Član 90 stav 1: Isključenju treba omogućiti dispozitivnost, odnosno smanjenju restriktivnost. To bi podrazumijevalo prvostepeno pravo ortaka koji posjeduje kvalifikovanu imovinsku većinu (npr. 3/4, 4/5 ili 90% ortakluka) da može isključiti drugog ortaka koji ima pravo da se žali na takvu odluku nadležnom sudu.</p>	<p>Ne prihvata se. Predloženo bi bilo protivno pravnoj prirodi ortačkog društva.</p>
<p>Član 94 stav 1: Trebalo bi zadržati postojeće rješenje. Da komanditori odgovaraju za obaveze društva do visine svojih uloga. Time se osnažuje njihova poslovna odgovornost i dodatno štite povjerioci.</p>	<p>Ne prihvata se. Kako je podnosiocima primjedbe objašnjeno i usmenom dijelu javne rasprave, prema konceptu Nacrta, da bi na ime određenog lica- ulagača bio registrovan udio u društvu (DOO) shodno procijenjenoj vrijednosti unijetog uloga (novčanog ili nenovčanog), potrebno je da se prethodno taj ulog u cjelini unese u imovinu društva. Odatle, potcrtavamo još jednom, u trenutku upisa (procentualnog) vlasničkog udjela na ime novog člana društva (e.g. prilikom ulaska u društvo) imovina koju je ovaj unio kao ulog u društvo prelazi u vlasništvo društva kao posebnog subjekta, i.e. pravnog lica, što znači da se ista ne nalazi u vlasništvu člana već od samog trenutka sticanja svojstva člana. Zato član društva i ne može odgovarati do visine svog uloga, jer je od trenutka sticanja članstva taj ulog već dio imovine društva kojom društvo svakako odgovara za sopstvene obaveze preuzete u</p>

	pravnom prometu i stečene na drugi način, u skladu sa zakonom.
Član 115 stav 2 tačka 12: Ukoliko se zadrži (suvišni) koncept dvojnog konstitutivnog akta treba ugraditi regulisanje postupka izmjena i dopuna osnivačkog akta.	Prihvata se.
Član 116 stav 2 tačka 4: Ova tačka treba da sadrži formulaciju „i ostale djelatnosti društva“.	Prihvata se.
Član 117 stav 1 tačka 9: Ispravka – kod jednodomnog/dvodomnog upravljanja društvom.	Ne prihvata se.
Član 120 – stav 1 tačka 1: Precizirati ili ukloniti. AD se registruje na više mjesta iz različitih razloga.	Ne prihvata se.
GLAVA Vi - ORGANI, ADMINISTRACIJA I REVIZOR AKCIONARSKOG DRUŠTVA 6.1 Opšte odredbe Član 130 - Oblici upravljanja akcionarskim društvom: Trebalo se držati tradicionalnog obrasca. Jednodomni model upravljanja je prostiji i efikasniji i podliježe lakšoj internoj i eksternoj kontroli. Opcija jeste alternativna, ali je imalo smisla zadržati uniformnost, posebno ako imamo u vidu aktuelni nivo korporativnog poslovanja u Crnoj Gori i institucionalnu osposobljenost kontrolnih organa javne vlasti.	Ne prihvata se. Opcija dvodomnog modela je alternativna i u skladu je sa preporukama Evropske komisije. Takođe, sama činjenica što umjesto jednog kolegijalnog i jednog inokosnog organa kod modela dvodomnog upravljanja postoje dva kolegijalna sama po sebi ne znači i da je upravljanje kod aktuelnog modela jednostavnije, što dokazuju u i brojna istraživanja na ovu vrlo prisutnu temu u uporednoj teoriji i praksi. Najzad, u najvećem broju država članica Evropske unije, odakle se i očekuje najviše investicija u narednom periodu, dominantan je dvodomni model upravljanja, odatle je i logičan izbor da se investitorima iz tih zemalja prilikom poslovnog nastanjivanja u Crnoj Gori kao opcija ponudi model koji im je razumljiviji i poznatiji.
Član 157 - Poboynost odluka skupštine akcionara: Brisati izraz koji nije u duhu crnogorskog pravnog i narodnog jezika. Koristiti adekvatan izraz – pobijanje odluke.	Prihvata se.
Član 158 – Odbor direktora: Ovaj član previše detaljno razrađuje Odbor direktora, njegov sastav i način rada, čime se ograničava mogućnost privrednim društvima	Djelimično se prihvata. Član ne uređuje način rada odbora direktora. Uvođenje nezavisnih direktora u pravni sistem u Crnoj Gori je u skladu sa preporukama

<p>da svojim statutom i pravilnikom o radu Odbora odrede detalje vezane za način rada. Predviđeno je da Odbor direktora mora da ima trećinu nezavisnih direktora (pod pojmom nezavisni u nastavku je razrađeno da se između ostalog podrazumijeva da ne može biti zaposleno u povezanim licima), na ovaj način privrednim društvima se ograničava mogućnost da u Odboru direktora budu predstavnici osnivača, što je uobičajena poslovna praksa. Takođe u nastavku ovog poglavlja, nepotrebno se zakonskim odredbama određuje čak i broj sjednica na godišnjem nivou (najmanje 4 puta godišnje), ponovo ističemo da detaljniju proceduru rada OD-a, treba ostaviti privrednim društvima da uredi svojim internim statutarnim aktima.</p>	<p>Evropske komisije i standardima korporativnog upravljanja u razvijenim državama i najboljim praksama u Evropi uopšte i našem regionu konkretno. Stoga, kao osnovni cilj i očekivani rezultat ima unaprjeđenje sistema korporativnog upravljanja i povećanje stepena pravne sigurnosti.</p> <p>U dijelu utvrđivanja broja sjednica, prihvata se primjedba tako što se izostavlja minimalan broj sjednica na godišnjem nivou.</p>
<p>Član 169 - Komisije odbora direktora: Zakon treba relaksirati od imperativnosti uvođenja brojnih tijela. Pravna egzistencija posebnih radnih tijela treba da bude uređena statutom ili odlukama ovlašćenih organa (shodno načelu autonomije poslovnih subjekata).</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>U ovom slučaju radi se upravo o fakultativnoj pravnoj normi i fakultativnim tijelima obaveznih organa upravljanja, čime se usvaja najbolja praksa korporativnog upravljanja data u preporukama Evropske komisije.</p>
<p>Član 176 – Nadležnost izvršnog direktora: Komentar kao za član 158. Zakonodavac nepotrebno suviše detaljno ulazi u ovlašćenja Izvršnog direktora kada je rukovođenje privrednim društvom u pitanju. Između ostalog se navodi i da “izvršni direktor naročito mora da poštuje smjernice i izvršava naloge Odbora direktora u vezi sa....otvaranjem računa u bankama...”. Potpuno je neprimjereno zakonom definisati neke konkretne operativne poslove kao što je navedeno (otvaranje žiro računa u bankama), odnosno definisati da li je to posao za koji je baš neophodna saglasnost Odbora direktora. Predlažemo da ostane samo dio “izvršni direktor naročito mora da poštuje smjernice i izvršava naloge Odbora direktora bez razrade o konkretnim poslovima u nastavku.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>U dijelu formulacije, tj. obaveze „otvaranja računa u bankama“.</p>
<p>Član 219 stav 1: Što je sa opcijom konverzije duga u osnovni/akcionarski kapital? Zašto bi ova opcija, kroz primjenu zaštitnih internih</p>	<p>Prihvata se.</p>

<p>mehanizama, bila suvišna? Uvesti ovu opciju kao zakonsku mogućnost.</p>	
<p>Član 252 stav 3 tačka 1: Brisati riječ „detaljno“ jer otvara praktične i pravne nedoumice.</p>	<p>Ne prihvata se. U pitanju je identična formulacija koja je prisutna u članu 141. Direktive EU 2017/1132, te je Crna Gora dužna da je prenese u nacionalno zakonodavstvo. Naravno, Crna Gora ima pravo, tj. mogla bi regulatorno razraditi značenje termina „detaljno“ u datom kontekstu, ali smatramo da nije neophodno, te da u praksi neće biti značajnijih problema u tom smislu, jer ista formulacija postoji i važećem zakonu, pri čemu nije bilo značajnijih dilema u dosadašnjim restrukturiranjima i odgovarajućoj sudskoj praksi.</p>
<p>Član 252 stav 3 tačka 4: Riječ “spajanja” je suvišna. U pravnom obrazloženju se elaboriraju ex lege posljedice spajanja.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 252 stav 4: Ova dopuna ne treba da bude bezuslovna već fakultativna.</p>	<p>Ne prihvata se. U pitanju je dostavljanje informacija o naknadnim „dešavanjima“ u društvu, tj. okolnostima relevantnim za racionalno odlučivanje (glasanje) na skupštini akcionara, koja u odnosu na trenutak događanja ovih okolnosti tek predstoji.</p>
<p>Član 252 stav 15: Iako je iz cjeline norme jasno koja dokumentacija se dostavlja CRPS-u, imajući u vidu dosadašnju nepravilnu i konfuznu registracionu praksu u pogledu primjene predmetne norme, potrebno je posebnom odredbom nedvosmisleno i taksativno nabrojati sva dokumenta koja se u procesu restrukturiranja prosljeđuju CRPS-u, kako bi se registrator spriječio da neovlašćeno širi svoju nadležnost.</p>	<p>Djelimično se prihvata. Norma se odnosi na objavljivanje u „Službenom listu“, a ne registraciju u CRPS, što će biti i dodatno precizirano kako bi se izbjegle eventualne nejasnoće.</p>
<p>Član 267: Poreska uprava treba da bude obavezana da sprovede poresku kontrolu u prekluzivnom roku (npr. 30 dana) shodno predviđenom</p>	<p>Nejasan predlog, odnosno primjedba.</p>

<p>upravnom postupku ili da trpi štetu zbog sopstvenog propusta.</p> <p>U suprotnom, u praksi se često dešava da dobrovoljna likvidacija bude dugotrajna zbog neažurnosti poreskog organa i nemogućnosti pribavljanja kontrolnog izvještaja u razumnom roku.</p>	
<p>Član 273 stav 1:</p> <p>Izraz "pojedine osnove" nije jasan. Formulirati preciznije.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 274 stav 1:</p> <p>Djelimično je prikladnija definicija iz važećeg zakona: "društvo sa ograničenom odgovornošću mogu osnovati fizička ili pravna lica, ulaganjem novčanih ili nenovčanih sredstava u društvo radi ostvarivanja dobiti, a njegovi osnivači odgovaraju za obaveze društva do iznosa svojih uloga. Ulozi osnivača čine početni kapital društva." Takođe, treba zadržati tradicionalni institut materijalne odgovornosti članova DOO za obaveze društva do visine uloga. Time se kod ovog dominantnog poslovnog oblika u Crnoj Gori zadržava veći nivo imovinske odgovornosti članova društva i ujedno se obezbjeđuje dopunska zaštita povjerilaca društva u slučaju stečaja/likvidacije društva. Pritom, ovakav oblik imovinske odgovornosti članova društva nije u korelaciji sa institutom zloupotrebe svojstva pravnog lica.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Obrazloženje kao za primjedbu na član 11 stav 3 istog predlagača.</p>
<p>Član 279 – stav 3:</p> <p>Osnivački akt treba tretirati kao konstitutivni pravni akt koji se donosi samo prilikom osnivanja društva čime se iscrpljuje potreba za njegovim kasnijim izmjenama i dopunama. Pogotovo je dugoročno besmislena njegova novelacija imajući u vidu mogućnost da se članovi društva promijene, kao i da se izvrše brojne druge promjene u društvu. U ovom slučaju treba primijeniti koncept jednog dugoročnog konstitutivnog---temeljnog akta, pri čemu bi kod DOO ulogu takvog akta imao statut društva. To znači da bi sve buduće promjene bile praćene integralnim tekstom statuta društva čime se uprošćava normativna politika društva i ujedno se lako prate sve</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Izostavljaju se odredbe o izmjeni osnivačkog akta društva sa ograničenom odgovornošću, jer suštinski, kako je primijećeno u primjedbi, nema potrebe za njegovom izmjenom.</p> <p>Na drugoj strani, biće i zadržan koncept u kojem postoje osnivački akt i statut, što je koncept na kojem su i dosad bili zasnovani postupak osnivanja, postupak statusnih promjena i drugi postupci na koje je poslovna zajednica u Crnoj Gori navikla u periodu od donošenja aktuelnog zakona 2002. godine.</p>

relevantne promjene u društvu. Usput, dobra praksa u kompanijskom pravu u Crnoj Gori se već dugi niz godina pridržava ovog rješenja.	
Član 280 stav 1 tačka 4: Statut treba da sadrži spisak svih djelatnosti društva.	Prihvata se.
Član 280 stav 1 tačka 6: Brisati ovu opciju i kao fakultativnu. Treba zadržati što prostiju upravljačku strukturu u okviru DOO i time ipso iure favorizovati već tradicionalna i jednostavna rješenja.	Ne prihvata se. Izostavljanje ove odredbe bi poremetilo čitav koncept uređenja strukture organa društva sa ograničenom odgovornošću i društava kapitala uopšte.
Član 280 stav 1 tačka 9: Eksplicirati izvršnog direktora kao zastupnika društva.	Nejasna primjedba.
Član 280 stav 1 tačka 10: Kojih isprava? Suvišno kao dio statuta.	Prihvata se.
Član 280 stav 1 tačka 3: Konfuzno. Učiniti jasnim ovu odredbu.	Djelimično se prihvata. Odredba o registraciji adrese za prijem elektronske pošte prebačena je u dio koji se odnosi na početnu registraciju, čime se izbjegava da ova adresa predstavlja neizostavni dio statuta društva.
Član 281 stav 1 tačka 4: Čemu ove izjave? Iz konstitutivnih akata se jasno vidi identitet članova organa upravljanja. Nepotrebno administriranje.	Prihvata se.
Član 281 stav 1 tačka 5: Suvišan zahtjev. Brisati.	Ne prihvata se. Postoji javni interes u ovom dijelu, prije svega u kontekstu odredbi koje se odnose na posebne obaveze prema društvu određenih kategorija lica, ali i kontekstu drugih odredbi zakonskog teksta.
Član 281 stav 1 tačka 7: Brisati. Ovo je suvišno i kod AD, a kod DOO je dodatno opterećenje u smislu registarske obaveze, čak i ako bi se formirale.	Djelimično se prihvata. Za revizorski odbor obaveza dostavljanja ostaje, jer je obavezan kod pojedinih društava, u skladu sa Zakonom o reviziji.
Član 281 stav 1 tačka 8: Da li je ova izjava notarizovana ili ne? U registarskoj praksi to može da stvara probleme.	Prihvata se. Definisano će biti da izjava ne mora biti notarizovana.
Član 283 stav 2:	Ne prihvata se.

<p>Shodna primjena opterećuje jednopersonalno DOO i uvodi stalno administriranje putem tzv. knjige odluka. DOO treba relaksirati od takve vrste obaveze.</p>	<p>Ovo je pitanje izričito uređeno kompanijskim pravom EU, a odredba direktno usklađena u tom dijelu. Konačno, takav standard je važio ii dosad u crnogorskom kompanijskom pravu.</p>
<p>Član 286 - Smanjenje osnovnog kapitala: Podnormirano i ujedno je kontraverzno da se u slučaju DOO analogno primjenjuju odredbe vezane za AD. Ovdje je nužno definisati specifične uslove za smanjenje kapitala kod DOO. Npr. kapital se može smanjiti zbog pokrića gubitaka u društvu ili zbog povlačenja dijela kapitala jer je društvo profitabilno pa samim tim član društva može povratiti dio uloženog kapitala. U svim slučajevima treba predvidjeti kvalifikovanu većinu za takvu odluku i zaštitu povjerilaca u slučaju krupnijih dugova.</p>	<p>Ne prihvata se.</p>
<p>Član 287 – Istovremeno smanjenje i povećanje osnovnog kapitala: Ovo može proizvesti konfuziju u praktičnoj primjeni. Upitno rješenje! Brisati istovremenost.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 288 – Smanjenje osnovnog kapitala u slučaju gubitka: Ova odredba je u slučaju najnižeg osnovnog kapitala neprimjenjiva, dok je u nizu drugih slučajeva kada se radi o malim ulozima očigledan nonsens. Brisati.</p>	<p>Djelimično se prihvata. Odredba je u skladu sa pravilima kompanijskog prava EU i pored toga afirmiše pravo članova društva na informisanje, a samim tim afirmiše i najviše standarde korporativnog upravljanja. U slučaju društava sa ograničenom odgovornošću koja nemaju status društva od javnog interesa ova obaveza će biti uređena kao fakultativna.</p>
<p>Član 290 stav 1: Brisati. Naravno da nemaju.</p>	<p>Ne prihvata se.</p>
<p>Član 290 stav 2: Ovo je kontroverzna opcija i suštinski u slučaju takvog rješenja anulira prirodu društva kapitala. Brisati.</p>	<p>Djelimično se prihvata. Izostavlja se formulacija: „ako osnivačkim aktom ili statutom društva nije drukčije određeno.“</p>
<p>Član 291 stav 1: Ova uporedno-pravna rješenja treba odbaciti. Udio treba vezati za jedno lice i time otkloniti složenu konstrukciju udjela koja ujedno povlači dodatno unutar kompanijsko administriranje.</p>	<p>Djelimično se prihvata. Umjesto instituta suvlasništva na udjelu, uređen je institut zajedničkog vlasništva na udjelu, što je potrebna regulatorna razrada kada se ima u vidu činjenica da, za razliku od susvojine, odnosno suvlasnika, kod zajedničke</p>

	<p>svojine, odnosno zajedničara nijesu procentualno određeni vlasnički udjeli nad imovinom koja je predmet zajedničkog vlasništva.</p>
<p>Član 293 – Sticanje sopstvenih udjela:</p> <p>Bez obzira što je ovo prisutno rješenje u komparativnom pravu, ovo treba brisati. U praksi je gotovo nepostojeće, djeluje konfuzno i komplikuje strukturu udjela (kompanija postaje sama svoj “vlasnik”). U konačnom, sporno je i doktrinarno (problem posjedovanja “otuđenog” vlasništva).</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Pravila kompanijskog prava EU o sticanju sopstvenih akcija/udjela odnose se jednako na sve forme društava kapitala, dakle, i na društvo sa ograničenom odgovornošću.</p> <p>U kontekstu društava kapitala, obrađivačima nije poznato postojanje doktrinarnog problema koji navodi podnosilac primjedbe.</p>
<p>Član 304 stav 1:</p> <p>Omogućiti i alternativnu opciju kao primarnu Statutom društva.</p>	<p>Nejasna primjedba.</p>
<p>Član 305 stav 1:</p> <p>Definisati statutom društva opravdane razloge zbog izbjegavanja unutarkompanijskih spornih situacija i interpretacija.</p>	<p>Nejasna primjedba.</p>
<p>Član 305 stav 8:</p> <p>Brisati. Ovo je restriktivna i sporna klauzula. Društva treba da ima pravo da isplati udio iz svojih tekućih sredstava ili na bilo koji drugi način.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Predlagač nije razumio odredbu člana 305 stav 8. Odredba člana 293 stav 3 Nacrta na čiju primjenu upućuje član 305 stav 8 ne odnosi se na isplatu udjela, već na podjelu dobiti.</p>
<p>Član 306 stav 1:</p> <p>Institut isključenja se ovom verzijom zakona vraća ex lege u okvire kompanijskog zakonodavstva. Međutim, sporan je restriktivni pristup kojim se isključenje člana društva može sprovesti samo preko nadležnog suda. Takođe, sporno je i odsustvo bilo kakvih ograničenja u pogledu prava na isključenje koja su na ovaj način omogućena svim članovima društva bez obzira na vrijednost njihovog udjela. U komparativnoj regulativi postoje bolja opciona rješenja (npr. član 420 stav 1 Zakona o trgovačkim društvima Republike Hrvatske ili član 341 Zakona o privrednim društvima FBiH). I ranija pravna iskustva sa Zakonom o preduzećima upućuju na autonomno pravo, odnosno prvostepeno pravo članova društva na isključenje drugog člana društva. Ukoliko se želi zadržati pravo isključenja od strane suda nema razloga da se</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Ovaj institut je uveden i na ovaj način regulisan upravo da bi se obezbijedio odgovarajući stepen pravne sigurnosti kako u pogledu zakonitog i svrsishodnog poslovanja društva, tako i u pogledu načina razrješenja najtežih konfliktnih situacija u društvu kroz isključenje člana. Naime, u takvim slučajevima, da bi se preduprijedila mogućnost zloupotreba, logično je i potrebno da se obezbijedi da sam postupak vodi i odluku donosi sud, a ne da se njegovo učešće omogući tek nakon što se eventualne zloupotrebe inače delikatnog pravno instituta dogode.</p> <p>Konačno, relativno preciznim regulatornim rješenjima je stvoren prostor da sudovi efikasnije odlučuju u datoj situaciji.</p>

<p>kompanijama ne ponudi i opcija isključenja od strane društva sa pravom na žalbu nadležnom sudu (pod uslovom da je postupak isključenja normiran statutom). U suprotnom, imajući u vidu efikasnost sudova, institut isključenja će postati trajniji teret u unutar kompanijskim odnosima. Takođe, društvu treba omogućiti da institut isključenja primjenjuje samo u slučaju obezbjeđenja kvalifikovane većine čime se eliminišu apsurdne situacije da manjinski članovi ili ekstremno manjinski članovi isključuju većinske vlasnike društva.</p>	
<p>Član 308 stav 1:</p> <p>Treba brisati skupštinu kao obavezni organ i zadržati postojeće rješenje koje omogućava vlasnicima društva da neposredno upravljaju društvom, čime de facto vrše funkciju skupštine društva. Time se ujedno olakšava kompanijsko administriranje jer se izbjegavaju Poslovnik o radu organa kao i zapisnici sa sjednica organa vlasnika društva.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Zakonom su utvrđeni brojni oblici pojednostavljenja funkcionisanja društva u ovom kontekstu, dok samo postojanje skupštine kao obaveznog organa predstavlja značajan vid unaprjeđenja pravne sigurnosti za članove društva (posebno manjinske) i sva ostala lica sa pravnim interesom u pogledu društva.</p>
<p>Član 308 stav 2:</p> <p>...”status društva od javnog interesa”... – Koja su to društva?</p>	<p>Ova definicija je data na početku, u članu 4 Zakona.</p>
<p>Član 308 stav 3:</p> <p>Predviđa se da velika privredna društva obavezno imaju strukturu upravljanja AD. Smatramo da treba brisati, jer je takvo rješenje loše što razvrstavanje pravnih lica radi svake godine, na osnovu tri kriterijuma definisana propisima koji regulišu računovodstvo i revizija. Ta tri kriterijuma su promjenljive kategorije te shodno tome i razvrstavanje pravnog lica može biti različito iz godine u godinu.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Razvrstavanje pravnog lica može varirati u datom kontekstu, no odluka u pogledu eventualnog vraćanja na pojednostavljenu strukturu organa nije obavezna, već je stvar izbora vlasničkog organa – skupštine.</p>
<p>Član 309 stav 1:</p> <p>Treba vratiti postojeće rješenje da članovi društva vrše funkciju skupštine društva bez obaveze konstituisanja skupštine društva. Samim tim, prestaje i obaveza dodatnog administriranja poput donošenja poslovnika o radu i načinu rada u skladu sa posebnom formalnom procedurom (što uključuje i zapisnike sa sjednice skupštine društva).</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Obrazloženje je već dato u prethodnom tekstu, u odgovoru na primjedbu u vezi sa članom 308 stav 1.</p>

<p>Opcija sa skupštinom će posebno opteretiti rad višečlanih DOO.</p>	
<p>Član 314 stav 1 tačka 5: Brisati. Ova knjiga ne postoji kao unaprijed propisani službeni akt. Usput, iz konstitutivnih akata i registracionih CRPS rješenja sasvim je jasno ko su vlasnici društva.</p>	<p>Ne prihvata se. Kod ove forme društva, za razliku od akcionarskih, ne postoji javni registarski organ koji vodi evidenciju vlasništva nad akcijama, odatle potreba za ovom knjigom kao potencijalnim dokaznim sredstvom u slučaju spora, bez obzira što je u pitanju privatna, a ne javna isprava.</p>
<p>Član 316 – Registracija promjena: Navedenim promjenama nijesu iscrpljene sve moguće promjene u društvu čime se otvara pitanje podnormiranosti u pogledu registracije obaveznih promjena. Ili preformulisati u smislu opšteg pravila u smislu da svaka bitna promjena prati registraciju kod CRPS ili taksativno pobrojati sve relevantne promjene.</p>	<p>Djelimično se prihvata. Ovo pitanje biće dodatno uređeno u tekstu.</p>
<p>Član 329 stav 3 tačka 4: “... na jezik...” – Izmijeniti. “...na službeni jezik (crnogorski jezik)...”</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 329 stav 3 tačka 6: Ovu odredbu treba jasno formulisati tako da glasi: imena i adresa lica koja zastupaju dio stranog društva u Crnoj Gori.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 329 stav 3 tačka 7: Ovu odredbu treba brisati. I do sada je u praksi izazivala konfuziju jer nema nikakve potrebe da prilikom registracije djelovi stranih društava ovlašćuju posebne zastupnike u pravnim postupcima.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 332 stav 2: Dosadašnja iskustva upućuju na potrebu preispitivanja kapaciteta i stručne kompetentnosti Poreske uprave da vodi kompanijski registar. Reforma kompanijskog zakonodavstva treba da ide u pravcu formiranja samostalnog organa državne uprave ili sudskog registra kojim bi se dugoročno riješilo pitanje kompanijskog registra. U sadašnjim okolnostima Poreska uprava registraciju privrednih društava obavlja preko organizacionog tijela</p>	<p>Ne prihvata se. Iako predlog ima utemeljenje, u ovom momentu nije realno osnivanje samostalne agencije za registraciju privrednih subjekata, prije svega zbog niza tehničkih pitanja koje je prethodno neophodno riješiti da bi se stvorili uslovi za osnivanje samostalne agencije.</p>

<p>sekundarne važnosti unutar PU (Odsjek za CRPS).</p>	
<p>Član 334 stav 8:</p> <p>Uputstvo je nedostatan podzakonski akt u pogledu primjene koncepta registracione prijave i otklanjanja brojnih problema prilikom sprovođenja različitih upisa kod CRPS. Ovaj zakon treba da bude praćen posebnim Pravilnikom o dokumentaciji potrebnoj za registraciju kojim bi se jasno definisale sve registracione situacije počev od osnivanja pa do svih kompanijskih promjena. Time bi se definitivno otklonile različite interpretacije Zakona (koje će se od strane CRPS nesumnjivo nastaviti) i svi registracioni postupci učiniti transparentnim i nedvosmislenim. Npr. ukoliko društvo mijenja djelatnost onda treba da bude normirana takva situacija u smislu da se unaprijed zna da su potrebna sljedeća dokumenta: a) punomoćje za lice koje predaje dokumenta i podiže CRPS rješenje; b) odluka o promjeni djelatnosti; c) novelirani - prečišćeni statut društva i d) dokaz o plaćenju taksu.</p>	<p>Nije jasna primjedba.</p> <p>Uputstvo je podzakonski akt, kao i svaki drugi u smislu njegove pravne snage, te je bitna njegova sadržina, a ne naziv.</p> <p>Što se sadržine tiče, o istoj vodi računa nadležno ministarstvo, u ovom slučaju Ministarstvo finansija.</p>
<p>Dio Deveti - Glava II:</p> <p>CRPS ostaje u sastavu Poreske uprave, definisan kao organ koji vodi registraciju i koji ne ulazi u istinitost sadržine registracije. Dakle, ostaju na nivo pisarnice koja samo treba da evidentira dostavljenu dokumentaciju, na Rješenje o eventualnom odbijanju registracije. Žalba se izjavljuje Ministarstvu kao drugostepenom organu. Predlažemo da se u odredbama koje se odnese na CRPS, obavezno unese i njihova obaveza da s obzirom da su dio Poreske uprave, sve registrovane podatke učine dostupnim Poreskoj upravi, jer je trenutna praksa da neku promjenu koja je već jednom prijavljena CRPS-u, mora se opet prijavljivati nekom drugom organu Poreske uprave.</p>	<p>CRPS je javni registar, Odjeljenje za CRPS jeste sastavni dio Poreske uprave, koja je definisana Nacrtom kao registarski organ. Uparivanje i automatsko usklađivanje podataka iz dva javna registra koje vodi Poreska uprava CRPS i CROO (Centralni registar obveznika i osiguranika) bi moralo neizostavno da funkcionira, što dosad, istina, nije bio slučaj. Međutim, to nije predmet regulisanja ovog zakona.</p>
<p>Član 338 – Odgovornost za vjerodostojnost registrovanih podataka - stav 2:</p> <p>Navedeno je da CRPS ne garantuje istinitost podataka dostavljenih prilikom registracije. Smatramo da CRPS treba da vrši provjeru podataka i garantuje za njihovu ispravnost.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Postojeći zakon je 2002. godine uveo, a Nacrt preuzeo sistem prijave kod osnivanja i registracije privrednih društava. To konkretno znači da registarski organ garantuje istovjetnost registrovanih i dostavljenih</p>

	<p>podataka, kao i kompletnost dokumentacije i podataka podnijetih u registracionoj prijavi i uz nju. Ostalo je, pak, odgovornost podnosioca prijave. Ovaj sistem podrazumijeva efikasan sistem sudske zaštite od zloupotreba i suštinski je rezultat ranijeg opredjeljenja, odnosno nastojanja države Crne Gore na planu uklanjanja „biznis barijera“. Ne dovodeći samu odluku, tj. koncept u pitanje, treba istaći da su sistem dozvole i drugi „strožiji“ sistemi, uslovno rečeno, garancija većeg stepena pravne sigurnosti, ali podrazumijevaju produženje rokova za registraciju, povećanje troškova i sl.</p>
<p>Dio X – Kaznene odredbe:</p> <p>Propisane kazne su u postojećim uslovima crnogorske ekonomije drakonske (posebno za mikro, mali i srednji biznis koji pokriva preko 95% biznisa u organizacionom smislu). Kazne treba značajno sniziti.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Maksimalni iznosi možda jesu relativno visoki, ali je kaznena politika crnogorskih sudskih instanci relativno blaga, što znači da se redovno „počinje“ sa minimalnim iznosima, tj. iznosima značajno manjim od propisanih maksimuma.</p>
<p>Član 344:</p> <p>Ovaj član zahtijeva precizno formulisanje. Na ovaj način je nejasan i podložan različitim tumačenjima. Usklađivanje sa zakonom treba da bude jasno definisano i to tako što će se tačno znati što su društva dužna da dostave CRPS-u. Npr. dovoljna je odredba kojom se društva obavezuju da u predviđenom roku dostave samo registracionu prijavu i Statut koji će biti usklađen sa odredbama ovog zakona. Pritom, ostaje otvoreno pitanje troškova registracije. Takođe, smatramo da usklađivanje sa zakonom od 210 dana treba produžiti na rok od godinu dana.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Određena pitanja su dodatno razrađena, a rokovi za usklađivanje produženi na godinu dana od dana stupanja na snagu zakona.</p>

M:TEL DOO – PODGORICA

Opšte primjedbe	Komentari
<p>Glava II nacрта zakona definiše pojam Podružnice kao posebnih organizacionih cjelina bez svojstva pravnog lica čija je poslovna adresa van sjedišta Društva. Predviđena je obavezna formalna procedura za donošenje Odluka o obrazovanju podružnica, koje čak moraju sadržati i imena</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Obrazovanje podružnice je fakultativnog karaktera, a društvo može poslovati i van sjedišta bez obrazovanja podružnice. Odatle je i procedura koja se pominje u obrazloženju primjedbe stvar odluke samog društva, nije nametnuta. Stoga, registraciju predstavnika,</p>

<p>lica koja su njihovi predstavnici, a podružnice se registruju u CRPS jednako kao i privredni subjekt. Predlažemo brisanje/izmjenu ovog dijela, budući da podružnice nemaju svojstvo pravnih lica, njihova formalna zahtjevna registracija (sa sve Odlukama i imenima predstavnika), bi bila bespotrebna formalna procedura i trošak registracije i čestih promjena registracije.</p>	<p>stalne adrese i druge „procedure“ u vezi sa formiranjem podružnice treba posmatrati kao dodatnu opciju, mogućnost više za društvo na planu upoznavanja poslovne i šire javnosti sa sopstvenom unutrašnjom strukturom. Drugim riječima, registracijom (objavljivanjem) ovih podataka, društvo može podići stepen odgovornosti lica koja predstavljaju podružnicu, obavijestiti javnost o tome radi postizanja većeg stepena pravne sigurnosti. Odatle se ove odredbe mogu posmatrati samo kao mogućnost više u pomenutom pravcu, a ne kao nametanje novih administrativnih procedura.</p>
<p>Smatramo da nacrt zakona previše detaljno razrađuje Odbor direktora, njegov sastav i način rada, čime se ograničava mogućnost privrednim društvima da svojim statutima i pravilnikom o radu Odbora odrede detalje vezane za način rada. Predviđeno je da Odbor direktora mora imati trećinu nezavisnih direktora (pod pojmom nezavisni u nastavku je razrađeno da se između ostalog podrazumijeva da ne može biti zaposleno u povezanim licima), na ovaj način privrednim društvima se ograničava mogućnost da u Odboru direktora budu predstavnici osnivača, što je uobičajena poslovna praksa. Takođe, u nastavku ovog poglavlja, nepotrebno se zakonskim odredbama određuje čak i broj sjednica na godišnjem nivou (saziv najmanje 4 puta godišnje), ponovo ističemo da detaljniju proceduru rada OD-a, treba ostaviti privrednim društvima da uredi svojim internim statutarnim aktima. Dakle, zaključak je da zakon treba dati određeni okvir, a privrednim društvima ostaviti da svojim statutarnim aktima razrade detalje.</p>	<p>Ne prihvata se. Predložena rješenja su u skladu sa preporukama Evropske komisije i uporednom kompanijskom praksom kojom se kroz regulisanje odbora direktora afirmišu visoki standardi korporativnog upravljanja.</p>
<p>Isti komentar je i za odredbe kojim se definiše Izvršni direktor, zakonodavac nepotrebno suviše detaljno ulazi u ovlašćenja Izvršnog direktora kada je rukovođenje privrednim društvom u pitanju, između ostalog se navodi i da je „izvršni direktor naročito mora da poštuje smjernice i izvršava naloge Odbora direktora u vezi sa otvaranjem računa u bankama....“. Potpuno je neprimjereno</p>	<p>Djelimično se prihvata. Dio odredbe koji se odnosi na otvaranje računa u bankama biće izostavljen.</p>

<p>zakonom definisati neke konkretne operativne poslove kao što je navedeno (otvaranje žiro računa u bankama), odnosno definisati da li je to posao za koji je baš neophodno saglasnost Odbora direktora. Predlažemo da ostane samo dio „izvršni direktor naročito mora da poštuje smjernice i izvršava naloge Odbora direktora“ bez razrade o konkretnim poslovima u nastavku.</p>	
<p>U odredbama koje definišu Statut navodi da Statut treba da sadrži „postupak izdavanja i prijema isprava“. Nejasno je na kakve isprave se navedeni stav odnosi.</p>	<p>Prihvata se. Briše se.</p>
<p>CRPS ostaje u sastavu Poreske uprave, definisan kao organ koji vodi registraciju i koji ne ulazi u istinitost sadržine registracije. Dakle, ostaju na nivo pisarnice koja samo treba da evidentira dostavljenu dokumentaciju. Na Rješenje o eventualnom odbijanju registracije, žalba se izjavljuje Ministarstvu kao drugostepenom organu. Predlažemo da se u odredbama koje se odnose na CRPS, obavezno unese i njihova obaveza da s obzirom da su dio Poreske uprave, sve registrovane podatke učine dostupnim Poreskoj upravi, jer je trenutna praksa da mi neku promjenu koju smo već jednom prijavili CRPS-u, moramo opet prijavljivati nekom drugom organu PU.</p>	<p>Uparivanje i automatsko usklađivanje podataka iz dva javna registra koje vodi Poreska uprava CRPS i CROO (Centralni registar obveznika i osiguranika) bi moralo neizostavno da funkcioniše, što dosad, istina, nije bio slučaj. Međutim, to nije predmet regulisanja ovog zakona.</p>
<p>Trebalo bi razmotriti i mogućnost da kao što je to praksa u zemljama u okruženju, CRPS bude organizovan kao Agencija, koja će imati mnogo značajniju ulogu i u čiju će se evidenciju privredni subjekti moći apsolutno pouzdati.</p>	<p>Već je dato objašnjenje u ranijim komentarima.</p>
<p>Pojedinačne primjedbe</p>	<p>Komentari</p>
<p>Član 5: Ovim članom definisan je pojam Podružnica kao posebnih organizacionih cjelina bez svojstva pravnog lica čija je poslovna adresa van sjedišta Društva. Predviđena je obavezna formalna procedura za donošenje Odluka o obrazovanju podružnica, koje čak moraju sadržati i imena lica koja su njihovi predstavnici, a podružnice se registruju u</p>	<p>Ne prihvata se.</p>

<p>CRPS jednako kao i privredni subjekt. Predlažemo brisanje/izmjenu ovog dijela, budući da podružnice nemaju svojstvo pravnih lica, njihova formalna zahtjevna registracija (sa sve Odlukama i imenima predstavnika), bi bila bespotrebna formalna procedura i trošak registracije i čestih promjena registracije.</p>	
<p>Član 151 — Odbor direktora:</p> <p>Ovaj član previše detaljno razrađuje Odbor direktora, njegov sastav način rada, čime se ograničava mogućnost privrednim društvima da svojim statutom i pravilnikom o radu Odbora odrede detalje vezane za način rada. Predviđeno je da Odbor direktora mora imati trećinu nezavisnih direktora (pod pojmom nezavisni u nastavku je razrađeno da se između ostalog podrazumijeva da ne može biti zaposleno u povezanim licima), na ovaj način privrednim društvima se ograničava mogućnost da u Odboru direktora budu predstavnici osnivača, što je uobičajena poslovna praksa. Takođe, u nastavku ovog poglavlja, nepotrebno se zakonskim odredbama određuje čak i broj sjednica na godišnjem nivou (član 157- Saziv najmanje 4 puta godišnje), ponovo ističemo da detaljniju proceduru rada OD-a, treba ostaviti privrednim društvima da uredi svojim internim statutarnim aktima.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Prihvata se samo u dijelu minimalnog broja sjednica, što je odredba koja se briše.</p> <p>Ostala predložena rješenja su u skladu sa preporukama Evropske komisije i uporednom kompanijskom praksom kojom se kroz uređenje sastava i rada odbora direktora afirmiše odgovornost u radu članova organa upravljanja, dok su nezavisni direktori u tom smislu standard unaprjeđenja korporativnog upravljanja ne samo u razvijenim tržišnim ekonomija Evropske unije i Sjeverne Amerike, već i regionalno.</p>
<p>Član 169 — Izvršni direktor:</p> <p>Komentar kao u članu 151, zakonodavac nepotrebno suviše detaljno ulazi u ovlašćenja Izvršnog direktora kada je rukovođenje privrednim društvom u pitanju. Između ostalog se navodi i da „izvršni direktor naročito mora da poštuje smjernice i izvršava naloge Odbora direktora u vezi sa otvaranjem računa u bankama...“. Potpuno je neprimjereno zakonom definisati neke konkretne operative poslove kao što je navedeno (otvaranje žiro računa u bankama), odnosno definisati da li je to posao za koji je baš neophodno saglasnost Odbora direktora. Predlažemo da ostane samo dio „izvršni direktor naročito mora da poštuje smjernice i</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Dio odredbe koji se odnosi na otvaranje računa u bankama biće izostavljen.</p>

<p>izvršava naloge Odbora direktora" bez razrade o konkretnim poslovima u nastavku.</p>	
<p>Član 280 (Statut) tačka 10:</p> <p>U toj tački se navodi da Statut treba da sadrži „postupak izdavanja prijema isprava". Nejasno je na kakve isprave se navedeni stav odnosi.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 308 stav 3:</p> <p>Ova odredba predviđa da velika privredna društva obavezno imaju strukturu upravljanja kao AD: „Društva sa ograničenom odgovornošću, koja u smislu propisa kojima se regulišu računovodstvo i revizija spadaju u kategoriju velikih društva, moraju imati strukturu organa upravljanja, odnosno strukturu članova organa upravljanja akcionarskih društava, u skladu sa ovim zakonom.“</p> <p>Smatramo da ovu odredbu treba brisati, jer je takvo rješenje loše, zato što se razvrstavanje pravnih lica radi svake godine, na osnovu tri kriterijuma definisana propisima koji regulišu računovodstvo i reviziju, ta tri kriterijuma su promjenjive kategorije te shodno tome i razvrstavanje pravnog lica može biti različito iz godine u godinu. Takođe usvajanje ovakve odredbe podrazumijevalo bi kompletnu izmjenu upravljačke organizacije d.o.o. i svih organa upravljanja, što bi konkretno u našem slučaju, uzimajući u obzir da su osnivači sa sjedištem u različitim državama, zahtijevalo značajne administrativne procedure, koje bi mogli tretirati kao određenu biznis barijeru, koja će usporavati i komplikovati rad Društva u periodu prilagođavanja organa upravljanja novom zakonu.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>U slučaju društva sa ograničenom odgovornošću, koja u smislu propisa kojima se regulišu računovodstvo spadaju u kategoriju velikih pravnih lica, utvrđena je obaveza postojanja strukture organa upravljanja akcionarskih društava.</p> <p>Osnovni razlog za navedeno rješenje nalazi se posebnoj značaju koju ove kategorije društava imaju za širu društvenu zajednicu, zbog broja zaposlenih, visine ostvarenog prometa i sl. Odatle i potreba minimalnog povećanja nivoa kontrole zakonitosti poslovanja kroz uvođenje nezavisnih direktora u organe upravljanja, što je u interesu ne samo široj društvenoj zajednici, već nerijetko i samim vlasnicima.. Naravno, da li će ovaj savremeni standard zaživjeti u Crnoj Gori zavisi od brojnih okolnosti, ali isti svakako predstavlja korak naprijed na planu regulatornog i sveopšteg unaprjeđenja korporativnog upravljanja u Crnoj Gori. S tim u vezi, smatramo da ovaj koncept zaslužuje u Crnoj Gori šansu sličnu onoj koju je dobio u najvećem broju zemalja sa razvijenom tržišnom ekonomijom. Takođe, nije jasno zašto bi došlo do „kompletne izmjene upravljačke organizacije d.o.o. i svih organa upravljanja“. Uz pretpostavku da interni standardi korporativnog upravljanja grupe kompanija čije je dio ili samog podnosioca primjedbe već ne predviđaju postojanje odbora direktora u društvu takve veličine, potrebno bi bilo samo da se u ostavljenim rokovima donesu i registruju odgovarajuće odluke, koje bi pored već postojećih organa kao dodatni organ ustanovile i odbor direktora u društvu, što nije pretjerano zahtjevna procedura.</p>

<p>Član 338 (Odgovornost za vjerodostojnost registrovanih podataka) stav 2:</p> <p>U ovom članu navedeno je da CRPS ne garantuje istinitost podataka dostavljenih prilikom registracije.</p> <p>Smatramo da CRPS treba da vrši provjeru podataka i garantuje za njihovu ispravnost.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Postojeći zakon je 2002. godine uveo, a Nacrt preuzeo sistem prijave kod osnivanja i registracije privrednih društava. To konkretno znači da registarski organ garantuje istovjetnost registrovanih i dostavljenih podataka, kao i kompletnost dokumentacije i podataka podnijetih u registracionoj prijavi i uz nju. Ostalo je, pak, odgovornost podnosioca prijave. Ovaj sistem podrazumijeva efikasan sistem sudske zaštite od zloupotreba i suštinski je rezultat ranijeg opredjeljenja, odnosno nastojanja države Crne Gore na planu uklanjanja „biznis barijera“. Ne dovodeći samu odluku, tj. koncept u pitanje, treba istaći da su sistem dozvole i drugi „strožiji“ sistemi, uslovno rečeno, garancija većeg stepena pravne sigurnosti, ali podrazumijevaju produženje rokova za registraciju, povećanje troškova i sl.</p>
<p>Član 344 nacrta predviđa: „Privredna društva uskladiće strukturu svojih organa, odnosno njihovih članova sa odredbama ovog zakona i podnijeti zahtjev za registraciju promjena u CRPS u roku od 210 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona“.</p> <p>Usklađivanje u roku od 210 dana od primjene zakona je kratak period ukoliko se u konačnom usvoji i ovaj dio oko organa upravljanja doo. Smatramo da bi 1 godina morala biti minimalan rok.</p>	<p>Prihvata se.</p>

MLADEN BOJANIĆ

Primjedbe	Komentar
<p>Član 183 (Način izbora i mandat članova nadzornog odbora):</p> <p>Dodati tačku 2, koja glasi:</p> <p>"Na način izbora članova nadzornog odbora shodno se primjenjuju odredbe člana 161 ovog zakona".</p> <p>Obrazloženje: Ukoliko se zakonom ne definiše način izbora članova nadzornog odbora na način kako je definisano za članove odbora direktora, tj. kumulativnim glasanjem,</p>	<p>Prihvata se.</p>

manjinski akcionara će biti onemogućeni da izaberu bar jednog člana nadzornog odbora.

NAPREDAK AD – KOTOR

Primjedbe	Komentari
<p>Član 37 (Odobranje daljeg postupanja u slučaju ličnog interesa)</p> <p>Član 38 (Tužba zbog povrede pravila o odobranju postupanja u slučajevima postojanja ličnog interesa)</p> <p>Član 39 (Izuzetak od postojanja povrede pravila o odobranju postupanja u slučajevima postojanja ličnog interesa)</p> <p>Član 40 (Pojam konflikta interesa)</p> <p>Član 41 (Izuzetak od povrede dužnosti izbjegavanja konflikta interesa)</p> <p>Član 42 (Tužba zbog povrede dužnosti izbjegavanja konflikta interesa)</p> <p>Komentar:</p> <p>Mišljenja smo da gore navedene odredbe treba brisati jer predstavljaju nedopustivo ograničenje u poslovanju. Na ovaj način se poslovanje dodatno administrativno komplikuje i suštinski narušava sloboda u izboru načina poslovanja. Privredna društva se upravo i osnivaju radi sticanja profita tako da je dovoljno jednom odredbom utvrditi odgovornost lica koja imaju kontrolu za štetu koja bi nastala kontrolisanom licu u vezi sa važnim poslovnim odlukama donijetim pod njihovim uticajem. Ovo posebno u situaciji kada lica koja imaju kontrolu predlažu/biraju lica od kojih spornim odredbama treba da dobiju odobrenja.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>U pitanju je standardna materija korporativnih (kompanijskih) zakona. Štoviše, ista pitanja na prilično uopšten način uređivao je i dosadašnji zakon, s tim da je upravo zbog nepreciznosti njegovih rješenja primjena bila otežana ili čak ugrožavala primjenu, odnosno zaštitu načela pravne izvjesnosti i pravne sigurnosti, zbog nepostojanja jasnih instrukcijama sudovima koji su do sada odlučivali u građanskim i krivičnim stvarima kada je ova materija u pitanju.</p>
<p>Dužnost poštovanja zabrane konkurencije</p> <p>Član 46 (Pojam)</p> <p>Član 47 (Tužba zbog povrede pravila o zabrani konkurencije)</p> <p>Komentar:</p> <p>Predloženi koncept zabrane konkurencije kroz ograničenja koja se nameću članovima treba brisati. Sasvim prihvatljivo bi bilo utvrditi</p>	<p>Ne prihvata se.</p>

odgovornost za štetu koju bi svojim radnjama i postupcima prouzrokovali društvu.	
<p>Pravila za podnošenje tužbi zbog povrede posebnih dužnosti</p> <p>Član 48 (Rokovi):</p> <p>Komentar: Predlažemo da se u tekstu člana 48 briše dio teksta čl. „35“, a vezan je sa prethodnim komentarom.</p>	Ne prihvata se.
<p>Član 126 stav 1:</p> <p>Komentar: Predlažemo da rok bude „najmanje 20 dana“. Ovo s obzirom da obaveza usvajanja predloga pojedinih izvještaja postoji 20 dana pred održavanje Skupštine akcionara.</p>	Prihvata se.
<p>Član 126 stav 2 tačka 1:</p> <p>Komentar: Predlažemo brisanje dijela teksta „poreske prijave i izvještaja o plaćenim porezima za tri posljednje poslovne godine“ jer smatramo da su te informacije potpuno nepotrebne akcionarima i vezane su za administrativni dio redovnog poslovanja koje kontrolišu redovno nadležni državni organi.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Na ovaj način se dodatno afirmiše pravo akcionara na informisanje.</p>
<p>Član 127 (Pravo na angažovanje eksperta manjine):</p> <p>Komentar: Predlažemo brisanje stavova 5, 6, 7, 9, 10 i 11.</p>	Ne prihvata se.
<p>Član 128 (Pravo na postavljanje pitanja):</p> <p>Komentar: Predlažemo brisanje stavova 4 i 5.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Navedenim stavovima se adekvatno reguliše navedeno pravo akcionara.</p>
<p>Član 155 (Sazivanje skupštine akcionarskog društva od strane suda):</p> <p>Komentar: Predlažemo brisanje stava 3 iz razloga što se na ovaj način akcionar stavlja u funkciju izvršitelja sudskih odluka.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Ovim rješenjem se stvaraju mogućnosti za primjenu instituta u praksi.</p>
<p>Član 158 (Broj članova i sastav odbora direktora):</p>	Ne prihvata se.

<p>Komentar:</p> <p>Predlažemo brisanje stavova 2, 4 i 5 jer smo mišljenja da je postojeće zakonsko rješenje u praksi dalo očekivane rezultate i opravdalo svrhu postojanja kako iz ugla ekonomičnosti tako i iz ugla kvalitetno upravljanje važnim poslovnim procesima u okviru postojećih zakonskih rješenja.</p>	
<p>Član 159 (Nezavisni članovi odbora direktora):</p> <p>Komentar:</p> <p>Uvođenje „posebnih mjera nadzora i kontrole“ putem nametanja imenovanja nezavisnih članova je nedopustivo s toga ove odredbe treba brisati. Ovo posebno jer se na ovaj način akcionarima kojima pripada pravo predlaganja kandidata ograničava sloboda predlaganja i izbor kandidata. U predlogu Zakona postoji niz odredbi kojima se akcionarima omogućava nadzor, kontrola i uvid u rad i poslovanje Društva i organa upravljanja tako da ovo zakonsko rješenje predstavlja nepotrebno diktiranje uslova i načina poslovanja.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Obrazloženje je već dato u ranijim komentarima.</p>
<p>Član 163 (Nadoknada za rad članovima odbora direktora):</p> <p>Komentar:</p> <p>Predlažemo da odluku o pravu na naknadu ostavimo u djelokrug ovlašćenja organa društva kao što je i u važećem zakonskom rješenju, te stoga umjesto riječi u stavu 1 „imaju pravo“ predlažemo tj. treba da se upiše „mogu ostvariti pravo“.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 165 (Obaveza izvještavanja skupštine):</p> <p>Komentar:</p> <p>predlažemo da u stavu 1 umjesto riječi „izvještaje o:“ stoji „Izvještaj o poslovanju.“. Zatim predlažemo i brisanje tački 1, 2, 3, 4, 5 i 6 stav 1, jer smatramo da su iste nepotrebne, s obzirom da je dosadašnja vrsta izvještavanja dala očekivane rezultate i u najvećoj mogućoj mjeri omogućila informisanje i uvid u poslovanje akcionarima društva kroz podnošenje „Izvještaja o poslovanju“.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Na ovaj način se dodatno afirmiše pravo akcionara na informisanje.</p>

<p>Član 169 (Komisije odbora direktora):</p> <p>Komentar:</p> <p>Predlažemo korekcije odredbi na način da se i komisija za reviziju može imenovati kao i ostale komisije ukoliko se smatra potrebnim nasuprot predloga koji je imperativnog karaktera i istu komisiju uvodi kao obavezu. S toga predlažemo brisanje stava 5, a zatim i brisanje dijela teksta stava 6 koji glasi „Pored komisije iz stava 5 ovog člana“.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Sastav, imenovanje i ovlašćenja Komisije za reviziju uređen je Zakonom o reviziji.</p>
<p>Član 170 (Sastav i rad komisija odbora direktora):</p> <p>Komentar:</p> <p>Predlažemo korekciju odredbi (na način kako je to u tekstu markirano) koje predviđaju obavezu imenovanja jednog nezavisnog člana komisije na isti način kao i nezavisnog člana odbora direktora. Ovu korekciju sam izvršio vodeći se istim razlozima, a koji idu u prilog našim tvrdnjama da je ova vrsta kontrole i nametanja nezavisnih članova – eksperata nedopustivo miješanje u poslovanje i vodi porastu broja nezavisnih eksperata, odnosno članova.</p> <p>Član 170 treba da glasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Komisije odbora direktora imaju neparan broj članova i najmanje tri člana. (2) Komisije odbora direktora donose odluke većinom glasova od ukupnog broja članova, osim u slučaju jednake podjele glasova, kada je glas predsjednika komisije odlučujući. 	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Rješenje koje je predloženo je već inkorporirano u tekst Zakona.</p>
<p>Član 180 (Sastav nadzornog odbora):</p> <p>Komentar:</p> <p>Predlažemo brisanje stava 2 što je u skladu sa našim stavom vezano za nezavisne eksperte, odnosno članove.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Obrazloženje je dato u ranijim komentarima u dijelu koji se odnosi na nezavisne direktor, odnosno članove odbora direktora.</p>
<p>Član 182 (Nezavisni član nadzornog odbora):</p> <p>Komentar:</p> <p>Predlažemo brisanje člana 182 što je u skladu sa našim stavom vezano za nezavisne eksperte i broj članova odbora direktora.</p>	<p>Ne prihvata se. Obrazloženje je dato u ranijim komentarima.</p>

<p>Član 308 (Organi društva sa ograničenom odgovornošću):</p> <p>Komentar:</p> <p>Predlažemo izmjenu člana na navedeni način:</p> <p style="text-align: center;">Član 308</p> <p>(1) Organi društva sa ograničenom odgovornošću su skupština i izvršni direktor, s tim da skupština nije obavezan organ društva. Statutom društva s ograničenom odgovornošću može biti ustanovljena i struktura organa akcionarskog društva, u skladu sa ovim zakonom.</p> <p>(2) Članovi društva mogu urediti odnose u upravljanju društvom ugovorom i statutom društva i glasati za odluke, saglasno svojim udjelima u društvu.</p> <p>(3) Ukoliko statutom nije drukčije određeno, sa izuzetkom jednočlanih društava, lično prisutni članovi, odnosno članovi zastupani preko punomoćnika ili putem glasačkih listića koji posjeduju udjele koji predstavljaju više od polovine kapitala društva čine kvorum.</p> <p>(4) Društva sa ograničenom odgovornošću, koja imaju status društva od javnog interesa u smislu ovog zakona, mogu imati strukturu organa upravljanja, odnosno strukturu članova organa upravljanja akcionarskih društava koja imaju status društava od javnog interesa, u skladu sa ovim zakonom.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Objasnjeno je dato u ranijim komentarima.</p>
<p>Član 310 (Telefonske sjednice, glasanje pisanim putem i odlučivanje bez sjednice):</p> <p>Komentar:</p> <p>Predlažemo izmjenu stava 4 na sledeći način:</p> <p>(4) Svaka odluka može se donijeti i bez sjednice, ako je potpišu članovi društva sa pravom glasa koji posjeduju udjele koji predstavljaju više od polovine kapitala društva.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Ne prihvata se iz razloga pravne sigurnosti, odnosno prava na informisanje ostalih članova.</p>

OKOV DOO – PODGORICA

Opšte primjedbe	Komentari
<p>Nacrtom Zakona o privrednim društvima nigdje se ne predviđa veća odgovornost osnivača DOO u odnosu kako je to bilo postojećim zakonom. Naime, u praksi se često zloupotrebjavao DOO kao oblik organizovanja i njihovi osnivači su isto osnivali sa ciljem da izvrše određene prevarne radnje, a da time njihova lična imovina ostane netaknuta. Imamo najsvježiji primjer firme „Bilmor Commerce“ d.o.o. Cetinje, gdje su njihovi osnivači svjesno osnovali firmu kako bi pribavili protivpravnu imovinsku korist (slučaj je propraćen i medijski). Takođe, svjedoci smo da se iz dana u dan spisak blokiranih pravnih lica povećava, a to je upravo sa razloga što osnivačima nije ugrožena lična imovina, a firmu koriste radi ličnog bogaćenja. U tom smislu bi novim zakonom ipak trebalo predvidjeti određene norme kojim bi osnivači DOO, bez obzira na formu, bili djelimično ili čak u potpunosti odgovorni povjeriocima svojom ličnom-privatnom imovinom.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Upravo je novim zakonom stvorena dodatna mogućnost da se u potpunosti primijeni institut zloupotrebe svojstva pravnog lica.</p>
<p>Novim Zakonom bi trebalo predvidjeti što veću transparentnost svih oblika organizovanja. Ovo na način što bi podaci o poslovanju firme trebali biti što dostupniji čime bi se umanjile zloupotrebe i povećala privredna djelatnost i sigurnost poslovanja. Konkretno mislimo na podatke o tome da li su i koliko i na koji iznos blokirana pravna lica (na dnevnom ili on line nivou praćenja jer postojeće mjesečno objavljivanje ne daje dobre rezultate), podaci o žiro računima, o tome da li su osnivači jedne firme direktori ili osnivači druge-povezanim licima, bonitetu, i sl. Ovo opet sa razloga jačanja privredne djelatnosti i smanjenja zloupotreba.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Rješenja ovog zakona kojima se afirmiše transparentnost poslovanja akcionarskih društava su u usaglašenosti sa pravom EU u ovoj oblasti.</p>
Pojedinačne primjedbe	Komentari
<p>Članom 12 predviđene su odredbe oko Zloupotrebe svojstva pravnog lica. U istom treba dodati „da se zloupotrebom ima smatrati i korišćenje imovine jednog preduzeća (pokretne i nepokretne imovine, autorskih prava, brenda, žiga i sl.) od strane</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Navedeni nijesu slučajevi zloupotrebe svojstva pravnog lica od strane člana, već od strane izvršnog direktora, što su pitanja koja su uređena drugim odredbama Nacrta, te</p>

<p>drugog preduzeća čime se nanosi šteta povjericima ovog preduzeća“.</p> <p>Ovo iz razloga što u praksi često imamo situaciju da se osnuju dva preduzeća gdje je osnivač jednog preduzeća u drugom izvršni direktor i obratno. Ovo društvo posluje i ostvaruje promet, a koristi imovinu drugog preduzeća. Kada dospiju obaveze na naplatu ovo preduzeće se prosto ugasi dok drugo nastavi sa postojanjem. Pri tome, oba preduzeća imaju istu adresu, ista lica upravljaju i slično se nazivaju. Takođe, treba zabraniti da jedno lice bude osnivač jednog preduzeća, a ujedno izvršni direktor drugog preduzeća ili pak ovlašćeni zastupnik. Ovo iz razloga što su najčešće zloupotrebe u ovom smislu.</p>	<p>građanskim i krivičnim zakonodavstvom uopšte.</p>
<p>Članom 308 predviđeno je da velika pravna lica imaju strukturu organa upravljanja kao akcionarska društva.</p> <p>Ovakvim određenjem nacrtu zakona Društva sa ograničenom odgovornošću se izjednačavaju sa Akcionarskim društvima. Uz to ostaje nejasno šta je zakonodavac htio ili trebao da postigne time što je velikim pravnim licima koja su organizovana kao DOO stavio na obavezu da imaju organe upravljanja kao AD. Mišljenja smo da se ovim određenjem samo stvaraju bespotrebni troškovi za DOO usložnjavaju procesi i dodatno se administrira a pri tome ne postiže se nikakav cilj.</p>	<p>U slučaju društva sa ograničenom odgovornošću, koja u smislu propisa kojima se reguliše računovodstvo spadaju u kategoriju velikih pravnih lica, utvrđena je obaveza postojanja strukture organa upravljanja akcionarskih društava.</p> <p>Osnovni razlog za navedeno rješenje nalazi se posebnoj značaju koju ove kategorije društava imaju za širu društvenu zajednicu, zbog broja zaposlenih, visine ostvarenog prometa i sl. Odatle i potreba minimalnog povećanja nivoa kontrole zakonitosti poslovanja kroz uvođenje nezavisnih direktora u organe upravljanja. Naravno, da li će ovaj savremeni standard zaživjeti u Crnoj Gori zavisi od brojnih okolnosti, ali isti svakako predstavlja korak naprijed na planu regulatornog i sveopšteg unaprjeđenja korporativnog upravljanja u Crnoj Gori. S tim u vezi, smatramo da ovaj koncept zaslužuje u Crnoj Gori šansu sličnu onoj koju je dobio u najvećem broju zemalja sa razvijenom tržišnom ekonomijom.</p>

PLANTAŽE AD – PODGORICA

Primjedbe	Komentari
<p>U članu 166 stav 4 stoji da „Odbor direktora može da razriješi i izabere novog predsjednika odbora u bilo koje vrijeme, bez navođenja razloga“.</p> <p>Smatramo da je potrebno brisati zadnji dio rečenice iza zareza „ bez navođenja razloga“ i umjesto toga da stoji: „sa navođenjem razloga“.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Ovdje je riječ samo o razrješenju sa pozicije predsjednika, ne i člana odbora direktora. Predsjednik odbora direktora nema pravo žalbe na takvu odluku ovog kolegijalnog organa. Predloženim rješenjem impliciralo bi se suprotno.</p>
<p>U članu 178 stav 3 stoji da „Odbor direktora može razriješiti direktora i prije isteka svog mandata, bez navođenja razloga.“</p> <p>Smatramo da je potrebno brisati zadnji dio rečenice iza zareza „bez navođenja razloga“ i umjesto toga da stoji: „sa navođenjem razloga“.</p>	<p>Ne prihvata se.</p>

PORESKA UPRAVA

Primjedbe	Komentari
<p>Član 15: Potrebno je precizirati dio koji se tiče upotrebe pečata iz razloga što sve prijave u Poreskoj upravi a koje pravilnici predviđaju kao i Zakon o poreskoj administraciji predviđaju upotrebu pečata. Dakle, odredba bi bila u direktnoj i nedvosmislenoj suprotnosti sa novim Zakonom o privrednim društvima.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Pravilnik o radu CRPS-a će se primjenjivati dok ne bude donijet novi, u dijelu u kojem nije suprotan odredbama novog zakona.</p> <p>Zakon o poreskoj administraciji ne sadrži odredbe o obaveznoj upotrebi pečata.</p>
<p>Član 17: Trebalo bi dodati stav koji bi precizirao naziv, odnosno bliže ga odredio, kako se ne bi stvarala zabuna u pravnom prometu. Predlog je da glasi: „Naziv mora sadržati grad u kojem se nalazi sjedište društva.“</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Predložena odredba je suvišna, tj. nepotrebno ograničavajuća za osnivače i vlasnike privrednog društva.</p>
<p>Član 82: Kod promjena u ortačkom društvu nema odredbe o naknadnom unosu kapitala u društvo niti o smanjenju istog. Stoga je potrebno precizirati da li CRPS registruje navedene promjene.</p>	<p>Prihvata se.</p>

<p>Član 87 (Prestanak ortačkog društva): Nije objašnjeno šta se dešava, ako su u društvu 2 ortaka, a oba hoće da istupe da bi pristupila nova dva. Potrebno je regulisati navedenu situaciju propisujući šta se tada dešava sa ortaklukom: prestaje da postoji, osniva se drugi ili se registruje samo prenos udjela.</p>	<p>Ovo pitanje se rijetko razrađuje kompanijskim zakonima, s tim da se što smatramo kako se podrazumijeva da u tom slučaju već registrovani, postojeći ortakluk nastavlja postojanje sa novim ortacima. Naime, u suprotnom bi se postavio čitav niz pitanja u pogledu odgovornosti za obaveze društva koje je prestalo.</p>
<p>Član 91: Neophodno je regulisati postupanje CRPS u slučaju istupanja ortaka pisanim obavještenjem.</p>	<p>Djelimično se prihvata. Urediće se obaveza dostavljanja obavještenja na registraciju u CRPS, tj. rokovi za dostavljanje i posljedice.</p>
<p>Član 104 st. 4 i 6: Brisanje komanditnog društva po službenoj dužnosti, CRPS ne može, niti ima mogućnosti da prati da li je komplementar istupio, što je i u suprotnosti sa odredbom zakona kojom je utvrđena odgovornost ovog organa.</p>	<p>Djelimično se prihvata. Shodnom primjenom izmijenjenog člana 91, obavezu dostavljanja obavještenja o istupanju radi registracije u CRPS imaće i članovi komanditnog društva.</p>
<p>Član 132, a u vezi sa članom 192: S obzirom da dvodomo društvo ne mora imati izvršnog direktora, a postoji predsjednik upravnog odbora, postoji mogućnost da društvo nema zaposlenih lica.</p>	<p>Predsjednik upravnog odbora mora imati zasnovan radni odnos u društvu (član 198 stav 5 Nacrta).</p>
<p>Član 198: Potrebno je propisati obavezu dostavljanja u CRPS u slučaju podnošenja ostavke članova i predsjednika upravnog odbora društva, način na koji se registruje, a naročito kad se ne imenuju novi.</p>	<p>Obaveza je već propisana u članu 197, kroz shodnu primjenu člana 174, kao i u članu 198 Nacrta.</p>
<p>Član 227: Potrebno je precizirati da li CRPS može registrovati smanjenje kapitala usljed pada tržišne vrijednosti, s obzirom da ovim Zakonom nije predviđena ova mogućnost.</p>	<p>Primjedba je nejasna. Prije svega, nije jasno na čiju tržišnu vrijednost se misli.</p>
<p>Član 272: Nije propisan načina na koji CRPS-a registruje prinudnu likvidaciju. Predvidjeti kao poseban oblik prinudne likvidacije, pokrenut od strane Poreske uprave po službenoj dužnosti za one privredne subjekte kod kojih je očigledna nemogućnost naplate poreskog duga iz razloga neaktivnosti društva.</p>	<p>Utvrđena je članom 273. Nacrta shodna primjena odredaba o dobrovoljnoj likvidaciji kojima je višestruko, tj. detaljno uređeno i pitanje registracije. Kod nemogućnosti naplate poreskog duga Poreska uprava, kao i svaki povjerilac, ima ovlaštenja u skladu sa Zakonom o stečaju. Štoviše, Nacrtom (član 264) solventnost (koja se i u teoriji izjednačava sa posjedovanjem imovine čija je vrijednost iznad vrijednosti obaveza društva) postavljena je kao uslov za sprovođenje oba oblika postupka likvidacije,</p>

	dok neplaćanje poreskog duga uglavnom podrazumijeva suprotno.
<p>Član 329: Ne predviđa izvršnog direktora i u suprotnosti je sa članom 312 stav 2 pa ga je potrebno upodobiti na način što će se precizirati obaveza postojanja makar jednog zaposlenog lica kao što je regulisano za izvršnog direktora kod DOO. Dakle, mišljenja smo da dio stranog društva, mora zastupati odgovorno lice u tom društvu koje je u radnom odnosu i to analogno članu 312 stav 2 koji isto to predviđa za izvršnog direktora u društvu sa ograničenom odgovornošću, a shodno tome i u akcionarskom društvu.</p>	<p>Član 329. nije, naravno, u suprotnosti sa članom 312. Nacrta. Dio stranog društva nije privredno društvo, već, kako i sam naziv implicira, dio istog. Odatle i nema formu akcionarskog ili društva sa ograničenom odgovornošću, već je poseban oblik obavljanja privredne djelatnosti (vidjeti član 2 Nacrta). Ne upuštajući se u suvišna razmatranja, shvatanja radi, naglašavamo da se koncept dijela stranog društva u Crnoj Gori, koji je <i>de facto</i> ostao nepromijenjen u odnosu na važeći zakon, stručnoj i laičkoj javnosti najlakše razumjeti kada se posmatra kao pandan podružnice domaćeg društva.</p>
<p>Član 331: Definicija registracije nije precizna - treba je izmijeniti i predlog je da glasi: „Registracija je akt CRPS, kojim se stiče svojstvo privrednog subjekta na osnovu rješenja o registraciji.“</p>	<p>Ne prihvata se. Prvo, CRPS je javni registar, a registarski organ je Poreska uprava. Drugo, registracijom se ne stiče samo svojstvo privrednog društva ili drugog oblika obavljanja privredne djelatnosti, već se proizvodi i čitav niz drugih pravnih posljedica zavisno od sadržine same prijave, <i>i.e.</i> zahtjeva za registraciju.</p>
<p>Član 335 stav 8: Treba brisati jer nije jasan sa razloga što postoji objedinjena registracija i sistem „one top shop“. Naime, prijava i prestanak registracije PDV su regulisani Zakonom o porezu na dodatu vrijednost i Pravilnikom o primjeni zakona o PDV-u. Poreski identifikacioni broj - PIB je već regulisan Zakonom o objedinjenoj registraciji i istim je propisana i procedura donošenja rješenja o PIB-u. Takođe, rješenje kojim se dodjeljuje registracioni broj obveznika akcize nije u nadležnosti ovog organa, pa samim tim nije ni moguće da bude na rješenju koje izdaje CRPS.</p>	<p>Ne prihvata se. Prije svega, upravo podnosilac ove sugestije najbolje poznaje sljedeće okolnosti. U važećem zakonu (član 86 stav 9) već se godinama nalazi odredba o obavezi dodjeljivanja poreskog identifikacionog broja uz rješenje u registraciji, dok se PDV registracioni broj i registracioni broj obveznika akcize dodjeljuje u sklopu tog rješenja na zahtjev samog podnosioca registracione prijave (član 86 stav 10). Konačno, sistem „one stop shop-a“ upravo podrazumijeva objedinjavanje svih potrebnih procedura za osnivanje privrednog društva i otpočinjanje djelatnosti.</p>
<p>Član 344: Stav 1 ostaviti nepromijenjen, a potrebno je dodati sljedeće stavove:</p>	<p>Djelimično se prihvata. Predložene izmjene suštinski proizvode iste pravne posledice kao i odredbe čija se izmjena predlaže.</p>

<p>(2) Privredna društva koja ne mijenjaju svoju strukturu organa nijesu u obavezi da se usaglase sa odredbama ovog zakona;</p> <p>(3) Privredna društva i drugi oblici obavljanja privrednih djelatnosti iz stava 1 ovog člana, koji ne postupe u skladu sa odredbama iz stava 1 ovog člana Poreska uprava će brisati iz CRPS, nakon sprovedenog postupka likvidacije, koji će nadležni sud pokrenuti po službenoj dužnosti;</p> <p>(4) Po isteku roka iz stava 1 ovog člana, Poreska uprava će dostaviti nadležnom sudu informaciju o oblicima obavljanja privredne djelatnosti koji nijesu izvršili obavezu iz stava 1 ovog člana u ostavljenom roku, radi pokretanja postupka prinudne likvidacije.</p>	
---	--

PORT OF ADRIA – BAR

Primjedbe	Komentari
<p>DIO PETI / Glava VIII RESTRUKTURIRANJE AKCIONARSKOG DRUŠTVA Pojam i vrste postupka restrukturiranja Član 249</p> <p>A) Definisati pojam restrukturiranja</p> <p>Smatramo da je potrebno ovo definisati iz razloga prakse, kao i suprotnih mišljenja kada je u pitanju definisanje samog pojma restrukturiranja akcionarskog društva, a naročito u pogledu vrsta restrukturiranja u odnosu na statusne promjene društva.</p> <p>B) Za svaku vrstu postupka restrukturiranja iz člana 249 stav 3 tačka 3 precizirati koje se društvo restrukturiralo (društvo-preuzimalac i/ili preuzeto društvo; postojeće društvo i/ili novoosnovano društvo).</p> <p>Potrebno je da se u praksi jasno i nedvosmisleno može, a na osnovu ovog Zakona, odrediti to svojstvo, zbog toga što restrukturirano društvo ima niz prava i obaveza u pravnom prometu.</p>	<p>Nije do kraja jasna primjedba.</p> <p>Ova pitanja su precizno uređena u tekstu Nacrta.</p>
<p>Član 176 kojim se predviđa da izvršni direktor, odnosno predsjednik upravnog odbora zasniva radni odnos u društvu zaključenjem ugovora o radu između ID i predsjednika OD,</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Dopuniće se odredba iz člana 176 tako da odgovara navedenom standardu iz člana 198.</p>

<p>odnosno između predsjednika upravnog odbora i predsjednika nadzornog odbora, dopuni na način da se odredi period na koji se zasniva radni odnos izvršnog direktora (za vrijeme trajanja mandata kao što je predviđeno za predsjednika upravnog odbora u članu 198 stav 5), kao i da taj ugovor pored odredbi predviđenih nacrtom ZoPD, obuhvati i odgovarajuće odredbe posebnog zakona kojim se uređuje zasnivanje radnog odnosa (Zakon o radu).</p> <p>Ovaj predlog za dopunu se odnosi i na član 198 stav 5 ZoPD, koji definiše ugovor za predsjednika upravnog odbora.</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>(1) Radi nedoumice u praksi u situaciji kada se za ID /predsjednika upravnog odbora, imenuje lice koje nije u radnom odnosu u društvu pa se treba jednim ugovorom zasnovati i radni odnos i obuhvatiti njegova prava, obaveze i odgovornosti kako piše u nacrtu ZoPD.</p> <p>(2) Kada se na ove funkcije imenuje lice koje je u radnom odnosu u društvu na neodređeno vrijeme, treba predvidjeti u nacrtu ZoPD, da se sa njima zaključuje ugovor na određeno vrijeme dok traje mandat sa pravom da se po isteku mandata ili ranije, ima pravo rasporediti na druge odgovarajuće poslove u društvu.</p>	<p>Što se radnog odnosa tiče, jasno je da se na isti primjenjuju odredbe Zakona o radu, ukoliko nijesu suprotne posebnim odredbama predmetnog zakona koje regulišu ovo specifično pitanje.</p>
<p>Članovi 179 i 199 "Imenovanje privremenog zastupnika" dopuniti na način da se inicijator imenovanja obaveže da sudu dostavi konkretan predlog/ime lica koje predlaže i koje ispunjava uslove za privremenog zastupnika, predviđene ovim Zakonom, za izvršnog direktora, odnosno predsjednika upravnog odbora, sa svim pravima i obavezama propisanim za njih.</p>	<p>Prihvata se.</p> <p>Podnosilac će u zahtjevu morati da predloži konkretno lice, a ispunjenost uslova će cijeliti sud.</p>

UDRUŽENJE BANAKA CRNE GORE

Opšte primjedbe	Komentari
<p>Da li se banke smatraju društvima od javnog interesa, u skladu sa članom 4 Nacrta Zakona, s obzirom da se njihove akcije kotiraju na organizovanom tržištu?</p>	<p>Prvo, banke jesu subjekti od javnog interesa, ali odredbe Nacrta (član 3 stav 2) se primjenjuju na oblike obavljanja privredne djelatnosti koji su osnovani u skladu sa</p>

<p>Takođe, postavlja se pitanje kako društva sa ograničenom odgovornošću mogu biti društva od javnog interesa, u skladu sa članom 4 Nacrta Zakona, imajući u vidu činjenicu da udjeli u društvu sa ograničenom odgovornošću ne predstavljaju hartije od vrijednosti, shodno članu 290 Nacrta Zakona.</p> <p>Ovo pitanje je veoma bitno, imajući u vidu rokove koji su veoma kratki, a koji se propisuju članom 153 Nacrta Zakona. Naime, pomenutim članom propisano je da je društvo od javnog interesa u obavezi u roku od tri dana od dana završetka skupštine akcionara na svojoj internet stranici da objavi donijete odluke i rezultate glasanja po svim tačkama dnevnog reda o kojima su akcionari glasali. S druge strane, članom 144 stav 3 propisano je da je 15-odnevni rok za potpisivanje zapisnika sa održane skupštine akcionara. Tek na osnovu ovog roka, te potpisivanja zapisnika sa održane skupštine akcionara, moguće je objaviti zvanične rezultate glasanja po pojedinim tačkama dnevnog reda o kojima su akcionari glasali. Dakle, djeluje da rokovi iz člana 144 stav 3 i člana 153 nisu međusobno usklađeni.</p>	<p>posebnim zakonom, odnosno propisom, samo kada tim zakonom, odnosno propisom nije izričito drukčije propisano.</p> <p>Što se tiče društava sa ograničenom odgovornošću, ista mogu emitovati korporativne obveznice i druge finansijske instrumente (HoV) koje se mogu kotirati na tržištu.</p> <p>Drugo, prihvata se primjedba u dijelu nesaglasnosti rokova iz čl. 144 i 153, te se rok iz člana 144 skraćuje na 3 dana.</p>
<p>Napomena:</p> <p>Prilikom pregledanja uporedno-pravne regulative, i poređenja iste sa Nacrtom Zakona uočeno je da je tendencija u inostranstvu da se utvrđuje minimum sadržine odluka o povećanju i smanjenju kapitala, u smislu propisivanja osnovnih elemenata ovih odluka (primjeri: Član 314 Zakona o trgovačkim društvima Republike Hrvatske; član 307 Zakona o privrednim društvima Republike Srbije). Stoga, smatramo da bi bilo dobro da se minimalni sadržaj ovih odluka propiše Nacrtom Zakona, kao što je to urađeno npr. sa odlukom o sticanju sopstvenih akcija, kroz član 236 Nacrta Zakona.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Regulativa u ovoj oblasti je usklađena sa kompanijskim pravom EU. Dodatno, prava akcionara i ostalih nosilaca materijalnih interesa su već na odgovarajući način zaštićena (objavljivanja odluke kao i način glasanja), pa propisivanje minimalnog sadržaja odluke o povećanju ili smanjenju kapitala predstavlja formalizaciju cijelog procesa kojoj prethodi zakonom predviđen postupak. Dodatno, u slučaju smanjenja kapitala ovo pitanje je već na indirektan način i uređeno u zakonu kroz propisivanje da obavještenje o sazivanju skupštine sadrži razloge smanjenja kapitala, kao i način na koji će se smanjiti kapital. U slučaju odluke o sticanju sopstvenih akcija, sadržina odluke je usklađena sa kompanijskom direktivom.</p>

Pojedinačne primjedbe	Komentari
<p>Poslije člana 5 (Pravna i poslovna sposobnost društva) predlažemo dodavanje novog člana, koji glasi:</p> <p>„(1) Privredno društvo se može osnovati na određeno ili neodređeno vrijeme.</p> <p>(2) Smatra se da je privredno društvo osnovano na neodređeno vrijeme ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drugačije određeno.</p> <p>(3) Ako osnivačkim aktom odnosno statutom nije drugačije određeno, privredno društvo koje je osnovano na određeno vrijeme može produžiti vrijeme trajanja društva ili nastaviti poslovanje kao privredno društvo osnovano na neodređeno vrijeme ako do isteka vremena na koje je osnovano, odnosno do okončanja postupka likvidacije u skladu sa ovim zakonom:</p> <p>1) u slučaju ortačkog društva i komanditnog društva o tome odluku donesu svi ortaci, odnosno komplementari jednoglasno i ta odluka bude u istom roku registrovana u skladu sa ovim zakonom;</p> <p>2) u slučaju društva s ograničenom odgovornošću i akcionarskog društva o tome odluku donese skupština dvotrećinskom većinom glasova svih članova društva i ta odluka bude u istom roku registrovana u skladu sa ovim zakonom.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Smatramo da u opštim odredbama Zakona treba istaći mogućnost osnivanja privrednog društva na određeno/neodređeno vrijeme. Naime, iako je u tekstu Nacrta Zakona za privredna društva naznačeno da mogu biti osnovana na određeno/neodređeno vrijeme, detaljnija razrada tih mogućnosti nije predviđena. Stoga, kroz mogućnost određivanja da se trajanje privrednog društva sa određenog produži na neodređeno vrijeme, te kroz propisivanje većine potrebne za donošenje ovakve odluke, smatramo da bi navedeno pitanje bilo detaljnije regulisano.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Dovoljno je što je u zakonu ostavljena mogućnost osnivanja društava, ortačkog (shodna primjena na komanditno društvo) i akcionarskog (shodna primjena na društvo sa ograničenom odgovornošću) na određeno i neodređeno vrijeme, te da se činjenica osnivanja na određeno vrijeme obavezno unosi u ugovor o osnivanju, odnosno statut. Samim tim uređeno je i pitanje većine za donošenje odluke o nastavku društva i nakon isteka određenog vremena.</p>
PODRUŽNICA	Nije jasan predlog.

<p>Članovi 6, 7 i 8:</p> <p>Komentar:</p> <p>Pojam podružnice nije dovoljno precizno određen. Da li se ovaj pojam odnosi na sve poslovnice koje jedno privredno društvo ima van svog sjedišta (filijale, prodajni objekti i sl.). Na primjer, banke ili osiguravajuća društva svoje poslovanje vrše preko mreže filijala, poslovnica, šaltera, predstavništava itd. Svaki od ovih oblika moguće je otvoriti samostalno van sjedišta kompanije. Da li su sve ovo podružnice i da li se na njih primjenjuju čl. 6-8 iz Nacrta.</p>	<p>Pojam podružnice određen je detaljno, u skladu sa najboljim uporednim praksama. Naravno, činjenica da društvo obavlja djelatnost na više lokacija ne znači nužno da je u obavezi da formira podružnicu na svakoj od njih. Uz to, nije niti može biti zabranjeno odredbama kompanijskog zakona privrednim društvima da autonomno uređuju svoju organizaciju. Podružnice su samo mogućnost više u tom smislu, ne i ograničenje.</p>
<p>Član 12 (Zloupotreba pravnog lica):</p> <p>Predlažemo da se uvrste slučajevi zloupotrebe svojstva pravnog lica koji postoje trenutno u rješenju predviđenom važećim Zakonom o privrednim društvima, i to: miješanje imovina, odnosno sredstava vlasnika i društva (ovo pravilo bi možda i moglo ostati izuzeto, s obzirom da predloženo zakonsko rješenje predviđa svojstvo pravnog lica i za ortačko društvo i komanditno društvo); s druge strane, lažna ili prevarna registracija, propuštanje dostavljanja podataka CRPS-u itd. smatramo adekvatnim primjerima zloupotrebe svojstva pravnog lica, pogotovo ako uzmemo u obzir reperkusije koje mogu biti prouzrokovane takvim aktima.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Slučajevi zloupotrebe pravnog lica definisani su široko u skladu sa najboljom međunarodnom regulatornom praksom i obuhvataju širok dijapazon potencijalnih zloupotreba, uključujući i navedene. Time se sudovima, što je i standard danas, daje dovoljan prostor za ciljno tumačenje odredaba u kontekstu potrebe suzbijanja različitih vidova zloupotrebe.</p>
<p>Član 12 stav 2 tačka 1:</p> <p>Predviđen je oblik zloupotrebe svojstva pravnog lica, u smislu „korišćenja društva za postizanje cilja koji mu je inače zabranjen“.</p> <p>Smatramo da je ovdje potrebno precizirati na kakvu se zabranu misli (u smislu da li se radi o cilju koji je zabranjen Krivičnim zakonikom CG, takođe, da li se smatra da je utvrđena zabranjenost cilja pravosnažnom presudom ili sl.), tj. eventualno proširiti odredbu da glasi: „iskoristi društvo za postizanje cilja koji mu je inače zabranjen, kao i za obavljanje djelatnosti koja nije predviđena statutom ili osnivačkim aktom društva“.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Obrazloženje: kao za prethodnu sugestiju.</p> <p>Pored toga „za obavljanje djelatnosti koja nije predviđena statutom ili osnivačkim aktom društva“ mogu i najčešće jesu odgovorni zakonski zastupnici društava kapitala, što ih čini lično odgovornim po drugim osnovima iz ovog zakonskog teksta.</p>
<p>Član 15 (Upotreba pečata):</p>	<p>Ne prihvata se.</p>

<p>Komentar:</p> <p>Rješenje po kojem nije obavezna upotreba pečata suprotno je propisima koji uređuju bankarsko poslovanje i kojima se predviđa obavezna upotreba pečata. Takođe, smatramo da insistiranje na neposjedovanju pečata će dodatno izložiti banke pravnom riziku i mogućnosti da trpe štetne posljedice.</p>	<p>U pitanju je vid olakšavanja, tj. pojednostavljivanja poslovanja koji je pri tome uvažio mogućnost uspostavljenu u pravu Uredbom (EU) N°910/2014, da se upotrebljavaju elektronski pečati i drugi oblici provjere autentičnosti i vjerodostojnosti dokumenta, koji su svakako nemjerljivo sofisticiraniji od pečata.</p> <p>Pored navedenog, nije jasno na koje se zakonske propise misli kada se ističe suprotnost sa regulatornim rješenjem iz člana 15. Ukoliko se misli na podzakonske propise, oni svakako ne mogu biti suprotni zakonskim, ali su u tom slučaju hijerarhija propisa i posledice kontradiktornosti nesporne.</p>
<p>Član 18 (Obavezan sadržaj naziva društva, podružnice i preduzetnika):</p> <p>Predlažemo da se uvrsti dodatni stav:</p> <p>„Uz poslovno ime privrednog društva u postupku likvidacije dodaje se oznaka "u likvidaciji".“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Smatramo da će na ovaj način biti u potpunosti ispunjeno načelo pouzdanosti u podatke sa CRPS. Ovakva izričita pravna norma pronađena je i u uporedno-pravnoj regulativi.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 20 (Upotreba imena međunarodnih organizacija):</p> <p>Komentar:</p> <p>Predlažemo da se bliže definiše na koje se međunarodne organizacije misli. Da li su u pitanju međunarodne vladine organizacije (osnovane od strane država, na primjer, Ujedinjene nacije) ili se misli na sve organizacije sa međunarodnim predznakom (uključujući i međunarodne nevladine organizacije, na primjer, Amnesty International).</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Nije prethodno bliže uređivati pojam međunarodne organizacije u tekstu zakona. Sam pojam se standardno odnosi na organizacije koje imaju svojstvo subjekata međunarodno (javnog) prava, a čije su članice države, odnosno srodna javna tijela međunarodno priznatih država i (rjeđe) drugih entiteta.</p>
<p>Član 24 (Zakonski zastupnici):</p> <p>Predlažemo da se, pored predloženih, uvrste i dodatni stavovi, koji glase:</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Već je u tekstu zakona utvrđeno obavezno postojanje najmanje jednog zakonskog zastupnika, dok se sistemskim tumačenjem</p>

<p>„(3) Zakonski zastupnik društva može biti fizičko lice ili društvo registrovano u Crnoj Gori.</p> <p>(4) Društvo mora imati najmanje jednog zakonskog zastupnika koji je fizičko lice.</p> <p>(5) Društvo koje ima funkciju zakonskog zastupnika, tu funkciju vrši preko svog zakonskog zastupnika koji je fizičko lice ili fizičkog lica koje je za to ovlašćeno posebnim punomoćjem izdatim u pisanoj formi.</p> <p>(6) Lica iz stava 5. ovog člana registruju se u skladu sa ovim zakonom.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Smatramo da se ovakvom odredbom otklanjaju nedoumice u pogledu pitanja ko sve može biti zakonski zastupnik društva i druga pitanja u vezi sa tim.</p>	<p>ostalnih odredba zakona dolazi do stava da zakonski zastupnici mogu biti samo fizička lica.</p>
<p>Nakon člana 31, predlažemo uvrštavanje sljedećih članova:</p> <p>„3. Odgovornost i ograničenja za zastupnike, punomoćnike po zaposlenju i prokuriste</p> <p>Prekoračenje ovlašćenja</p> <p>Član 32</p> <p>Zastupnik društva, punomoćnik po zaposlenju i prokurista odgovaraju za štetu koju nanesu društvu prekoračenjem granica svojih ovlašćenja.</p> <p>Izuzetno od stava 1 ovog člana, lica iz stava 1 ovog člana ne odgovaraju za štetu ako su postupala u skladu sa odlukom nadležnog organa društva, odnosno ako su njihove radnje naknadno odobrene od strane tog organa.</p> <p>Ograničenja zaključenja ugovora u ime društva</p> <p>Član 33</p> <p>Zastupnik društva, punomoćnik po zaposlenju i prokurista ne može bez posebnog ovlašćenja nastupati kao druga ugovorna strana i sa društvom zaključivati ugovore u svoje ime i za svoj račun, u svoje ime a za račun drugog lica, niti u ime i za račun drugog lica.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Pitanja su već riješena ili ovim zakonskim tekstom ili opštim pravilima građanskog (obligacionog) prava, tj. Zakonom o obligacionim odnosima.</p>

<p>Ovlašćenje iz stava 1 ovog člana daje se odlukom ortaka, komplementara, odnosno skupštine, osim ako je osnivačkim aktom, odnosno statutom drugačije određeno.</p> <p>Ograničenje iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na zakonskog zastupnika koji je istovremeno i jedini član društva.</p> <p>Potpisivanje</p> <p>Član 34</p> <p>Svaki zastupnik društva, punomoćnik po zaposlenju i prokurista prilikom potpisivanja dokumenata u ime društva dužan je da uz svoj potpis navede svoju funkciju u društvu.</p> <p>Navođenje funkcije u skladu sa stavom 1. ovog zakona nije formalni uslov za validnost potpisanog dokumenta.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Smatramo da je na ovaj način riješeno pitanje odgovornosti za štetu pričinjenu od strane zastupnika, punomoćnika po zaposlenju i prokuriste. Takođe, smatramo da se uvodi dodatna pravna sigurnost za sve subjekte koje stupaju u poslovni odnos sa privrednim društvima. Slične pravne norme postoje i u uporedno-pravnoj praksi.</p>	
<p>Član 44 (Izuzeci od dužnosti čuvanja poslovne tajne):</p> <p>Predlažemo da se stav 1 tačka 2 izmijeni, i to da glasi:</p> <p>2) učinjeno nadležnim organima ili javnosti isključivo u cilju ukazivanja na postojanje djela kažnjivog zakonom;</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Smatramo da je na ovaj način preciznije definisan izuzetak od obaveze dužnosti čuvanja poslovne tajne, te, shodno tome, smanjena mogućnost različitog tumačenja termina „prinudni propisi“, kakav se trenutno koristi u članu 44 stav 1 tačka 2 Nacrta Zakona.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Obuhvaćeni će formulacijom biti „prinudni zakonski i podzakonski propisi“.</p>
<p>Član 45 (Posljedice povrede dužnosti poslovne tajne):</p> <p>Predlažemo da se doda novi stav 3, koji glasi:</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Shodna primjena propisa o radu se podrazumijeva, pri čemu posebno treba imati</p>

<p>„Društvo, kao poslodavac, može otkazati ugovor o radu zaposlenom koji povrijedi dužnost čuvanja poslovne tajne, u skladu sa Zakonom o radu.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Nacrt Zakona o radu u članu 170 kao opravdan razlog za otkaz ugovora o radu od strane poslodavca predviđa i odavanje poslovne tajne utvrđene aktom poslodavca. Smatramo da bi na ovaj način došlo do ujednačenja pravila između ZOPD-a i ZOR-a, u ovom dijelu, s obzirom da bi ZOPD predvidio kao moguću posljedicu povrede dužnosti čuvanja poslovne tajne i otkaz ugovora o radu od strane poslodavca, te bi, u pogledu postupka otkazivanja ugovora o radu, propisivao normu koja upućuje na ZOR.</p>	<p>u vidu da se odredba člana 45 ne odnosi samo na zaposlene.</p>
<p>Član 47 (Tužba zbog povrede pravila o zabrani konkurencije):</p> <p>Predlažemo da se promijeni naslov člana, i to da glasi „Posljedice povrede pravila o zabrani konkurencije“, te da se doda novi stav 2, koji glasi:</p> <p>„Društvo, kao poslodavac, može otkazati ugovor o radu zaposlenom koji povrijedi pravila o zabrani konkurencije, predviđena ugovorom o radu, u skladu sa Zakonom o radu.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Ovo pravilo je takođe predviđeno članom 158 Nacrta Zakona o radu, tako da bi ova izmjena predstavljala samo ujednačavanje između pravnih normi različitih zakona.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Obrazloženje: kao prethodno.</p>
<p>Član 48 (Rokovi):</p> <p>Predlažemo izmjenu ovog člana tako da glasi:</p> <p>„Tužba iz čl. 35, 38, 42, 45 i 47 ovog zakona može se podnijeti u roku od 6 mjeseci od dana saznanja za učinjenu povredu, a najkasnije u roku od 5 godina od dana učinjene povrede.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Smatramo da bi ovakvo usklađivanje bilo u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima. Naime, navedenim članovima (35, 38, 42, 45 i 47) predviđeno je, između ostalog, mogućnost</p>	<p>Prihvata se.</p>

<p>podnošenja tužbenog zahtjeva u cilju naknade štete pričinjene štetnim radnjama. Imajući u vidu da Zakon o obligacionim odnosima propisuje da se tužba za naknadu štete može podnijeti u roku od 5 godina od dana nastanka štete (tj. da zastarijeva potraživanje po osnovu naknade štete najkasnije u roku od 5 godina od štetne radnje), smatramo da isti princip iz Zakona o obligacionim odnosima treba prihvatiti i ovdje, te propisati da se može podnijeti tužba iz navedenih članova u roku od 5 godina od dana učinjene povrede, umjesto u roku od 3 godine. Takođe, u uporedno-pravnoj regulativi, takođe je predviđen rok od 5 godina kao adekvatan u navedenim slučajevima, te je na taj način izbjegnuta sukob odredbi Zakona o obligacionim odnosima i Zakona o privrednim društvima.</p>	
<p>Član 49 (Odricanje od prava):</p> <p>Predlažemo brisanje ovog člana.</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Smatramo da je ovakva odredba kojom se uvodi odredba o odricanju od prava na podnošenje tužbenog zahtjeva veoma diskutabilna iz više razloga: naime, na odricanje od prava na bilo kakav tužbeni zahtjev se ne gleda blagonaklono u pravnoj teoriji i praksi; takođe, postavlja se pitanje zašto se odredbom omogućava da se jedino u odnosu na članove odbora direktora, nadzornog odbora, upravnog odbora i izvršnog direktora uvodi ova mogućnost, a ne u odnosu na ostale zaposlene (napomena: i izvršni direktor je takođe zaposleni u društvu, te se ovom odredbom stavlja u povoljniji položaj u odnosu na ostale zaposlene). Takođe, smatramo neadekvatnim rješenjem predlog da se u nadležnost skupštini akcionara daje da cijeni da li je prošlo 3 godine od dana učinjene povrede (povreda se može činiti kontinuirano, tako da se ne može utvrditi tačan momenat činjenja povrede), obzirom da ista ne može biti kompetentna za to. Isključivo sud može biti ovlašćen da cijeni ovako postavljene rokove, obzirom da su sudija i obučene za takva tumačenja. Stoga,</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Kada je svrsishodnost u pitanju, u privrednom životu i poslovnim transakcijama važe drugi standardi od onih koji nijesu te prirode, odatle je prihvatljiva i komparativno poznata ova mogućnost kojom skupština društva relaksira menadžere, tj. upravu društvu, naglašavamo, jednoglasnom odlukom. Naime, sam čin donošenja odluke podrazumijeva informisanost svih članova društva o postojanju povrede i njihovim pravima s tim u vezi, pa je samim tim i odricanje od tužbenog zahtjeva legitimna procedura.</p>

<p>predložemo brisanje člana, te ostavljanje prostora sudu da o svakom pojedinom tužbenom zahtjevu odlučuje o tome da li je isti zastario, u skladu sa pravilima iz člana 48 ovog zakona, obzirom da bi na ovaj način i manevar za eventualno zloupotrebu bio smanjen.</p> <p>Ukoliko ne bude prihvaćeno brisanje ovog člana, predložemo da se rok pomjeri sa 3 na 5 godina, u skladu sa predloženom izmjenom člana 48 ovog Nacrta Zakona.</p>	
<p>Član 52 stav 1 (Imovina društva):</p> <p>Komentar:</p> <p>Mislimo da je definiciju imovine društva potrebno redefinisati koristeći kombinaciju generalne klauzule i taksativnog nabrojanja. Imovinu čini pravo svojine na pokretnim i nepokretnim stvarima, osnovna sredstva i oprema, novčana sredstva, pravo industrijske svojine i druga imovinska prava. Društvo može da stekne udjele i akcije u privrednim društvima.</p>	<p>Nejasna je primjedba.</p> <p>Definicija imovine je opšta i sveobuhvatna.</p>
<p>Član 115 (Osnivački akt):</p> <p>Predložemo da se u stavu 2 doda nova tačka koja glasi: „rok na koji se društvo osniva, ako se ne osniva na neodređeno vrijeme;“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Smatramo da se na ovaj način uvodi i odredba koja bi našla svoje mjesto u statutu društva, u skladu sa članom 116 Nacrta Zakona.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Takva odredba već postoji u članu 116 – Statut društva, te nema potrebe da se ponavlja, jer bi u suprotnom bilo potrebno mijenjati i osnivački akt u slučaju odluke o nastavku društva.</p>
<p>Nevezano za gore navedeni predlog, želimo da ukažemo na odredbu koju smo zapazili u uporedno-pravnoj regulativi, koja se tiče osnivačkog akta akcionarskog društva. Radi se o tome da je, u slučaju osnivanja akcionarskog društva, npr. u Zakonu o privrednim društvima Republike Srbije, definisano da se osnivački akt akcionarskog društva ne mijenja (član 12 stav 3 Zakona o privrednim društvima Republike Srbije). S druge strane, kao obavezan element osnivačkog akta akcionarskog društva nije definisano vrijeme tj. rok na koji se osniva društvo. Smatramo da je na taj način jasno definisano da ugovor o osnivanju (odluka o osnivanju kod jednočlanih akcionarskih društava) imaju trenutno pravno</p>	

<p>dejstvo i isključivo konstitutivni karakter, te da je jedina svrha navedenog osnivačkog akta registracija društva u skladu sa zakonom, te davanje pravnog subjektiviteta navedenom društvu. Na taj način, omogućava se da se kroz izmjene statuta društva, koji ima trajno dejstvo, konstatuju određene promjene koje treba sprovesti u skladu sa odlukama skupštine akcionara, bez intervenisanja u inicijalni tekst ugovora (odluke) o osnivanju.</p> <p>Stoga, ukoliko se izuzme iz ZOPD-a odredba da osnivački akt treba da sadrži i odredbu o roku na koji se osniva društvo, valjalo bi definisati nemogućnost aneksiranja osnivačkog akta isključivo za akcionarska društva, iz gore navedenih razloga.</p>	
<p>Član 75 (Vođenje poslova) i Član 83 (Zastupanje):</p> <p>Komentar:</p> <p>Vođenje poslova i zastupanje mogu u određenim situacijama da imaju isti sadržaj i značenje i da upućuju na to da se radi o sinonimima. Predlažemo da se ulože dodatni naponi kako bi se napravila adekvatna razlika između vođenja poslova i zastupanja kod ortočkih društava.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Nijesu u pitanju sinonimi, s tim da se dijelom preklapaju sadržine, tj. značenja ovih pojmova. Pri tome, međutim, bitno je naglasiti da se termin „vođenje poslova“ koristi u kontekstu unutrašnje organizacije društva i ovlašćenja ortoka u tom smislu, dok se „zastupanje“ kao termin koristi u kontekstu odnosa ortoka prema trećim licima, što je standard u uporednom pravu.</p>
<p>Član 75 stav 4:</p> <p>Potrebno je formulisati kriterijume za određivanja pojma “redovnog poslovanja” tj. što se podrazumijeva pod redovnim poslovanjem.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>U sudskoj praksi i teoriji kao dopunskim, odnosno interpretativnim izvorima prava ovaj pojam je razrađen i uglavnom nesporan.</p>
<p>Član 149 (Punomoćje za glasanje):</p> <p>Predlažemo da se izmijeni stav 2 na način da glasi:</p> <p>„(2) Punomoćje mora biti ovjereno, a potpisi na punomoćju ovjeravaju se od strane nadležnog organa, u skladu sa zakonom.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Imajući u vidu izmjene koje su nacrtom novog zakonskog rješenja uvedene u odnosu na prethodno zakonsko rješenje, smatramo da treba proširiti odredbu na navedeni način. Naime, u situaciji kada je pečat utvrđen kao neobavezan element privrednog društva,</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Predložena izmjena je neprihvatljiva, jer akcionar može biti i najčešće jeste fizičko lice. Kada su pravna lica u pitanju, s obzirom da se potpisi ovjeravaju u skladu sa zakonom, organ ovjere vodi računa o valjanosti punomoćja po službenoj dužnosti.</p>

<p>smatramo da se jedino ovjerom potpisa od strane nadležnog organa može nedvosmisleno utvrditi identitet davaoca ovlaštenja. U skladu sa tim je i mišljenje Komisije za hartije od vrijednosti Crne Gore sa 41. sjednice od 25.08.2003. godine, pod naslovom „Pravna valjanost punomoćja“. Iako je od dana izdavanja mišljenja Komisije prošlo određeno vrijeme, te je pravna regulativa izmijenjena, smatramo da i dalje treba nastaviti na insistiranju u ovjeravanju potpisa na punomoćju od strane nadležnog organa, koji god to organ bio, shodno pozitivno-pravnim propisima Crne Gore.</p>	
<p>Član 149 (Punomoćje za glasanje):</p> <p>Poslije ovog člana predlažemo dodavanje novog člana, koji glasi:</p> <p>„Izmjena ili opoziv punomoćja za glasanje</p> <p>Član 150</p> <p>Akcionar može da izmijeni ili opozove punomoćje u svakom trenutku do dana održavanja sjednice pisanim putem, pod uslovom da o tome do dana održavanja sjednice obavijesti punomoćnika i društvo.</p> <p>Izmjena ili opoziv punomoćja za glasanje vrši se shodnom primjenom odredaba ovog zakona o davanju punomoćja.</p> <p>Smatra se da je punomoćje opozvano ako akcionar lično pristupi sjednici skupštine.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Smatramo da se na ovakav način zaokružuje cjelina zastupanja po punomoćju na skupštini akcionara, te se jasno definiše pitanje opoziva punomoćja i pravila koja se primjenjuju na isto.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Pitanje ju dovoljno uređeno opštim pravilima građanskog prava.</p>
<p>Član 157 (Pobojnost odluka skupštine akcionara):</p> <p>Poslije ovog člana 157 predlažemo dodavanje nova dva člana, koji glase:</p> <p>„Pobijanje odluke o usvajanju godišnjih finansijskih izvještaja društva</p> <p>Član 158</p> <p>Ako je presudom poništena odluka o usvajanju godišnjih finansijskih izvještaja</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Pitanja su načelno već uređena čl. 156 i 157, posebno odredbom iz stava 4 člana 157.</p>

društva, smatraće se da je i odluka o raspodjeli dobiti za tu poslovnu godinu poništena istom presudom i akcionari će biti u obavezi da svu dividendu primljenu po osnovu te odluke vrate društvu u roku od 30 dana od dana pravnosnažnosti presude.

Kada odluka neće biti poništena

Član 159

Odluka skupštine neće biti poništena:

- 1) ako se odlukom vrši manje značajna povreda statuta ili poslovnika skupštine, a kao rezultat odluke ili njenog izvršenja pravo tužioca ili drugog lica koje ima pravo na podnošenje tužbe u skladu sa ovim zakonom nije povrijeđeno ili je povrijeđeno u manjoj mjeri;
 - 2) ako su u radu skupštine učestvovali akcionari koji nisu imali pravo na učešće u radu skupštine u skladu sa ovim zakonom, osim ako je to učešće bilo od odlučujućeg značaja za formiranje kvoruma za rad skupštine ili donošenje te odluke;
 - 3) u slučaju nevažećih pojedinačnih glasova ili pogrešnog brojanja glasova, osim ako su bili odlučujući u smislu postizanja kvoruma ili potrebne većine za donošenje odluke;
 - 4) u slučaju nepotpunosti ili netačnosti zapisnika, osim ako je time onemogućeno utvrđivanje sadržine donijete odluke odnosno utvrđivanje osnova za njeno pobijanje;
 - 5) ako je zamijenjena drugom odlukom koja je donijeta u skladu sa ovim zakonom, statutom i poslovníkom;
 - 6) u slučaju odluke o novoj emisiji hartija od vrijednosti javnom ponudom, ako je emisija uspjela u smislu zakona koji uređuje tržište kapitala;
 - 7) u slučaju statusne promjene, iz razloga nesrazmjere u zamjeni udjela, odnosno akcija.
- U slučaju iz stava 1. ovog člana sud će odlučiti o zahtjevu za naknadu štete ako je takav zahtev postavljen.

U slučaju iz stava 1. tačka 5) ovog člana sud će presudom obavezati tuženo društvo da snosi

<p>troškove spora i odlučiće o zahtjevu za naknadu štete ako je takav zahtjev postavljen, a treća savjesna lica zadržavaju prava koja su stekla na osnovu zamijenjene odluke, odnosno njenog izvršenja.“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Smatramo da se uvođenjem ovih odredbi uvodi veća pravna sigurnost u pogledu pravnog dejstva pobijanih odluka, te daju jasnije instrukcije sudovima prilikom raspravljanja u predmetima iz navedene materije.</p>	
<p>Član 158 st. 4 i 5 (Sastav odbora direktora):</p> <p>Komentar:</p> <p>Nacrt predviđa pojam “nezavisni direktor”. Vjerovatno se mislilo na nezavisnog člana odbora direktora.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 164 (Nadležnost odbora direktora):</p> <p>Predlažemo da se u stavu 1 doda nova tačka koja glasi:</p> <p>„- usvaja tromjesečne izvještaje o poslovanju izvršnog direktora;“</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Ova izmjena u skladu je sa članom 176 stav 2 Nacrta Zakona.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>Član 177 (Zarada izvršnog direktora):</p> <p>Komentar:</p> <p>Koristi se termin “nadoknada”. Potrebno ga je zamijeniti sa terminom iz Zakona o radu “zarada”.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Nadoknada obuhvata i zaradu, ali je širi pojam.</p>
<p>Član 222 (Povećanje kapitala iz sredstava rezervi i neraspoređene dobiti):</p> <p>Predlažemo da se poslije stava 2 doda novi stav koji glasi:</p> <p>„(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, društvo može, pod uslovom da prethodno izvrši pokriće gubitka iz stava 2 ovog člana, povećati osnovni kapital iz neraspoređene dobiti i rezervi koje preostanu po pokriću tog gubitka.“</p> <p>Obrazloženje:</p>	<p>Prihvata se.</p>

<p>Smatramo da se na ovakav način omogućava povećanje kapitala i u slučajevima kada je društvo poslovalo sa finansijskim gubitkom, pod uslovom prethodnog pokrića finansijskog gubitka. Ovakvo normativno rješenje predviđeno je u uporedno-pravnoj regulativi.</p>	
<p>Notarski zapis</p> <p>Član 250 stav 6 Član 252 stav 16 i stav 17 tačka 4 i Član 327 stav 4</p> <p>Komentar:</p> <p>Smatramo da insistiranje na obaveznoj notarskoj formi dodatno komplikuje i poskupljuje ove postupke. Dovoljno je da akti/potpisi budu ovjereni kod notara ili kod suda, a da su za sadržaj akta odgovorna lica koja su akt sačinila/potpisala. Takođe, smatramo da bi se učešće notara uglavnom svelo na solemnizaciju unaprijed pripremljenih zapisa od strane stranaka.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>U pitanju je usklađivanje sa kompanijskim pravom Evropske unije.</p>
<p>Član 326 (Prekogranično spajanje):</p> <p>Komentar:</p> <p>U kojem dijelu Poreska uprava vrši nadzor na prekograničnim spajanjem? Da li je to nadležnost Agencije za zaštitu konkurencije, ili je u pitanju podijeljena nadležnost između Poreske uprave, Agencije i drugih državnih organa koji donose odluke prilikom spajanja privrednih društava.</p>	<p>U pitanju je nadzor na radnjama preuzetog društva, što, u pravilu, podrazumijeva da je društvo preuzimalac društvo sa sjedištem van Crne Gore. Pri tome, ovaj dio zakona primjenjivaće se tek danom ulaska Crne Gore u EU, što znači da će se na ove postupke primjenjivati i kompleksno antimonopolsko pravo (Pravo konkurencije) Evropske unije.</p>
<p>Član 347 (Stupanje na snagu):</p> <p>Poslije stava 2, predlažemo dodavanje novog stava, koji glasi:</p> <p>(3) Stupanjem na snagu ovog Zakona, prestaje da se primjenjuje Zakon o privrednim društvima (Objavljen u „Sl. listu RCG“ br. 6 od 8. februara 2002, „Sl. Listu CG“ br. 17 od 31. decembra 2007, 80/08, 40/10, 36/11, 40/11).</p> <p>Obrazloženje:</p> <p>Ova odredba predstavlja standardnu odredbu u zakonima, kojom se obezbjeđuje pravni kontinuitet.</p>	<p>Prihvata se.</p>

UNIJA POSLODAVACA CRNE GORE

Primjedbe	Komentari
<p>1) Član 1: Trebalo bi dodati stav 2 koji glasi: „Odredbe ovog Zakona primjenjuju se i na oblike obavljanja privrednih djelatnosti koji su osnovani i posluju u skladu sa posebnim zakonom, ako u tom zakonu nije drugačije propisano.“ Predloženim se pravi „kontakt“ sa više posebnih zakona koji takođe uređuju materiju „sui generis“ privrednih društava.</p>	<p>Pitanje je uređeno članom 3 stavom 2 Nacrta, dakle, članom koji se uređuje shodnu primjenu zakona.</p>
<p>2) Član 2 stav 2: Poslije riječi „privredno društvo“ u zagradi dodati „(dalje: društvo)“</p>	<p>To je učinjeno već u članu 1 Nacrta.</p>
<p>3) Član 3: Stav 1 je konfuzan i nejasan. Činjenica je da bi ga trebalo brisati saglasno našoj opštoj primjedbi pod 10. Stav 2 istog člana suštinski predstavlja našu primjedbu pod 1. Stoga isti treba brisati, s tim što u dijelu 11 (prelazne i završne odredbe) urediti pitanje shodne primjene ovog Zakona, odnosno primjene ovog Zakona na Evropsko akcionarsko društvo.</p>	<p>Stav 1 je precizan i odnosi se na dvije vrste privrednih društava koje se osnivaju neposredno na osnovu uredbi, sekundarnih izvora prava Evropske unije koji se direktno primjenjuju na teritoriji svih država članica, kao sastavni dio nacionalnih prava država članica. Stoga se stav 1 ne može podvesti pod formulaciju iz stava 2 ovog člana, posebno u slučaju da ova društva u Crnoj Gori budu uređena isključivo uredbama, a ne i zakonima o njihovom sprovođenju. Stav 2 je, kako je objašnjeno u odgovoru na sugestiju 1), sastavni dio odgovarajućeg člana (član 3 Nacrta).</p>
<p>4) Član 5: Ne vidimo razloge zbog kojih dio stranog društva u Crnoj Gori nema svojstvo pravnog lica. Jer rješenje o registraciji po članu 331 Nacrta treba da ima i dio stranog lica i preduzetnik. Dio stranog lica ipak ne stiče to svojstvo upisom u CRPS. Jer, ono je već registrovano i upisano u odgovarajući registar izvan Crne Gore (član 329 stav 1). Uprkos ovom, potrebno je da se registracija nominuje i na područje Crne Gore, u smislu vrednovanja registracije.</p>	<p>Djelovi društava uporedno posmatrano nemaju svojstvo pravnog lica i takvo rješenje bi bilo krajnje nelogično, jer bi se u tom slučaju radilo o domaćem društvu čiji je osnivač strano pravno lice, što je mogućnost koja je nesporna u crnogorskom pravu.</p>

<p>5) Član 6: Nejasno je, te treba razjasniti da li dio stranog društva u Crnoj Gori može da ima podružnice. Treba otkloniti dilemu: koja je razlika između drugog pravnog lica koje obavlja neku privrednu djelatnost u Crnoj Gori i podružnice tog dijela pravnog lica.</p>	<p>Mogućnost da osnivaju podružnicu imaju samo društva „iz člana 2 stav 1“, što prvu dilemu iz ove primjedbe sasvim otklanja. Druga dilema je nejasna, jer nije jasno što znači sintagma: „podružnica tog dijela pravnog lica“.</p>
<p>6) Član 7: U kontekstu posebne primjedbe pod 5, razmotriti problem naziva i poslovne adrese podružnice dijela stranog društva u Crnoj Gori. U istom članu u stavu 2 tačka 3 razmotriti problem JMB stručnog predstavnika podružnice društva u odnosu na Zakon o zaštiti podataka o ličnosti. Cijenimo da je, ako je u pitanju crnogorski državljanin dovoljan podatak – broj lične karte.</p>	<p>U kontekstu odgovora pod 5, jasno je da dio stranog društva ne može obrazovati podružnicu. Do ovog trenutka isto zakonsko rješenje u aktuelnom Zakonu o privrednim društvima nije osporavano.</p>
<p>7) Član 10: S obzirom na naziv Glave III (Odgovornost za obaveze društva) pitanje je da li ovaj član „pripada“ ovoj glavi?</p>	<p>Nejasna je primjedba. Naime, očigledno je i opštepoznato da se upravo se za moment sticanja, odnosno prestanka svojstva člana društva vežu značajne pravne posljedice u pogledu odgovornosti članova za obaveze društva.</p>
<p>8) Član 12: Za razliku od važećeg član 4 stav 2 Zakona o privrednim društvima koji „poznaje“ slučajeve lažne ili prevarne registracije, Nacrt ni u dijelu 10 (čl. 330 – 339) „ne poznaje“ slučajeve lažne ili prevarne registracije. Da li ponuđeno znači da takvi slučajevi ne postoje ili je prepušteno da se za takav problem zainteresovani obrate sudu.</p>	<p>U sistemu prijave, koji se primjenjuje u važećem, a u pogledu postupka registracije je prihvaćen i unaprijeđen u Nacrtu, odgovornost za istinitost, tj. vjerodostojnost registrovanih podataka je na podnosiocu registracione prijave, koji snosi materijalnu i krivičnu odgovornost u tom smislu, dok registarski organ snosi odgovornost, tj. garantuje istovjetnost registrovanih, tj. podataka u CRPS-u i podataka podnijetih na registraciju.</p>
<p>9) Član 14: U stavu 2 postoji problem: zašto je zakonska obaveza za prijem elektronske pošte ustanovljena i za preduzetnika ako je ovaj inokosan. Obaveza postojanja adrese za prijem elektronske pošte za takvog preduzetnika graniči se sa biznis barijerom.</p>	<p>Prihvata se. Elektronska adresa za prijem pošte biće fakultativna.</p>
<p>10) Član 23 stav 5 Ovaj stav bi trebalo brisati. Pitanje je: Da li Poreska uprava može da pokrene po službenoj dužnosti postupak prinudne likvidacije</p>	<p>Ne prihvata se. Prvo, postupak prinudne likvidacije društva u smislu Nacrta nije stečajni, već poseban postupak prinudne likvidacije solventnog</p>

<p>društva, ako ono, u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude, ne izvrši promjenu naziva. Cijenimo da za ovakav slučaj mora doći do primjene zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela (konkretno za inkriminaciju predviđenu članom 395 KZ-a – neizvršenje sudske odluke). Takođe, Zakonom o stečaju (član 1) je propisano: „Ovim zakonom uređuju se uslovi, način pokretanja i sprovođenja stečaja“, a članom 56 stav 1 istog je propisano da se stečaj pokreće po predlogu stečajnog povjerioca, dužnika ili likvidatora. Pokretač izvjesno ne može biti Poreska uprava.</p>	<p>društva na koji se shodno primjenjuju pravila o dobrovoljnoj likvidaciji društva.</p> <p>Drugo, u članu 23. Nacrta nije uređeno pitanje krivično-pravne sankcije za društvo, tj. ne dira se u njegovu krivičnu odgovornost.</p>
<p>11) Član 31:</p> <p>Kako se prokura, saglasno članu 28 st. 2 i 5, daje odlukom, čini se da je propušteno da se naznači kako se daje otkaz prokure (usmeno, pisano ili na neki treći način).</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Ex analogia, prokura se otkazuje na isti način kao i što se daje.</p>
<p>12) Član 33:</p> <p>U krug povezanih lica nesumnjivo spada i kontrolno, a ne samo kontrolisano društvo. Pitanje je: da li je i matično društvo. Nacrt je propustio (uključiv i obrazloženje), da se odredi u vezi kontrolnog (matičnog) društva. Da li treba precizirati odredbu u smislu čl. 17 Zakona o računovodstvu. Dodatno je i pitanje: Kako se stiče svojstvo kontrolnog (matičnog) člana. Cijenimo da to može biti načelno na 3 načina:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kapital učešćem u osnovnom kapitalu (većinsko učešće) - ugovorom - pravo imenovanja većine direktora ili članova nadzornog odbora. <p>Predmetno treba uzeti u razmatranje zbog kasnije upotrebe termina „matično“ društvo u članu 136 st. 2 i 3.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Definisano je kontrolno društvo u st. 5 i 6, u vezi sa stavom 2 tačka 5 člana 33.</p>
<p>13) Član 39:</p> <p>U stavu 1 preispitati da li je kriterijum za postojanje ličnog interesa isključivo nastanak stvarne štete ili to može biti i izmakla dobit. Ovo je posebno važno kada na tlu Crne Gore posluju strana privredna društva.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>U članu 39 pojam štete nije sužavan, pa samim tim, osim stvarnu (direktnu) štetu, može obuhvatiti i izgublenu dobit (indirektnu štetu).</p>
<p>14) Član 40:</p>	<p>Prihvata se.</p>

<p>Stav 1 tačka 4 je neodređena i treba je pojasniti. Posebno, zbog problema naznačenih u našoj pojedinačnoj primjedbi pod 28.</p>	<p>Tačka 4 se briše.</p>
<p>15) Član 42: Stav 1 tačka 1 koristi riječ „nadoknadu“ koju treba zamijeniti riječju „naknadu“, terminom koji koristi Zakon o obligacionim odnosima.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>16) Član 43: Stav 4 ovog člana treba da bude stav 1 jer to proizilazi iz naziva iznad ovog člana. Stoga odnosni član treba preurediti.</p>	<p>Ne prihvata se. Naslov člana 43 – Pojam se mora posmatrati i razumjeti u kontekstu naslova Podglave 5 - Dužnost čuvanja poslovne tajne. Odatle se član 43 ne odnosi samo na pojam poslovne tajne, već na pojam Dužnosti čuvanja poslovne tajne.</p>
<p>17) Član 45: „Mutatis mutandis“ kao pod 14.</p>	<p>Nejasna primjedba. Primjedba 14) je data u vezi sa institutom zloupotrebe prava i njegovom širinom. U članu 45 se ovaj institut ne pominje, tako da je nejasno na što se mislilo.</p>
<p>18) Član 47: Član 1 tačka 1 „Mutatis mutandis“ kao pod 14.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>19) Član 50: U stavu 1 „Mutatis mutandis“ kao pod 14.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>20) Član 62: Saglasno našoj opštoj primjedbi pod 9 ostaje problem kako se registruje preduzetnik. Da li je to u CRPS ili je pak u pitanju registar evidencije radi statistike ako preduzetnik nema status pravnog lica. U svakom slučaju otkloniti ovu pravnu prazninu. Takođe ima osnova normirati da preduzetnik obavlja privrednu djelatnost pod posebnim nazivom. Ovo decidno, budući da tako nešto neposredno ne proističe iz stava 2 ovog člana.</p>	<p>Ne prihvata se. Članom 63 precizirano je da je registar preduzetnika sastavni dio CRPS, kao javnog registra. Preduzetnik kao fizičko lice – pojedinac svakako ne može imati status pravnog lica niti takvi primjeri postoje u uporednoj praksi. Naziv se posebno registruje i preduzetnik je slobodan u izboru istog.</p>
<p>21) Član 63: U stavu 4 razjasniti razloge zašto poslovođa kod preduzetnika mora biti u radnom odnosu, a za preduzetnika se ne zna mora li imati zaposleno lice (vidjeti našu sugestiju iz tačke 9 opštih primjedbi).</p>	<p>Nejasna primjedba. Zakonski tekst ne može služiti za argumentaciju pojedinih regulatornih rješenja. Opšte je pravno pravilo da je dozvoljeno to što nije zabranjeno, koje važi posebno u privatnom pravu, što kompanijsko pravo još uvijek jeste, bez obzira na sve intenzivniji „upliv“ javnopravnih elementa.</p>

<p>22) Član 66:</p> <p>Kontekst čl. 2 i 5 osim stava 3 u odnosu na ovaj član ostavlja dilemu: da li je ortačko društvo pravno lice koje se registruje ili ne. Ako jeste, tada se istom treba dodati prefiks „javno“ kako bi se razlikovalo od ortakluka utvrđenog članovima 116-139 Zakona o obligacionim odnosima. Podsjećamo da je odnosno rješenje prihvaćeno u Zakonu u trgovinskim društvima Hrvatske. Ovo razgraničenje treba učiniti i radi razlikovanja sa društvom od javnog interesa iz člana 4 Nacrta.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Termin ortačko društvo je standardan i uobičajen, te ga nije potrebno mijenjati u pomenute svrhe. Štoviše, bilo bi kontraproduktivno, posebno u kontekstu u Nacrtu već postojećeg koncepta društva od javnog interesa.</p> <p>Članovi 116 – 139 Zakona o obligacionim odnosima Crne Gore se ne odnose na ortakluk, već na opšta pravila ugovornog prava u dijelu prigovora neispunjenja, raskida ugovora zbog neispunjenja. Ugovor u ortakluku uređen je članovima 716 – 739. Ugovor ortakluku je građansko-pravni ugovor koji ne generiše poseban subjekat u pravu (pravno lice), što ortačko društvo iz Nacrta jeste. Takođe, ortačka društva iz Nacrta, kao i sva ostala privredna društva (član 2.) obavljaju privrednu djelatnost, što ne mora biti slučaj sa građansko-pravnim ortaklukom, kojeg karakteriše „postizanje zajedničkog cilja“, koji je uglavnom nelukrativnog karaktera. Takođe, registracija ortačkog društva iz Nacrta u CRPS je obavezna.</p>
<p>23) Član 67:</p> <p>Provjeriti u odnosu na Zakon o zaštiti podataka o ličnosti tj. da li je istovremeno nužan i JMB i broj lične karte ili je dovoljan samo broj lične karte.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Do ovog trenutka isto zakonsko rješenje u aktuelnom Zakonu o privrednim društvima nije osporeno sa stanovišta Zakona o zaštiti podataka.</p>
<p>24) Član 68:</p> <p>Ako ostaje model da je ortačko društvo javno pravno lice onda je početna registracija neminovna u CRPS. U suprotnom nije.</p> <p>U stavu 1 tačka 1 istog člana nejasno je „dokaz o identitetu svakog ortaka“, tj. da li je dovoljna samo lična karta ili je nužan i JMB?</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Lične karte u Crnoj Gori svakako sadrže i JMBG, pa nije jasan smisao primjedbe.</p>
<p>25) Član 82:</p> <p>Ako ostaje pristup da je ortačko društvo javno pravno lice u poslovanju, takav naziv treba uvijek da se koristi. Stoga naznačiti da ortačko društvo kao javno, pravno lice nastavlja poslovanje saglasno istom.</p>	<p>Ne prihvata se</p> <p>Već je pojašnjeno pod 22.</p>
<p>26) Član 87:</p> <p>Čini se da u stavu 3 treba razmotriti i problem da li je ovdje u pitanju dobrovoljna likvidacija</p>	<p>Dobrovoljna likvidacija je postupak koji nije kompatibilan sa statusnim promjenama, a statusne promjene nesporno mogu voditi i do prestanka pravnog lica, naravno, zavisno od</p>

<p>ortračkog društva, budući da je izvjesno da nije u pitanju odnos sa članom 249 (restrukturiranje) odnosno članom 317 (promjena forme).</p>	<p>vrste statusne promjene i uloge konkretnog ortračkog društva u istoj.</p>
<p>27) Član 116 stav 2: Isti propisuje sadržaj Statuta ad. S obzirom da se tačkom 12 propisuje „početak izdavanja i prijema isprava“, a radi otklanjanja nedoumica treba pojasniti šta su i koje isprave u pitanju, jer ad ne izdaje javne isprave.</p>	<p>Ne prihvata se. Očigledno, misli se na isprave za čije je izdavanje društvo ovlašćeno. Inače, privredno društvo uglavnom izdaje različite privatne isprave, ali jednako tako može izdavati i javne isprave, ukoliko su im zakonom ili drugim aktom prenijeta javna ovlašćenja koja to i podrazumijevaju. Primjera radi, CDA.</p>
<p>28) Član 125: Razmotriti mogućnost uvođenja pravnog instituta tzv. „zlatne akcije“ kao zaštitnog mehanizma koji se može izuzetno koristiti od strane države u slučajevima propisanim posebnim zakonom. Predmetno urediti novim stavom ovog ili pak, novim članom.</p>	<p>Ne prihvata se. Zlatne akcije, odnosno specijalna prava države inkorporirana u njih ili u drugim pravnim instrumentima sa ciljem zaštite javnih/državnih interesa u privatizovanim kompanijama na način koji derogira „standardna“ pravila kompanijskog prava, u principu, zabranjene su u pravu Evropske unije. Dozvoljene su izuzetno, u svrhu zaštite preovlađujućeg javnog interesa, ali samo u konkretnim slučajevima i pod strogim uslovima. Drugim riječima, njihovo uvođenje na generalnoj ravni u nacionalnom kompanijskom zakonu, nezamislivo je u savremenom kompanijskom pravu država članica Evropske unije.</p>
<p>29) Član 126: U prvom redu riječ „nadoknada“ zamijeniti riječju „naknada“. Precizirati da li se uvid u bliže navedena akta vrši isključivo u prostorijama „uprave društva“ ili to može biti i u drugim prostorijama gdje se obavljaju poslovi akcionarskog društva.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>30) Član 127: Stav 1 nejasan, budući da se ne zna ko može biti ekspert manjine. Da li je isti iz sastava akcionara ili to može biti lice izvan sastava akcionara. Stav 6 je problematičan. Uskraćivanje ekspertu manjine (izuzetno) na osnovu odluke Odbora direktora, prava uvida u pojedina akta sa razloga „opravdane bojazni da bi to bilo za svrhe suprotno interesu društva“ je očigledno diskreciono pravo. Predmetno, smatramo,</p>	<p>Ne prihvata se. Stav 1. – Očigledno iz stava 1, ekspert manjine može biti i lice koje nije akcionar datog društva. Stav 6. Dijapazon situacija koje se u praksi mogu pojaviti i osjetljivost samog pitanja su dovoljno veliki da je ispravno regulatorno rješenje ostaviti nadležnom sudu da izvrši <i>ad hoc</i> procjenu. Kako je u pitanju Privredni sud Crne Gore, riječ je o sudskoj instanci koja je ne samo zadužena, već i kompetentna za razvoj</p>

<p>može biti u funkciji samo ako je precizno utvrđeno zakonom, a ne i ovakvom „kaučuk“ normom. Dodatno je i pitanje, ne manje važno: da li se krši pravilo po kojem svi akcionari imaju isti pravni položaj te šta to znači u odnosu na manjinske akcionare. Šta je to šta od istih treba kriti. Sve ovo bez obzira na pisano obrazloženje koje nesumnjivo služi jedino interesima većinskih akcionara.</p> <p>Upućivanje na vanparnični sud je očito prebacivanje „opravdane bojazni“ kako bi sud po tome zauzeo stav. Pitanje je: zar sud koji se ne bavi privrednim poslovanjem treba da prepozna. Da li to spada u oblast slobodnog sudijskog uvjerenja ili pak treba odnosni sud, ali se ne zna po kojim pravilima, da to obezbjeđuje, putem vještaka.</p>	<p>odgovarajuće prakse po ovom i drugim pitanjima iz oblasti kompanijskog prava. Štoviše, sudu je dato uputstvo da omogući ostvarivanje prava iz člana 127 čak i ukoliko procijeni da uvid u traženu dokumentaciju ugrožava interese društva, ali ne i u mjeri koja bi opravdala uskraćivanje uvida, čime se ide u prilog zaštiti interesa manjinskih akcionara.</p> <p>Što se ravnopravnosti akcionara tiče, svako pravo ima svoja ograničenja. Tako su i akcionari, kao i svi drugi nosioci (titulari) prava u Crnoj Gori, ograničeni u ostvarivanju svojih prava odredbama koje predstavljaju operacionalizaciju opšteg pravnog načela zabrane zloupotrebe prava (Zakon o osnovama svojinsko-pravnih odnosa - član 6 i Zakon o obligacionim odnosima – član 5). Crnogorsko pravo prihvata i implementira objektivnu koncepciju zloupotrebe prava, čije je ključni element zabrana vršenja prava suprotno cilju zbog kog je priznato, a koje je, po pravilu, praćeno istovremenim ometanjem drugih subjekata u vršenju njihovih prava. Odatle je, primjera radi, potrebno manjinskom akcionaru, koji je ujedno i većinski vlasnik konkurentskog društva, potrebno potencijalno ograničiti ovu vrstu neimovinskih prava.</p>
<p>31) Član 128:</p> <p>Treba odgovoriti na pitanje da li je obavještenje na sajtu društva prije održavanja Sjednice „otaljavanje“ posla. Drugim riječima, ostaje nejasno može li nezadovoljni akcionar ponovo na samoj Sjednici da zahtijeva informaciju.</p> <p>U pogledu stava 3 „Mutatis mutandis“ kao pod 28.</p>	<p>Nije jasna sugestija/primjedba.</p>
<p>32) Član 129 stav 3:</p> <p>Ostaje nejasno po kojoj vrijednosti je dužno društvo da uplati vrijednost akcija akcionaru (da li tržišnoj ili računovodstvenoj) koji je proveo sve radnje da mu društvo otkupi akcije. To treba utvrditi ovom normom, a ne jednostavno nesaglasnog akcionara upućivati na postupak kod suda.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Biće dodatno razrađene mogućnosti utvrđivanja vrijednosti otkupljenih akcija.</p>
<p>33) Član 140:</p>	<p>Ne prihvata se.</p>

<p>Umjesto akronima – skraćenice CDA dati puni naziv, uz naznaku „dalje: CDA“, a tek u narednim članovima Zakona koristiti skraćenicu.</p>	<p>Ovo je učinjeno već na početku teksta (član 10 Nacrta), gdje se CDA prvi put i pominje.</p>
<p>34) Član 156 stav 2: Pojasniti stav 2 kako ne bi dolazilo do zabune ili izigravanja prava na podizanje tužbe.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>35) Član 157: U nazivu iznad člana riječ “pobojnost” zamijeniti našom riječju “ništavost”.</p>	<p>Ne prihvata se. Termin pobojnost, odnosno termin pobijanje se koristi u pravnoj terminologiji (zakonskoj, sudskoj praksi) u Crnoj Gori i zemljama u okruženju. Termin ništavost bio bi pogrešan, jer u članu 157 nije riječ o ništavim odlukama, već o rušljivim odlukama skupštine.</p>
<p>36) Član 158: Ostaje problem odnosa stava 1 i 2. Zašto Odbor direktora društva od javnog interesa kao izuzetak, treba da ima 5 članova za razliku od Odbora direktora „klasičnog“ društva. Ovo ima prizvuk kadrovske konotacije čemu nije mjesto u ovom zakonskom projektu.</p>	<p>Ne prihvata se. Društva od javnog interesa imaju veći javni, društveni značaj, pa odatle i potreba za većim brojem nezavisnih direktora.</p>
<p>37) Član 159: Uvodi sintagmu „koji imaju značajno ili većinsko učešće u osnovnom kapitalu“. Najmanje što treba je pojasniti ovu sintagmu, a rješenje normativno uobličiti na pogodnom mjestu u tekstu.</p>	<p>Ne prihvata se. Ovo je uređeno članom 33 Nacrta.</p>
<p>38) Član 160: U članu 160 stav 2 pod 1 na kraju treba dodati riječi „dok traju pravne posljedice presude“. Isto je saglasno Krivičnom zakoniku Crne Gore (član 117).</p>	<p>Ne prihvata se. U članu 160 je već preciziran period zabrane.</p>
<p>39) Član 162: Predloženo rješenje preispitati u odnosu na član 42 stav 5 važećeg Zakona o privrednim društvima koji propisuje da mandat Odbora direktora „ističe“ na prvoj redovnoj godišnjoj skupštini akcionara. Riječju, da li je dobro rješenje da „ex lege“ mandat traje četiri godine. U UPCG preferiramo zadržavanje sada važećeg rješenja. Bliže je prirodi stvari očekivanje akcionara da Odbor direktora godišnje „nudi“ na provjeru svoje mandate.</p>	<p>Ne prihvata se. Dispozitivno rješenje ugrađeno u Nacrt je upravo takvo da se i dalje preferira trajanje mandata od jedne do druge redovne skupštine. Štoviše, upravo se ostavljanjem mogućnosti produženja ide u susret eventualnim posebnim očekivanjima akcionara, koja u tom slučaju moraju biti i normirana autonomnom regulativom.</p>

<p>40) Član 163:</p> <p>U nazivu iznad člana riječ „nadoknada“ zamijeniti riječju „naknada“. To isto uraditi i u stavi 1 i 2 istog člana.</p> <p>Budući da po članu 166 stav 2 Nacrta predsjednik Odbora direktora zaključuje ugovor o radu onda isti prima zaradu odnosno naknadu zarade i uvećanja propisana stavom 3. Nejasno je u stavu 3 da li je u pitanju tzv. „bonus“ ili nešto drugo. Bliže, da li je ovo klasično učešće u dobiti što podrazumijeva da je predsjednik Odbora direktora istovremeno i akcionar ili je to „bonus“ izvan dividende. Podsjećamo da se i sada u Crnoj Gori čiji su vlasnici (isključivi ili većinski) strana fizička ili pravna lica ostvaruju ogromna primanja kao „bonuse“, koje je teško da neko kontroliše. Odgovornost Odbora direktora, odnosno njihovih članova, saglasno članu 168 je prilično neodređena. Ako učestvuju u režimu „bonusa“ izvjesno bi morali učestvovati i u režimu „malusa“ tj. obeštetiti društvo ako ne postignu ugovorene rezultate.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Ovdje je riječ o nadoknadama članova odbora direktora za rad, koji ne moraju biti u radnom odnosu. Visina i forma nadoknade članovima odbora direktora je pitanje poslovne politike društva i nije posebno ograničena regulatornim rješenjem iz Nacrta. Naprotiv, u skladu sa principom slobode ugovaranja u privatno-pravinim odnosima, odnosno granama prava, predviđeno je da njeno determinisanje izvrše neposredno zainteresovana lica. Država nema poseban interes da precizno uređuje te odnose, štoviše, takav bi se regulatorni upliv mogao tretirati kao nepotreban upliv u neke ustavne slobode.</p> <p>Odgovornost članova odbora direktora je vrlo precizno uređena u Glavi VIII – Posebne dužnosti prema društvu Dio I – Osnovne odredbe, a član 168 Nacrta primarno služi dodatnom uređenju određenih specifičnosti njihove odgovornosti koja proizilazi iz činjenice da je odbor direktora kolektivni organ.</p> <p>Što se tiče (dolus) malusa, podnosilac ove primjedbe ne razlikuje dvije bitno različite situacije. Dolus malus podrazumijeva namjeru nanošenja drugom štete. U tim slučajevima, kako je istaknuto u prethodnom pasusu, odgovornost je precizno i striktno razrađena. Na drugoj strani, nepostizanje očekivanih poslovnih rezultata je nešto što ne smije automatski voditi smanjenju nadoknade, odnosno zarade, iako se, opet u skladu sa slobodom ugovaranja, takav mehanizam može ugraditi u ugovore angažovanih menadžera. Štoviše, pravilo poslovnog prosuđivanja (eng. „Business judgment rule“), kojim se u slučaju savjesnog postupanja direktori (menadžeri) ekskulpiraju od odgovornosti za pogrešne poslovne odluke je standard u savremenom kompanijskom pravu, koji je ugrađen i u ovaj Nacr.</p>
<p>41) Član 164:</p> <p>U stavu 1 tačka 2 riječ „menadžment“ zamijeniti riječju koja je bliža našem jeziku.</p> <p>U stavu 2 precizirati koja se prava i dužnosti u stavu 1 ne mogu prenositi. U protivnom,</p>	<p>Prihvata se.</p>

<p>izvjesno je da će dolaziti do izbjegavanja odgovornosti, odnosno „ustupanja“ prava i dužnosti onim licima koja nisu upisana u Registar CRPS kao članovi Odbora.</p>	
<p>42) Član 167: U članu 167 stav 5 ostaje problem: kako odrediti mogućnost održavanja sjednice Odbora direktora, za slučaj da isti broji samo tri člana (što propisuje član 158 stav 1). Mutatis mutandis se odnosi i na stav 6 ovog člana.</p>	<p>U slučaju tri člana odbora direktora, kvorum je očigledno dva. U slučaju da je jedan od njih predsjednik odbora direktora, njegov glas je odlučujući u slučaju različitog mišljenja, tj. glasanja. U suprotnom, za odluku je potrebna saglasnost oba prisutna člana.</p>
<p>43) Član 173: Termin „nadoknada“ zamijeniti terminom „naknada“.</p>	<p>Ne prihvata se.</p>
<p>44) Član 174: Otkloniti nejasnoće u odnosu na član 158 (Odbor direktora ima najmanje 3 člana) i član 159 (nezavisni članovi Odbora direktora). Pitanje je da li povodom odluke o razrješenju postoji pravni lijek zagarantovan Ustavom CG te da li bi ovaj Zakon trebalo na to upućuje.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>U slučaju prestanka članstva u odboru direktora za manje od polovine članova, odbor i dalje može donositi odluke, shodno članu 167, s tim da rokovi za izbor novog sastava počinju da teku i precizno su uređeni.</p> <p>U slučaju odluke o razrješenju, riječ je o uređenju privatnopravnih odnosa, dok se ustavno pravo na žalbu prvenstveno odnosi na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata suda, upravnih organa i drugih nosilaca javnih ovlaštenja.</p>
<p>45) Član 176: U stavu 3 dodati riječi „da postupa savjesno i sa pažnjom dobrog privrednika“. U stavu 6 razjasniti da li je u pitanju „standardni“ ugovor o radu ili je u pitanju „sui generis“ ugovor o radu.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Ovo pitanje je već uređeno u Glavi VIII Dijela I – Posebne dužnosti prema društvu.</p> <p>Nije neophodno dodatno razrađivati sadržinu ovog ugovora.</p>
<p>46) Član 177: Termin „nadoknada“ zamijeniti terminom „naknada“.</p>	<p>Ne prihvata se.</p>
<p>47) Član 178: Stav 3 treba preispitati, imajući u vidu odredbe člana 20 Ustava CG o pravu na pravni lijek, budući da se odlukom o prestanku svojstva Izvršnog direktora ne navode i razlozi za taj prestanak. Takođe i u odnosu na član 148 stav 2 Ustava CG po kojem konačni akt uživa sudsku zaštitu. Dilema je da li se ovim</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Objašnjenje kao pod 44. Dodatno, zaštita prava iz radnog odnosa se obavlja u skladu sa ugovorom i propisima o radu. S tim da će biti dodatno uređeno pravo izvršnog direktora na isplatu otpremnine u skladu sa propisima o radu, u slučaju razrješenja bez razloga.</p>

<p>praktično sprječava ostvarivanje Ustavom zagaranovanih prava jer, ako nema navođenja razloga za prestanak svojstva Izvršnog direktora, kako se sudska zaštita može ostvariti. Kojim argumentima se može tada zaštititi Izvršni direktor?</p>	
<p>48) Član 180: „Mutatis mutandis“ kao pod 32.</p>	<p>Primjedba je nejasna.</p>
<p>49) Član 195: U nazivu iznad člana termin „nadoknada“ zamijeniti terminom „naknada“.</p>	<p>Ne prihvata se.</p>
<p>50) Član 198: U stavu 5 bliže je naznačen ugovor između predsjednika Upravnog odbora i predsjednika Nadzornog odbora kojim se zasniva radni odnos predsjednika Upravnog odbora. Ostaje nejasno da li je to „standardni“ radni odnos (na određeno, mandatno vrijeme“) ili „sui generis“ radni odnos. Takođe, ostaje dilema ako je u pitanje stalni radni odnos (na neodređeno vrijeme) da li je u njemu sadržan raskidni uslov za prestanak istog.</p>	<p>Objašnjenje kao pod 47.</p>
<p>51) Član 199: Ostaje nejasno ko može biti privremeni zastupnik društva. Da li sud može postaviti za privremenog zastupnika i nekog ko nije član akcionarskog društva te koji nema bilo kakve dispozicije da kao privremeni zastupnik zastupa privredno društvo u određenoj branši.</p>	<p>Djelimično se prihvata. Biće precizirano da to lice mora zadovoljavati standardne zakonske uslove za člana upravnog odbora.</p>
<p>52) Član 202: Odnosni član bi trebalo preurediti tako da bi mogao da glasi: “Akcionarsko društvo može imati sekretara društva. Ako akcionarsko društvo Statutom utvrdi da ima sekretara društva istog imenuje Odbor direktora, uz istovremeno određivanje zarade, odnosno naknade za rad i druga prava. Ako sekretar društva zasniva radni odnos u društvu, onda isti treba da zaključuje ugovor o radu sa predsjednikom Odbora direktora čiji se sadržaj, a posebno zarade i druga primanja, uređuju shodnom primjenom odredaba</p>	<p>Ne prihvata se. Sekretara društva imenuje odbor direktora, odnosno nadzorni odbor, što je uređeno Nacrtom, kao i obaveza zaključenja ugovora sa sekretarom od strane predsjednika odbora direktora, odnosno nadzornog odbora. Što se tiče radnog odnosa sekretara u društvu, odredbama Nacrta se daje diskreciono pravo društvu da odredi model organizacije te vrste poslova, ukoliko ih uopšte povjeri sekretaru kao posebnom subjektu. Smatramo da se ovim ide na ruku privrednim subjektima kroz ostavljanje prostora za individualizirani pristup, shodno</p>

<p>Zakona o radu.“ Ili je moguće u pitanju sui generis ugovor o čemu nedostaje naznaka u obrazloženju.</p> <p>U UPCG smatramo da ne postoji racionalan razlog po kojem bi bila mogućnost određivanja sekretara u „klasičnom ad“, a obaveza za društvo do javnog interesa.</p> <p>UPCG preferira rješenje da treba izbjeći situacije da se u ad „pojavljuje“ kao sekretar lice koje ne zasniva radni odnos u ad. Time će se izbjeći ne tako rijetka praksa da se kontinuirani poslovi sekretara društva ad hoc obavljaju od strane subjekata van ad.</p>	<p>posebnim okolnostima, potrebama i mogućnostima privrednih subjekata.</p>
<p>53) Član 204:</p> <p>Ostaje nejasno da li nezavisni revizor može biti fizičko (ovlašćeni revizor) ili i pravno lice (društvo za reviziju), jer na to upućuje Zakon reviziji. Da ne bi ostala dilema ovo treba i ovim Zakonom „pokriti“.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Zakon o reviziji je lex specialis u odnosu zakon o privrednim društvima u pogledu pitanja zakonske revizije, pa se kao takav i primjenjuje. S tim da u ovom slučaju i nema kolizije normi.</p>
<p>54) Čl. 206 i 207:</p> <p>Jezički nedovoljno jasan.</p> <p>U stavu 1 člana 206 ostaje problem razloga za raskid prije isteka ugovorenog roka. Da li je to „u zoni“ diskrecionog prava Skupštine akcionara, bez navođenja razloga za to ili nije. Valja se podsjetiti da za raskid ugovora saglasno Zakonu o obligacionim odnosima (čl. 119-127) moraju biti ispunjeni uslovi. Ostaje dilema da li se ovim „ex lege“ eliminišu klauzule ugovora zaključenog sa revizorom što bi bilo nesaglasno članu 16 Zakona o obligacionim odnosima.</p> <p>Ovo vrijedi preispitati u svrhu obezbjeđenja principa pravne sigurnosti kojom mora da „raspolaze“ i revizor.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>U članu 16 Zakona o obligacionim odnosima se upravo ističe da se njegove odredbe primjenjuju na obligacione odnose koji se uređuju drugim posebnim zakonima, samo u pogledu pitanja koja nijesu uređena tim zakonima.</p>
<p>55) Čl. 208 i 209:</p> <p>Odnosni članovi treba da budu strukturirani prije članova 206 i 207 budući da se najprije uređuju pitanja prava i odgovornosti, a tek onda materija raskida ugovora.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p>
<p>56) Član 216:</p> <p>Provjeriti saglasnost istog sa članom 140 Nacrta kako u praksi ne bi opstajale nejasnoće i sporenja.</p>	<p>Članovi su usklađeni.</p>

<p>57) Član 228: Pojasniti u odnosu na član 215 (povlašćene akcije). Pitanje je: Da li se može odnositi i na imaoce povlašćenih akcija?</p>	<p>Član 228 je decidan u tom pogledu, jer uvodi obaveznu saglasnost kroz odluku skupštine akcionara svih klasa akcija u društvu.</p>
<p>58) Član 231: Uvodi se termin „neto imovina“ što bi trebalo pojasniti budući da Nacrt koristi i termin „osnovni kapital“ (član 107 stav 3). Da li je „neto imovina“ razlika između aktive (osnovna sredstva, ulaganja, obrtna sredstva) i pasive (obaveze i sopstveni kapital) treba precizno normirati.</p>	<p>Neto imovina je termin standardan u Evropskom kompanijskom pravu i prenosi se kao obavezujući odatle u crnogorsko pravo, tj. u Nacrt.</p>
<p>59) Član 233: Odnosni član bi trebalo strukturirati poslije člana 216 budući da su u pitanju tzv. trezorske akcije.</p>	<p>Ne prihvata se. Kod sopstvenih akcija nije riječ o posebnoj klasi akciji, da bi odredbe o njima morale biti sistematizovane u tom kontekstu.</p>
<p>60) Član 234: U stavu 2 da li je sintagma „kontrolisano društvo“ dovoljna naznaka, budući da sam Nacrt nema tzv. pojmovnik odnosno značenje izraza.</p>	<p>Ne prihvata se. Ti su pojmovi razrađeni u Dijelu I Glava VIII – Posebne dužnosti prema društvu.</p>
<p>61) Član 236: Ostaje nejasno kako se od strane Odbora direktora utvrđuje ukupan broj sopstvenih akcija. Da li za to postoji neki kriterijum ili ne? Ili je pak za takvo utvrđenje „kvota“ – 10% akcijskog kapitala? Ili je najzad u pitanju slobodna procjena Odbora direktora.</p>	<p>Nacrtom su data precizna ograničenja u pogledu sticanja sopstvenih akcija i u tom smislu je i sadržina odluke determinisana.</p>
<p>62) Član 237: Pojasniti sintagmu „Neophodno radi zaštite od ozbiljne i neposredne štete po društvo“. Da li je u pitanju neki međunarodni standard za ovo ili nije? Ili je najzad u pitanju slobodna procjena Odbora direktora.</p>	<p>U pitanju je standard koji proizlazi iz odredbi kompanijske direktive koja reguliše ovo pitanje. U uporednom pravu i praksi, riječ je o apstraktnom standardu čiji se pojedinačni elementi mogu široko tumačiti. Ipak, osnovna ideja je da se ovlasti odbor direktora da zaštiti društvo u situacijama iznenadne vrijednosti pada akcija na berzi ili u slučaju postojanja prijetnje upućivanjem javne ponude za preuzimanje akcija.</p>
<p>63) Član 239: U stavu 3 je nejasno koji subjekat društva poništava sopstvene akcije koje nije otuđio u propisanom roku. Da li je to Odbor direktora (član 164 stav 1 tačka 13) kod jednočlanog upravljanja društvom ili Izvršni direktor (član</p>	<p>Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor.</p>

<p>176 stav 3) kod jednočlanog društva ili pak Nadzorni odbor (član 186 stav 1 tačka 12) kod dvočlanog društva. U svakom slučaju, mora postojati o ovom neka odluka organa.</p>	
<p>64) Član 243: Nejasan. U uporednoj praksi poznato je rješenje (kao što je u Zakonu o privrednim društvima Republike Srbije), kojim se zabranjuje uzimanje sopstvenih akcija u zalogu. To bi suštinski predstavljalo ugovor sa samim sobom.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>65) Član 248: U stavu 3 precizirati koji su to drugi oblici isplate dividende osim isplate u novcu, da li to može biti i dobijanje dodatnog broja akcija putem dokapitalizacije što je povoljnost za akcionare sa stanovišta poreza ili otkup određenog broja akcija uz poštovanje vlasničke strukture ili se može koristiti i institut tzv. materijalne dividende. Ovim bi se izvjesno otklonile dileme i nedoumice u praksi.</p>	<p>Već je u stavu 3 precizirano da se dividenda može isplatiti u novcu, ali i u akcijama i drugim hartijama od vrijednosti.</p>
<p>66) Član 249: Ispred člana riječ „osnovne“ zamijeniti riječju „opšte“.</p>	<p>Ne prihvata se.</p>
<p>67) Član 253: Stav 5 nejasan budući da se istim traži dodatno obezbjeđenje potraživanja učesnika u postupku restrukturiranja. Dakle, pitanje je: zašto se daje saglasnost na restrukturiranje društva ako u tom kontekstu nije validna i ponuda obezbjeđenja potraživanja učesnika u tom postupku?</p>	<p>Saglasnost za postupak restrukturiranja društva se ne daje od strane povjerilaca, ali im se obezbjeđuje zaštita u slučaju da im potraživanja nijesu dovoljno obezbijeđena, u kom dijelu je ustanovljena i mogućnost sudske provjere.</p>
<p>68) Član 264: Iznad člana brisati riječi “opšte” odredbe. U stavu 2 brisati i riječi „iz stava 2 ovog člana“.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>69) Član 266: U stavu 1 brisati akronim CRPS te dati puni naziv. U stavu 3 nejasan status do tada zaposlenih donošenjem odluke o dobrovoljnoj likvidaciji, što se mora otkloniti radi nužnog izbjegavanja</p>	<p>Puni naziv za CRPS je iskorišćen jednom u tekstu Nacrta, a potom je korišćen akronim u tekstu, što je uobičajen nomotehnički pristup. Djelimično je prihvatljivo, s tim da je potrebno precizirati da se donošenjem odluke o</p>

<p>konflikata sa zaposlenima. Zakon o radu u članu 139 suštinski poznaje prinudnu, a ne dobrovoljnu likvidaciju. Ovo posebno iz razloga što je likvidator u ovom slučaju svojevrsni povjerilac. Rješenje treba tražiti kroz upućujuću normu o shodnoj primjeni Zakona o stečaju.</p>	<p>dobrovoljnoj likvidaciji otkazuju ugovori o radu, dok je propisivanje shodne primjene odredbi zakona o stečaju zbog različite prirode postupaka moglo voditi do problema u primjeni.</p>
<p>70) Član 268: U stavu 3 tačka 3 nejasna sintagma „raskid ugovora kada je to ekonomski opravdano“. Pitanje je na koje se ugovore odnosna sintagma i odnosi. Da li samo na zaključene ugovore sa zaposlenima ili se ista „proteže“ i na tzv. ugovore o privredi ili samo na ugovore o privredi.</p>	<p>Činjenica da je likvidator postaje zakonski zastupnik društva nesporno ukazuje na to da ovo lice ima najšira zakonska ovlaštenja.</p>
<p>71) Član 276: Razmotriti u odnosu na našu opštu Primjedbu pod 6.</p>	<p>Primjedba nije jasna.</p>
<p>72) Član 279: U stavu 1 tačka 1 procijeniti da li treba i JMB i broj lične karte ili samo broj lične karte. Ovo u kontekstu primjene Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.</p>	<p>Već je istaknuto da slična zakonska rješenja u aktuelnom Zakonu o privrednim društvima dosad nijesu osporena.</p>
<p>73) Član 281: U stavu 1 tačka 6 ostaje problem zašto u „klasičnom“ privrednom društvu može postojati sekretar, a u društvu od javnog interesa je obavezan organ. Ovo saglasno našoj posebnoj primjedbi pod 52.</p>	<p>Prihvata se. Prihvatljivo je da sekretari i kod društava od javnog interesa budu fakultativni, pri čemu sekretar društva svakako nije organ društva niti je tako definisan Nacrtom.</p>
<p>74) Član 287: Odnosni član ostaje nejasan jer se propisuje istovremeno smanjenje i povećanje osnovnog kapitala tako što se isti smanjuje po jednom osnovu, a istovremeno povećava po drugom osnovu. Ovo iz toga što takvu mogućnost ne pominju odredbe ovog Nacrta kada je u pitanju akcionarsko društvo, a istim se upućuje na shodnu primjenu odredaba Nacrta i na društvo sa ograničenom odgovornošću (član 276 stav 1).</p>	<p>Prihvata se. Briše se član 287.</p>
<p>75) Član 308: Iznad člana riječ „osnovne“ zamijeniti riječju „opšte“.</p>	<p>Djelimično se prihvata. Prihvata se promjena termina „osnovne“ u „opšte“.</p>

<p>U stavu 2 pominje se „društvo od javnog interesa“. I dalje ostaje nejasno da li to društvo može biti osnovano posebnim zakonima ili i aktima izvršne vlasti.</p> <p>Suštinsko je pitanje: da li se u Crnoj Gori bilo koje društvo koje pledira da se bavi privrednom djelatnošću osniva „ex lege“ ili to može biti i na osnovu podzakonskog akta, a to znači i akta izvršne vlasti? Podsjećamo da je članom 4 Nacrta naznačeno da isti uređuje pitanja akcionarskog društva i društva sa ograničenom odgovornošću saglasno Nacrtu, ne i nekom posebnom Zakonu.</p>	<p>Društvo od javnog interesa je svako akcionarsko ili društvo sa ograničenom odgovornošću čijim se hartijama od vrijednosti trguje na organizovanom tržištu. Razlika u pogledu načina osnivanja nije relevantna u ovom kontekstu.</p>
<p>76) Član 312:</p> <p>U stavu 2 se propisuje da Izvršni direktor mora zasnovati radni odnos u društvu. Ostaje nejasno da li se takva obaveza realizuje primjenom Zakona o radu. Ako je odgovor potvrđan onda takav ugovor mora imati sadržaj propisan Zakonom o radu. Ako je odgovor negativan onda treba normirati sadržaj i odrediti kojim se „ugovorom“ zasniva radni odnos Izvršnog direktora.</p>	<p>Objašnjenje kao pod 44.</p>
<p>77) Član 313:</p> <p>U tekstu iznad člana riječ „svojtva“ zamijeniti riječju „statusa“. I ovdje se postavlja pitanje poštovanja člana 20 Ustava Crne Gore – prava na pravni lijek. Ovo stoga ako nema navođenja razloga za razrješenje Izvršnog direktora kako se može ostvariti pravo na pravni lijek garantovan Ustavom Crne Gore.</p>	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Ne prihvata se u dijelu predložene promjene termina.</p> <p>U odnosu na ostatak primjedbe, važi shodna primjena odredaba koje uređuju položaj izvršnog direktora akcionarskog društva.</p>
<p>78) Član 319:</p> <p>U stavu 1 tačka 2 i stav 2 pod 1, 2 i 3 neprimjereno je navođenje Direktiva EU, jer je u suprotnosti sa stanovištem Ustavnog suda CG po kojem propis mora biti jasan i precizan u odnosu na posebnosti materije koju normativno uređuje, čime se sprječava arbitrarnost i proizvoljnost u tumačenju i primjeni propisa. Direktive se, u ostalom, primjenjuju kroz normiranje u „svojim zakonima“, a ne i navođenjem istih u njima (vidjeti odluku Ustavnog suda CG U-II br. 67/12 od 24.03.2017 godine).</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Odredbe Dijela VII, kako je uređeno u prelaznim i završnim odredbama, primjenjuju se tek danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, kada će i kompanijske direktive Evropske unije kao sastavni dio prava EU postati dio crnogorskog prava.</p> <p>Kada je riječ o „jasnoći i preciznosti“, norme direktiva na koje se upućuje u datom članu zadovoljavaju ove kriterijume.</p>

<p>79) Član 320: U tački 4 nejasna naznaka „očekivane posljedice postupka spajanja na status zaposlenih u društvima koja učestvuju u postupku spajanja“. Ova formulacija je neodređena i treba je zamijeniti preciznom formulacijom: koji broj zaposlenih u postupku spajanja „trpi“ i kakve posljedice npr: tehnološki višak, prelazak na rad u drugi dio društva nastao spajanjem i sl. Riječju, nacrt ugovora treba da sadrži preciznu normu o ovom, inače ugovor i nije ugovor već neka skica promemorija, rezolucija i sl.</p>	<p>Formulacija je u cjelini usklađena sa odredbama Direktive 2017/1132/EU. Nabrojanje po principu numerus clausus bi moglo predstavljati problem sa stanovišta potrebe usklađivanja, a propisivanje minimalnog sadržaja i preciznija zaštita zaposlenih učinjeni su direktivama čija transpozicija nije predmet ovog zakona.</p>
<p>80) Član 323: U stavu 1 pojasniti „uz zadržavanje prava da odluku o prihvatanju nacrta ugovora uslovi svojim odobrenjem o učešću zaposlenih u društvu prema preuzimaocu“. I ovo upućuje na zaključak da nije u pitanju nacrt ugovora već neka skica, provizorijum i sl. koji ne bi trebalo da budu dati u proceduru na odlučivanje Skupštine akcionarskog društva.</p>	<p>Ovdje je tekst Nacrta opet usklađen neposredno sa odredbama Direktive 2017/1132/EU, pri čemu je očigledno riječ o uslovnoj odluci.</p>
<p>81) Član 325: Koristi sintagmu „Evropski ekonomski prostor“ što je pravno nejasno. Za ovu opasku vidjeti kontekst naše posebne primjedbe pod 79.</p>	<p>Ne koristi se sintagma „Evropski ekonomski prostor“, već se koristi sintagma „Ugovor o evropskom ekonomskom prostoru“. U pitanju je poznati međunarodni ugovor koji je stupio na snagu 1994. godine, a potpisan je od strane tadašnjih država članica Evropske unije i država članica EFTA (European Free Trade Agreement). Sporazumom o Evropskom ekonomskom prostoru omogućeno je zemljama EFTA da se uključe u unutrašnje tržište EU na osnovu primjene dijela prava EU koji se odnosi na njega, pa se „kompanijske direktive“ često odnose i na te zemlje.</p>
<p>82) Član 326: Stav 1 nejasan te ga treba pojasniti i gramatički upristojiti.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>83) Član 327: U stavu 2 u prvom redu riječ „posebno“ zamijeniti riječju „rješenje“. U stavu 5 brisati poziv na Direktivu.</p>	<p>Ne prihvata se.</p>
<p>84) Član 329:</p>	<p>Obaveza iz stava 3 je samo segment (razrada) šire postavljene obaveze, odnosno obaveza iz stava 2 člana 329.</p>

<p>U stavu 2 ostaje nejasno pitanje roka: Da li je to rok iz stava 3 ili ne jer, rok iz stava 3 se odnosi na dostavu osnivanja, a ne usaglašavanje poslovanja? U ostalom, ozbiljnosti radi napominjemo da za povredu ove dužnosti nije propisana novčana prekršajna kazna što može uzrokovati neravnopravnost u odnosu na druge obveznike registracije i sporenja sa stranim pravnim licem.</p> <p>U stavu 3 provjeriti u odnosu na član 20 i 21 Zakona o međunarodnom privatnom pravu.</p>	<p>Sankcije za nepoštovanje obaveze iz stava 3 člana 329 Nacrta su predviđene, i to za izostanak ili neproduženje registracije prisutne u tekstu Nacrta.</p> <p>Nije u suprotnosti sa odredbama č. 20 i 21 Zakona o međunarodnom privatnom pravu.</p>
<p>85) Član 330:</p> <p>U devetom dijelu iznad člana 330 riječ „osnovne“ zamijeniti riječju „opšte“.</p>	<p>Ne prihvata se.</p>
<p>86) Član 331:</p> <p>Neuobičajeno je da se značenja pojedinih izraza „lociraju“ samo za dio 9 ovog projekta, a da sam projekat u osnovnim odredbama nema paletu izraza koji se imaju namjenu za cjelokupan zakonski projekat.</p>	<p>U pitanju je specifična materija, koja je uporedno posmatrano najčešće regulisana posebnim propisima u odnosu na kompanijske zakone. Imajući to u vidu, ovakav pristup je opravdan.</p>
<p>87) Član 333:</p> <p>Vidjeti našu pojedinačnu primjedbu pod 7.</p>	<p>Ne prihvata se.</p>
<p>88) Član 335:</p> <p>Otkloniti nepreciznost koja zbunjuje. U stavu 3 upućuje se na „sve subjekte registrovane iz stava 1“ iako u stavu 1 o tome nema pomena.</p>	<p>Prihvata se.</p>
<p>89) Član 336:</p> <p>Provjeriti da li Poreska uprava isključivo na svom šalteru izdaje rješenje i za slučaj kada je odbila registraciju u roku od 30 od dana prijema zahtjeva za istu. O tome Nacrt čuti pitanje je: da li je podnosilac za registraciju, koji se nije pojavio na šalteru, uskraćen za takvo rješenje jer bi dobijanjem istog na odnosnu odluku imao pravnu mogućnost za korišćenje pravnog lijeka.</p>	<p>Postupak registracije je upravni postupak ex lege, pa se shodno, kao sekundarni izvor, primjenjuje Zakon o upravnom postupku.</p>
<p>90) Čl. 340 i 341:</p> <p>Potrebno je preispitati da li se na „listi“ prekršajne novčane odgovornosti nalaze i jedan broj ogrešenja za koje je propušteno da se nađu na istoj. Radi ozbiljnosti – opomene, svima „grešnicima“ tako nešto treba urediti.</p>	<p>Primjedba je nekonkretna.</p>

<p>Izvjeshno i u rasponima budući da tako propisuje član 24 Zakona o prekršajima.</p>	
<p>91) Član 342: Ima osnova preispitati predviđenu prekršajnu novčanu kaznu za preduzetnika u iznosu od 5.000 Eur budući da je ista previsoko određena (maksimum je po Zakonu o prekršajima 6.000 Eur). Privredna zbilja u Crnoj Gori opominje da je ista do daljeg rigidna u odnosu na druge oblike poslovanja privrednih društava. Stoga smo uvjerenja da bi istu trebalo smanjiti.</p>	<p>U pitanju je gornja granica, s tim da je standardna kaznena politika takva da se maksimalni iznos novčane kazne određuje izuzetno i kod višestrukog ponavljanja prekršaja.</p>
<p>92) Čl. 343-347 (dio 11): Budući da nije „pokriveno“ Nacrtom treba normirati:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Da početkom primjene ovog Zakona nastavljaju sa radom, pod uslovima pod kojim su upisani, postojeći oblici obavljanja privrednih djelatnosti; – Da su postojeća privredna društva, ako na dan početka primjene ovog Zakona imaju osnovni kapital manji od propisanog ovim Zakonom, dužni da u roku od ___ mjeseci donesu odluku o povećanju tog kapitala do iznosa propisanog ovim Zakonom ili Odlukom o preoblikovanju u drugi oblik društva za koji ispunjavaju uslove; – Da postojeća poslovna udruženja osnovana po ranijem Zakonu o privrednim društvima nastavljaju da posluju po ovom Zakonu, s tim da svoja osnivačka akta usklade sa ovim Zakonom u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu istog. – Da privredni oblici nastavljaju sa radom upotrebom naziva na dan početka primjene ovog Zakona; – Da podružnica kao posebna organizaciona jedinica bez svojstva pravnog lica u pravnom prometu, može istupati u istom, tek po donošenju rješenja Poreske uprave o upisu u CRPS (u hipotezi da institut preduzetnika ostane kako je predloženo sa čim UPCG nije saglasna); 	<ul style="list-style-type: none"> • Nacrtom je utvrđeno da privredna društva koja ne moraju mijenjati strukturu svojih organa ili njihovih članova u skladu sa odredbama ovog zakona, odnosno drugi oblici obavljanja privrednih djelatnosti, nijesu obavezni da izvrše novu registraciju (član 344 stav 3). Odatle se podrazumijeva da nastavljaju sa redovnim poslovanjem; • Minimalni iznosi osnovnog kapitala ostali su nepromijenjeni u odnosu na aktuelni Zakon o privrednim društvima. • Nejasno je na kakva se poslovna udruženja misli. • I to se podrazumijeva, samim tim što im se ne nameću obaveze preregistracije. • To nije neophodno, podružnica ne istupa samostalno u pravnom prometu, jer nije oblik obavljanja privredne djelatnosti, već organizaciona jedinica društva čiji predstavnici istupaju isključivo u ime i za račun društva čiji je podružnica sastavni dio.

<p>– - Da preduzetnici nastavljaju poslovanje do donošenja posebnog zakona (u hipotezi da se usvoji sugestija UPCG o posebnom Zakonu za preduzetnike), a u roku od godine dana od dana početka primjene tog posebnog zakona.</p>	
<p>93) Član 343: Član 343 pomjeriti da bude ispred posljednjeg člana Nacrta.</p>	Ne prihvata se.
<p>94) Član 344: U članu 344 stav 4 je nejasan budući da se istim propisuje brisanje privrednog društva iz CRPS, a nije u pitanju nijedan od slučajeva iz člana 263 Nacrta. U stavu 4 istog člana postoje nejasnoće. Upućivanje nadležnom sudu „informacije“ treba dovesti u kontekst Zakonom o stečaju koji „ne poznaje“ dobrovoljnu likvidaciju već bankrot ili reorganizaciju.</p>	Članom 263 je predviđena mogućnost prinudne likvidacije društva i razrađena u čl. 272 i 273 Nacrta.
<p>95) Budući da nedostaje, Nacrt treba da ponudi rješenja i u vezi validnosti podzakonskih akata donijetih na osnovu važećeg Zakona o privrednim društvima. Time bi se razriješilo pitanje zahtjeva novih privrednih subjekata – pretendenata za bavljenje privrednim djelatnostima u nekom od oblika obavljanja privrednih djelatnosti, a do donošenja podzakonskih akata na osnovu Nacrta. Riječju da obrasci iz podzakonskih akata donijetih po važećem Zakonu o privrednim društvima imaju pravnu vrijednost ukoliko nijesu u suprotnosti sa Nacrtom.</p>	Nema potrebe za ovakvim odredbama, tj. regulatornim rješenjima u Nacrtu. S obzirom da će postojeće Uputstvo o radu Centralnog registra privrednih subjekata i obrascima za upis biti zamijenjeno novim, nije jasno na što se konkretno misli.

VODOVOD DOO – PODGORICA

Primjedbe	Komentari
<p>U tekstu koji nam je bio dostupan napravljen je pravno – tehnički propust, jer u završnim odredbama nedostaje odredba o prestanku važenja ranijeg zakona, što bi trebalo ispraviti.</p>	Prihvata se.
<p>Član 2: Pojam ili definicija privrednog društva je neodgovarajuća tj. treba brisati riječi: „radi sticanja dobiti“.</p>	Prihvata se.

<p>DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica je osnovano i registrovano kao jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću, radi obavljanja poslova komunalne djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda, koje djelatnosti su od javnog interesa. Dakle, postoje privredna društva, kao što je naše, koja obavljaju privrednu djelatnost, ali ne radi sticanja dobiti, već radi obezbjeđivanja ili ostvarivanja javnog interesa. Uostalom, i bez postojanja gore navedenih riječi, formulacija: „Privredna društva su pravna lica koja obavljaju privrednu djelatnost i posluju u jednoj od sledećih formi propisanih ovim zakonom:“ normativno sasvim pristojno i precizno glasi.</p>	
<p>Član 4: Pojam ili termin „društvo od javnog interesa“ sadržan u članu 4 (i u drugim odgovarajućim članovima) je neprimjeren i isti bi se mogao zamijeniti drugim pojmom ili terminom npr. „društvo od opšteg interesa“.</p> <p>Drugi zakonski propisi već su odredili pojam i sadržaj javnog interesa, pa bi drugačije korišćenje istog (iako je samo u smislu ovog zakona) moglo izazvati određene dileme i nesaglasnosti.</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>Koncept, odnosno termin je u skladu sa kompanijskim propisima Evropske unije i već je upotrijebljen, tj. unijet u aktuelni Zakon o reviziji. Pored toga, Nacrtom je data jasna definicija što su društva od javnog interesa u smislu samog zakona (Nacrta), pa tako ne može doći do problema u tumačenju u primjeni.</p>
<p>Članovi 283 i 308 (posebno stav 3): Postoji nesaglasnost ili nejasnoća vezana za sadržaj odredbi.</p> <p>Naime, članom 283 navedeno je da se na jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću shodno primjenjuju odredbe člana 110, a ovim članom je navedeno da akcionar jednočlanog akcionarskog društva ima ovlašćenja skupštine akcionarskog društva, što znači da kod njega skupština nije obavezan organ. Članom 308 navedeno je da društvo sa ograničenom odgovornošću mora imati skupštinu, a posebno je navedena obaveza da skupštinu mora imati društvo sa ograničenom odgovornošću koje u smislu propisa kojima se regulišu računovodstvo i revizija spada u kategoriju velikog društva. Kako je DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica jednočlano društvo sa</p>	<p>Ne prihvata se.</p> <p>To što jedini član društva ima ovlašćenja skupštine društva ne znači da skupština kao organ nije obavezan kod jednočlanih društva, već samo da funkciju iste obavlja jedini član donošenjem odgovarajućih odluka.</p>

ograničenom odgovornošću, koje je osnovala Skupština Glavnog grada Podgorice, a spada u kategoriju velikog društva, to je po navedenim odredbama obavezno da ima skupštinu.

Smatramo ovakvo rješenje neprimjerenim, pa sugerišemo da se ovo pitanje detaljnije sagleda u smislu određivanja izuzetka za ovakva društva.